

“My classroom plays sustainably”

Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη

10 ξεχωριστές πρακτικές Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη από σχολεία της Ευρώπης

Αν και η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση - Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη έχει ήδη πραγματοποιήσει ένα μακρύ ταξίδι στα Ευρωπαϊκά σχολεία, εξακολουθεί σήμερα να αποτελεί μια εκπαιδευτική καινοτομία. Οι εκπαιδευτικοί που υλοποιούν σχετικές εκπαιδευτικές πρακτικές στο σχολείο αξιοποιούν πρωτοποριακές παιδαγωγικές στρατηγικές και διδακτικές τεχνικές για να προσεγγίσουν τα σύνθετα κοινωνικο-περιβαλλοντικά ζητήματα της αειφορίας. Σε αυτό το πλαίσιο, οι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν ιδιαίτερες ικανότητες, όπως η κριτική και η συστημική σκέψη, οι ικανότητες αποσαφήνισης αξιών, συνεργασίας και επίλυσης προβλημάτων. Οι ικανότητες αυτές είναι απαραίτητες προκειμένου ως αυριανοί πολίτες να συνεισφέρουν στην ουσιαστική αντιμετώπιση των ζητημάτων και να δρομολογήσουν βιώσιμες αλλαγές στην κοινωνία. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικές πρακτικές Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης - Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη προάγουν τη συνεργασία σχολείου και κοινότητας και την από κοινού υλοποίηση περιβαλλοντικών δράσεων. Αυτές οι δράσεις μπορεί να έχουν αντίκτυπο όχι μόνο σε τοπικό, αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Τα παραπάνω είναι μερικά από τα πιο βασικά χαρακτηριστικά μιας καλής εκπαιδευτικής πρακτικής, τα οποία επιχειρήσαμε να εντοπίσουμε μέσα από τον Ευρωπαϊκό Διαγωνισμό Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης - Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη “My classroom plays sustainably” του έργου SAME WORLD.

Στόχος του Διαγωνισμού ήταν, λοιπόν, η ανάδειξη καλών εκπαιδευτικών πρακτικών που έχουν υλοποιηθεί σε σχολεία της Ευρώπης στο πεδίο της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης - Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Ο Διαγωνισμός διενεργήθηκε κατά το διάστημα Φεβρουαρίου-Ιουλίου 2017, σε δύο επίπεδα:

- α) Σε εθνικό επίπεδο, όπου επιλέχθηκαν οι τρεις καλύτερες πρακτικές ανά χώρα για να συμμετάσχουν στο επόμενο (ευρωπαϊκό) επίπεδο.
- β) Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, όπου αναδείχθηκε και βραβεύθηκε η βέλτιστη εκπαιδευτική πρακτική.

Στον Διαγωνισμό συμμετείχαν συνολικά 112 Εκπαιδευτικές Πρακτικές από 9 χώρες της Ευρώπης. Όλες μαζί συνθέτουν ένα πολύχρωμο παζλ θεμάτων σχετικών με την αειφορία, εκπαιδευτικών προσεγγίσεων και εκπαιδευτικών υλικών. Από τις 26 πρακτικές που αξιολογήθηκαν σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα θέλαμε, μέσω

της παρούσας έκδοσης, να μοιραστούμε μαζί σας τις 10 βέλτιστες πρακτικές Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη του Διαγωνισμού.

Μελετώντας τις πρακτικές αυτές εκτιμούμε ότι μπορείτε να βρείτε ενδιαφέρουσες απαντήσεις σε ερωτήματα όπως για παράδειγμα: Πώς μπορούμε να εμπλέξουμε τους μαθητές σε θέματα όπως η μετανάστευση και η περιβαλλοντική δικαιοσύνη; Με ποιους τρόπους μπορούμε να μειώσουμε το οικολογικό μας αποτύπωμα και να υιοθετήσουμε αειφόρους τρόπους διαβίωσης στο σχολείο και στην κοινότητά μας; Υπάρχει χώρος στο σχολικό πρόγραμμα για την εισαγωγή νέων περιβαλλοντικών θεμάτων και την ανάπτυξη πρασίνων καινοτομιών;

Τελικά αυτή η έκδοση απευθύνεται μόνο σε εκπαιδευτικούς; Όχι απαραίτητα! Εδώ παρουσιάζονται χρήσιμες ιδέες και εργαλεία για όλες/ους εκείνες/ους που ονειρεύονται έναν κόσμο περισσότερο αειφόρο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που συμμετέχουν στον σχεδιασμό τοπικών πολιτικών, εκπαιδευτικών προγραμμάτων, εκστρατειών ενημέρωσης/ευαισθητοποίησης αλλά και δράσεων με στόχο την αειφορία.

Αξιοποιήστε λοιπόν αυτές τις ιδέες με τον τρόπο που εσείς κρίνετε καλύτερο. Ελπίζουμε να σας εμπνεύσουν έτσι ώστε να βάλετε κι εσείς τη δική σας πινελιά για να κάνετε το σχολείο σας, την κοινότητά σας και την παγκόσμια κοινότητά μας ένα μέρος για να ζούμε καλύτερα!

Εκ μέρους του ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Η ομάδα του έργου SAME WORLD

Περιεχόμενα

#1 Μεταναστευτικό Αιγαίο Ανθρωπιά υπό εξαφάνιση	4
1. Θέμα(τα)	6
1. Περίληψη	6
2. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	6
3. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής	9
#2 Προσεγγίζοντας την Περιβαλλοντική Δικαιοσύνη με βιωματική μάθηση και δημιουργική έκφραση	11
1. Θέμα(τα)	13
2. Περίληψη	13
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	13
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής	17
#3 Εργασία, που και πως παράχθηκε	19
1. Θέμα(τα)	21
2. Περίληψη	21
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	21
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής	27
#4 Μετανάστευση στη Σκηνή	29
1. Θέμα(τα)	31
2. Περίληψη	31
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	32
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής	33
#5 Μια Πράσινη Ομάδα σε ένα Πράσινο Σχολείο για έναν Πράσινο Κόσμο	36
1. Θέμα(τα)	38
2. Περίληψη	38
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	38
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής	41
#6 Περιβαλλοντική Μετανάστευση και Περιβαλλοντικοί Πρόσφυγες	43
1. Θέμα(τα)	45
2. Περίληψη	45
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	46
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής	50
#7 Πράσινη Αγκαλιά για τον Πλανήτη Γη	52
1. Θέμα(τα)	54
2. Περίληψη	54
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	54
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής	56
#8 Τα παγκόσμια προβλήματα με αφορούν	58
1. Θέμα(τα)	60
2. Περίληψη	60
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής	60

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής.....	63
#9 Κύκλος μαθημάτων περιβαλλοντικής οικονομίας	65
1. Θέμα(τα)	67
2. Περίληψη	67
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής.....	68
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής.....	71
#10 Δεν είμαστε εξωγήινοι	73
1. Θέμα(τα)	75
2. Περίληψη	75
3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής.....	75
4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής.....	78

#1 Μεταναστευτικό Αιγαίο Ανθρωπιά υπό εξαφάνιση (Ελλάδα)



SAME WORLD

“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD**

Μεταναστευτικό Αιγαίο Ανθρωπιά υπό εξαφάνιση

Εκπαιδευτικός & Τάξη

*Άννα Τρίγκατση, Σταυρούλα Βλάχου, Στυλιανή Κεραμιδά, Αλεξάνδρα
Ηλία*

Περιβαλλοντική Ομάδα (Α' & Β' Λυκείου)

email

mail@1lyk-metam.att.sch.gr

ΣΧΟΛΕΙΟ

1ο ΓΕΛ Μεταμόρφωσης

Μεταμόρφωση, 2015-2016

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Κλιματική αλλαγή
- ☐ Περιβαλλοντική δικαιοσύνη
- ☒ Περιβαλλοντική μετανάστευση

1. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Το περιβαλλοντικό πρόγραμμα *Μεταναστευτικό Αιγαίο. Ανθρωπιά υπό εξαφάνιση* προσέγγισε το θέμα των μεταναστευτικών/προσφυγικών ροών και των μετακινήσεων μέσα στον χρόνο και τον χώρο. Επικεντρωθήκαμε στον ελλαδικό χώρο δίνοντας έμφαση στη θάλασσα ως μέσο μετακίνησης-προσέγγισης-απομάκρυνσης. Ξεκινήσαμε από τους Έλληνες μετανάστες και κυρίως τους πρόσφυγες της Μικρασιατικής Καταστροφής. Αναφερθήκαμε στους εκτοπισμούς πληθυσμών στον ελληνικό εμφύλιο και στις μετακινήσεις παιδιών εντός και εκτός Ελλάδος. Ιδιαίτερως ασχοληθήκαμε με τις σύγχρονες πληθυσμιακές ροές στη χώρα μας. Σε αυτό το πλαίσιο μας απασχόλησε το θέμα της περιβαλλοντικής μετανάστευσης λόγω κλιματικής αλλαγής, φυσικών καταστροφών και άνισης κατανομής τροφής και φυσικών πόρων. Στους βασικούς μας στόχους ήταν η ανάδειξη της περιβαλλοντικής διάστασης των πληθυσμιακών μετακινήσεων, ακόμη και όταν ο προφανής λόγος είναι ο πόλεμος. Επίσης η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης και της ιδέας του εθελοντισμού και του ενεργού πολίτη. Εξετάσαμε αίτια, συνέπειες και πρακτικές αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν από τη μαζική μετακίνηση πληθυσμών. Προβληματιστήκαμε για τις αναλογίες ανάμεσα στο παρόν και το παρελθόν. Χρησιμοποιήσαμε τη βιωματική μέθοδο, αφόρμηση (ντοκιμαντέρ, ταινία, παράσταση), καταιγισμό ιδεών, συζήτηση, παιχνίδι ρόλων, αυτοσχεδιασμό, λογοτεχνία-κόμικς, νέες τεχνολογίες (ηλεκτρονικές πλατφόρμες, εκπαιδευτικά πακέτα), επίσκεψη πεδίου. Συνεργαστήκαμε με φορείς και εκπροσώπους, διοργανώσαμε δράσεις και εκδηλώσεις στο σχολείο για τη διάχυση των αποτελεσμάτων της δουλειάς μας.

2. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

2.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Άννα Τρίγκατζη-Σταυρούλα Βλάχου, Στυλιανή Κεραμιδά-Αλεξάνδρα Ηλία
90 μαθητές/τριες

2.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☒ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)
- ☐ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε _____

2.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

Μαθησιακές δραστηριότητες:

- Αφόρμηση από εικόνες με πρόσφυγες, σύνορα, θάλασσα, πουλιά και ζώα για την εύρεση του ονόματος του προγράμματος
- Επιλογή του θαλασσινού κοραλλιού ως δέντρου προσδοκιών με τα πουλιά-σύμβολο της αποδημίας στα "κλαδιά" του
- Παιχνίδι γνωριμίας με τελικό προϊόν το παζλ από post-it με τα ονόματα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των μελών της ομάδας
- Χωρισμός σε ομάδες μέσα από παιχνίδι ("Σμύρνη-Ν.Ιωνία", για τους μικρασιάτες πρόσφυγες, "Συρία-Λέσβος", για τους σύγχρονους πρόσφυγες, "Παγετώνες-Τσουνάμι", για τους περιβαλλοντικούς πρόσφυγες)
- Κατάρτιση συμβολαίου της κάθε ομάδας και σύνθεση ενός κοινού συμβολαίου
- Καταιγισμός ιδεών και συζήτηση με κηρύκειο/"talking stick" ως δημοκρατική πρακτική. Αφόρμηση από τραγούδι και ντοκιμαντέρ για τους Έλληνες μετανάστες και τη μικρασιατική καταστροφή αντίστοιχα, από βιντεοσκοπημένα αποσπάσματα από το "Καραβάν-Σαράι" του Θεάτρου του Ηλίου της Αριάν Μνουςκίν για τους σύγχρονους πρόσφυγες και pp για την κλιματική αλλαγή και τους περιβαλλοντικούς μετανάστες
- Δράση στο σχολείο για την Παγκόσμια Ημέρα Μετανάστη (18 Δεκεμβρίου) με κρυμμένα χάρτινα караβάκια-φορείς ανθρωπιστικών μηνυμάτων για τους ξένους και την αξία της φιλοξενίας, κατασκευασμένα και ζωγραφισμένα από τα παιδιά (πβ. "Refugees crossing art project"), τα οποία εντοπίστηκαν από τους μαθητές του σχολείου και κρεμάστηκαν στο "δέντρο των ευχών", ενώ το «τυχερό» караβάκι είχε και έπαθλο για τον ευρέτη. Κινητοποίηση και συμμετοχή της σχολικής κοινότητας
- Εργαστήρια (κατασκευή καρτών, ημερολογίου με δράσεις της ομάδας, ντεκουπάζ, χριστουγεννιάτικων στολιδιών, γλυκών) με στόχο το χριστουγεννιάτικο παζάρι. Η συμμετοχή των μελών της ομάδας ήταν αθρόα και ενθουσιώδης και η ανταπόκριση από μαθητές και καθηγητές του σχολείου μεγάλη
- Εννοιολογικός χάρτης (ξένος, μετανάστης, πρόσφυγας, αιτών άσυλο) και παιχνίδι ρόλων με θέμα "αίτηση πολιτικού ασύλου"
- Θεατροπαιδαγωγικός αυτοσχεδιασμός εμπνευσμένος από εργαστήριο με τίτλο «Ξενιτεμένο μου πουλί...: Αναπαραστάσεις της προσφυγιάς στη ζωή μας» που έγινε στο πλαίσιο του σεμιναρίου «Χθες εμείς... σήμερα άλλοι: Το προσφυγικό ζήτημα στην Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφορία» των ΚΠΕ Δραπετσώνας, Λαυρίου, Ελευσίνας σε συνεργασία με τους Υπευθύνους ΠΕ Αττικής. Χρησιμοποιήθηκαν: 1) αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων σχετικών με καταστροφές, επικίνδυνα ταξίδια και καταιγίδα στη θάλασσα που συνέθεσαν σταδιακά το προφίλ του πρόσφυγα-ήρωα και την ιστορία του, 2) γάντια και σκουφί που φορούσαν οι τελεστές κάθε κεφαλαίου της ιστορίας, 3) καρέκλες σε κύκλο για τους συμμετέχοντες και θρανίο-σκηνή-καράβι, 4) τουμπερλέκι που δημιουργούσε την ατμόσφαιρα της τέλεσης και έδινε το σύνθημα και τον ρυθμό για τις εναλλαγές των σκηνών
- Διαδικτυακό παιχνίδι "Ταξίδι Φυγής" της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες
- Παιχνίδι με κάρτες ρόλων με υλικό από τον οδηγό του Βρετανικού Ερυθρού Σταυρού "Θετικές Εικόνες" για τη μετανάστευση
- Κατασκευή "Κοσμοχάρτη" με κολάζ από τις ιστορίες περιβαλλοντικών μεταναστών (βλ. σεμινάριο «Χθες εμείς... σήμερα άλλοι»)
- Προσέγγιση της περιβαλλοντικής αδικίας με τη βοήθεια της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ejatlas (βλ. σεμινάριο «Χθες εμείς... σήμερα άλλοι», εργαστήριο S.A.M.E. World Αειφορία)

- Προετοιμασία για μια εκδρομή που δεν έγινε (Μυτιλήνη-Αϊβαλί) μέσα από τη συγκριτική ανάγνωση του graphic novel "Αϊβαλί" του Solour με τα μυθιστορήματα στα οποία βασίστηκε
- Διοργάνωση ημερίδας με τον Solour στο σχολείο, κατασκευή αφίσας και πόστερ με αποσπάσματα από το graphic novel "Αϊβαλί" με έθνικ μπουφέ από τα μέλη της περιβαλλοντικής ομάδας. Τα μέλη της ομάδας αλλά και οι συμμαθητές τους παρακολούθησαν με αμείωτο ενδιαφέρον μέχρι το τέλος και ζήτησαν από τον Solour να κάνει ένα σκίτσο του στον τοίχο της αίθουσας εκδηλώσεων: ένα καράβι γεμάτο πρόσφυγες
- Παγωμένη εικόνα προσφύγων με πανό για «ανοιχτά σύνορα» στο προαύλιο του σχολείου ως δράση αλληλεγγύης για τους πρόσφυγες υπό τον ήχο παραδοσιακού συριακού τραγουδιού από τα μεγάφωνα. Η δράση συγκέντρωσε μαθητές και καθηγητές γύρω μας στο προαύλιο που παρακολουθούσαν σιωπηλοί.
- Παιχνίδι προσομοίωσης ("Το συμπόσιο της πείνας", βλ. σεμινάριο «Χθες εμείς... σήμερα άλλοι») για τη διατροφική επάρκεια και την άνιση κατανομή των πόρων της Γης. Χρησιμοποιήθηκαν κάρτες ρόλων και στήθηκε σκηνικό τριών διαφορετικών χώρων εστίασης ανάλογων με την κοινωνική τάξη κάθε ομάδας. Η κατάταξη των μαθητών στις κοινωνικές τάξεις ήταν τυχαία. Τα μέλη της ομάδας μπήκαν στους ρόλους τους, οι ευνοημένοι απολάμβαναν τα προνόμιά τους, οι αδικημένοι ένοιωθαν υποβιβασμένοι και είτε αποδέχονταν είτε διαμαρτύρονταν, ενώ η μεσαία τάξη συμβιβαζόταν
- Επίσκεψη στο ΚΠΕ Αργυρούπολης στο πλαίσιο του δικτύου "Το νερό-Η θάλασσα" και σύνδεση της θάλασσας ως περάσματος με το προσφυγικό ζήτημα, μέσα από την ζωγραφική πόστερ από την κάθε ομάδα. Στο πεδίο της θάλασσας του Αλίμου η τυχαία συνάντηση με Σύριους πρόσφυγες από το Ελληνικό κατά τη διάρκεια των μετρήσεων, πρόσφερε και την πρώτη συνέντευξη από πρόσφυγα στην ομάδα (με μετάφραση από τα Αραβικά από αραβόφωνο μέλος της ομάδας). Η δεύτερη έγινε στο πλαίσιο συνέντευξης κατοίκου της Μεταμόρφωσης με προσφυγική καταγωγή από Ομάδα Προφορικής Ιστορίας, στην οποία ανήκουν μέλη της παιδαγωγικής ομάδας του περιβαλλοντικού προγράμματος
- Συμμετοχή στη δράση "Ένα σακίδιο για τον δρόμο" για τα μικρά προσφυγόπουλα
- Συγκέντρωση ρούχων, τροφίμων κ.ά. ειδών πρώτης ανάγκης για τους πρόσφυγες που συντόνιζε η Δ' ΕΛΜΕ
- Προετοιμασία για την τριήμερη εκδρομή σε Καστοριά-Γράμμο με προβολή του ντοκιμαντέρ "Δυο φορές ξένος" για τους μικρασιάτες πρόσφυγες στην κ. Μακεδονία και αποσπασμάτων από την ταινία "Ψυχή βαθιά" του Π. Βούλγαρη για τον εμφύλιο
- Ενημέρωση για την κλιματική αλλαγή με το υλικό του ΚΠΕ Καστοριάς
- Τριήμερη εκδρομή: Επίσκεψη στο ΚΠΕ Καστοριάς και στο Πάρκο Εθνικής Συμφιλίωσης στον Γράμμο (παρουσίαση της ιστορίας του εμφυλίου στην περιοχή, του οικοσυστήματος του βουνού, πεζοπορία σε μέρη σημαδεμένα από τον ελληνικό εμφύλιο), συνάντηση με την ιδρύτρια του συλλόγου των Απολλωνιαδιδών προσφύγων της Καστοριάς
- Διενέργεια διαγωνισμού ταλέντων στο πλαίσιο της τριήμερης εκδρομής με κριτική επιτροπή την παιδαγωγική ομάδα
- Συμμετοχή και συνδιοργάνωση της ημέρας εθελοντισμού "let's do it Greece" στο σχολείο μας (καθαρισμός, δέντροφύτευση, εξωραϊσμός-ζωγραφική, επισκευές)
- Τηλεδιάσκεψη με το Πειραματικό Λύκειο Μυτιλήνης και συζήτηση για την κατάσταση του προσφυγικού στη Λέσβο με αμοιβαία παρουσίαση των σχετικών περιβαλλοντικών μας προγραμμάτων
- Παρουσίαση του προγράμματος στη σχολική κοινότητα με αναπαραστάσεις και θεατρικό αναλόγιο που αναδείκνυαν όλες τις πλευρές του προσφυγικού που εξετάσαμε. Στο συγκινημένο κοινό μας ήταν μαθητές, μέλη του συλλόγου διδασκόντων, γονείς και η Υπεύθυνη ΠΕ β' Αθήνας
- Μετακίνηση και συμμετοχή της περιβαλλοντικής ομάδας σε ειδική εκδήλωση του Υπουργείου Παιδείας για τα σχολεία της Αττικής που βραβεύτηκαν για την ενασχόλησή τους με το προσφυγικό ζήτημα και της σύμπραξης δήμων 21 ΟΤΑ για παραλαβή του Επαίνου Περιβαλλοντικής Ευαισθησίας

- Πεζοπορία και διημέρευση στο Καταφύγιο Μπάφι στην Πάρνηθα, πεζοπορία μέχρι το πυροφυλάκιο της Σκίπιζας και ενημέρωση από εθελοντή του ΕΔΑΣΑ για τη δράση του Συλλόγου και την αξία της εθελοντικής δασοπυροπροστασίας μετά τη λήξη του προγράμματος

3. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

Πρόκειται για μια καλή εκπαιδευτική πρακτική επειδή:

- Συνδέει με καινοτόμο τρόπο το φυσικό περιβάλλον της θάλασσας με το μεταναστευτικό/προσφυγικό ζήτημα (βλ. δέντρο προσδοκιών, η θάλασσα ως πέρασμα, εργασίες πεδίου στη θάλασσα). Καταδεικνύεται η αλληλεπίδραση μεταξύ φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος και η ανάγκη ενιαίας αντιμετώπισής τους
- Συνδέει το σήμερα με το χτες, το εδώ με το αλλού (π.χ. ονόματα ομάδων "Σμύρνη-Ν. Ιωνία", "Συρία-Λέσβος")
- Χρησιμοποιεί τη βιωματική μέθοδο (παιχνίδι γνωριμίας, παιχνίδι ρόλων, αυτοσχεδιασμό, κολάζ, διενέργεια ακτιβιστικών δράσεων, προετοιμασία και συμμετοχή σε εκδηλώσεις και εκδρομές), που εξασφαλίζει τη συναισθηματική δέσμευση των μελών στα τεκταινόμενα που ενισχύεται με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών (βλ. διαδικτυακά παιχνίδια και εκπαιδευτικά πακέτα, ηλεκτρονικές πλατφόρμες, χάρτες)
- Προωθεί την κατανόηση και ακόμη περισσότερο την ενσυναίσθηση και την αποδοχή μέσα από παιχνίδια ρόλων/προσομοίωσης ενώ καλλιεργεί την κοινωνική ευαισθησία και την ιδιότητα του ενεργού πολίτη που νοιάζεται για όσα συμβαίνουν γύρω του μέσα από δράσεις (ακτιβιστικές, εθελοντικές, ανθρωπιστικές)
- Κάνει εκτεταμένη χρήση καλών πρακτικών που έχουν προταθεί σε σεμινάρια περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (βλ. Συμπόσιο της πείνας, eAtlas, κοσμοχάρτης, θεατροπαιδαγωγικός αυτοσχεδιασμός), αλλά και από άλλους φορείς και οργανώσεις (βλ. Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, Βρετανικός Ερυθρός Σταυρός, "Refugees crossing art project")
- Εφαρμόζει πρωτότυπες ιδέες/πρακτικές (κηρύκειο/talking stick, ακτιβιστική δράση/παγωμένη εικόνα με πρόσφυγες, κόμικς/λογοτεχνία για την ιστορική προσέγγιση του προσφυγικού ζητήματος και διοργάνωση εκδήλωσης με τον διεθνούς φήμης κομίστα Solour, τηλεδιάσκεψη με το Πειραματικό Λύκειο Μυτιλήνης ως αντιστάθμισμα για μια εκδρομή που δεν έγινε, σύνδεση ελληνικής προσφυγικής/μεταναστευτικής/εμφυλιοπολεμικής ιστορίας με σύγχρονες μεταναστευτικές/προσφυγικές ροές και περιβαλλοντικούς πρόσφυγες, σύνδεση θάλασσας με πρόσφυγες)
- Σημείο-κλειδί είναι η ολιστική αντιμετώπιση της έννοιας του περιβάλλοντος, όχι με τη στενή έννοια του φυσικού περιβάλλοντος

Τα μέλη της παιδαγωγικής ομάδας πέραν του περιβαλλοντικού έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το ελληνικό προσφυγικό παρελθόν και παρόν καθώς και για την ιστορία όπως προκύπτει από τις αφηγήσεις των απλών ανθρώπων (προφορική ιστορία) και την ιστορικότητα της περιβαλλοντικής προσέγγισης

Η επιτυχία του προγράμματος έγκειται στη δέσμευση των μαθητών στο περιεχόμενο και τους στόχους του προγράμματος από την αρχή έως και την ολοκλήρωσή του ή ακόμη και μετά από αυτή (βλ. εκδρομή στην Πάρνηθα αρχές Ιουλίου) και στη χρήση των αποκτηθεισών γνώσεων στο πλαίσιο άλλων εγχειρημάτων (π.χ. κατασκευή βίντεο στο πλαίσιο της Βουλής των Εφήβων από μαθήτρια του προγράμματος)

- Το πρόγραμμα θα μπορούσε να περιοριστεί στους περιβαλλοντικούς πρόσφυγες και το σύγχρονο μεταναστευτικό ζήτημα και να παραλειφθεί η ιστορική διάσταση
- Πρόκειται για ένα πρόγραμμα-αναφορά για τα μέλη της ομάδας, τη σχολική κοινότητα και τους συνεργάτες μας (υπεύθυνο Περιβαλλοντικής της β'/βάθμιας Β' Αθήνας, ΚΠΕ, Αργυρούπολης, υπεύθυνο του Υπουργείου Παιδείας)

#2 Προσεγγίζοντας την Περιβαλλοντική Δικαιοσύνη με βιωματική μάθηση και δημιουργική έκφραση

(Ελλάδα)

SAME WORLD

“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD**

Προσεγγίζοντας την Περιβαλλοντική Δικαιοσύνη με βιωματική μάθηση και δημιουργική έκφραση

Εκπαιδευτικός & Τάξη

*Αρλαπάνος Γεώργιος, Βιολόγος ΜΕδ, & μικτή ομάδα Α΄ και Β΄
Λυκείου*

email

georgiosarlapanos@gmail.com

ΣΧΟΛΕΙΟ

Πειραματικό ΓΕ.Λ. Πάτρας (Λάγγουρα)

Πάτρα, 2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Κλιματική αλλαγή
- ☒ Περιβαλλοντική δικαιοσύνη
- ☐ Περιβαλλοντική μετανάστευση

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Η παρούσα πρακτική έχει **σκοπό** την κριτική κατανόηση της έννοιας της Περιβαλλοντικής Δικαιοσύνης (ΠΔ) ως θεμελιώδες λειτουργικό μέρος της αειφορίας, τη δημιουργία μηνύματος ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και, μέσω αυτών, την καλλιέργεια σειράς ικανοτήτων (competencies) και δεξιοτήτων (skills). Αυτά επιδιώχθηκαν με συνδυασμό **βιωματικής μάθησης, κριτικής ανάλυσης παραδειγμάτων και καλλιτεχνικής δημιουργίας**. Αρχικά υλοποιήθηκε **η βιωματική δραστηριότητα 'Κάνε ένα βήμα μπροστά'**, προσαρμοσμένη στην ΠΔ, και με στόχους: Α) την ενίσχυση της ενσυναίσθησης, Β) την κριτική κατανόηση του κόσμου, Γ) την εκτίμηση της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, των ανθρώπινων δικαιωμάτων και της ισότιμης δημοκρατικής συμμετοχής. Δεύτερον έγινε **κριτική ανάλυση παραδειγμάτων περιβαλλοντικής αδικίας** με στόχο οι μαθητές: Α) να αντιληφθούν μηχανισμούς και παράγοντες που οδηγούν στην ανάπτυξη της αδικίας και Β) να προτείνουν τρόπους διασφάλισης της ΠΔ. Τρίτον, **αναπτύχθηκε συλλογική καλλιτεχνική δραστηριότητα** με στόχο: Α) την καλλιέργεια δημιουργικής έκφρασης, και συνεργατικών δεξιοτήτων, Β) τη χρήση ΤΠΕ. Συγκεκριμένα, δημιουργήθηκε **ταινία μικρού μήκους** με θέμα τον καταναλωτισμό ως μια από τις αιτίες περιβαλλοντικής αδικίας και με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού μέσα από τη δύναμη του κινηματογραφικού φακού. Η ταινία **διαχύθηκε** στη σχολική κοινότητα και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προκαλώντας θετικό αντίκτυπο, ενώ επιδιώκεται προβολή σε μαθητικό φεστιβάλ και τοπικούς συλλόγους.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Εκπαιδευτικός: Αρλαπάνος Γεώργιος, Βιολόγος MEd
Σύνολο μαθητριών και μαθητών = 11

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☐ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)
- ☒ Άλλο: Όμιλος Αριστείας και Ενδιαφέροντος

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

Γενικά στοιχεία:

A) Γενικός σκοπός (στην περίληψη)

B) Φάσεις:

Πρώτη: Βιωματική δραστηριότητα

Δεύτερη: Κριτική ανάλυση περιπτώσεων

Τρίτη: Δημιουργία μηνύματος ευαισθητοποίησης και διάχυση.

Γ) Επιλογές διάρκειας: από τρίωρο μάθημα, κατ' ελάχιστο, ως πολύωρο σχέδιο εργασίας. (βλ. Αναστοχασμό παρ. 4)

Δ) Η εφαρμογή μας: Το σενάριο υλοποιήθηκε ως μέρος του προγράμματος Ομίλου Δημιουργικότητας και Αριστείας με γενικό θέμα την αναπαράσταση επιστημονικών εννοιών και ζητημάτων με το σώμα (περισσότερα για τον Όμιλο [εδώ](#)). Αφιερώθηκε μία διδακτική ώρα στη βιωματική δραστηριότητα, δύο στην κριτική ανάλυση περιπτώσεων και αρκετά περισσότερες στη δημιουργία της ταινίας.

Ε) Πηγές: στο <https://goo.gl/CPouuP>

Φάση πρώτη: Βιωματική δραστηριότητα 'Κάνε ένα βήμα μπροστά' προσαρμοσμένη στην ΠΔ.

A) Στόχοι (στην περίληψη)

B) Σκεπτικό: Η δραστηριότητα έχει στόχο την εμπίωση άρα και την κατανόηση της θέσης του 'άλλου' μέσω ανάθεσης ρόλων. Αρχικά, σε εξωτερικό χώρο, τα παιδιά τοποθετούνται δίπλα-δίπλα σε γραμμή και τους μοιράζεται από ένα χαρτάκι με κρυφό ρόλο-ταυτότητα. Στη συνέχεια διαβάζονται δυνατά και διαδοχικά ορισμένες δηλώσεις. Κάθε φορά που για κάποιον 'ισχύει' η δήλωση πρέπει να κάνει ένα βήμα μπροστά και, αν όχι, πρέπει να μείνει στη θέση του. Έτσι αναπτύσσεται μια αυξανόμενη απόσταση που **συμβολίζει την περιβαλλοντική αδικία** και την οποία τα παιδιά σταδιακά συνειδητοποιούν ως 'θύματα' ή 'θύτες'. Στο τέλος ο εμπυχωτής καλεί τους μαθητές να στραφούν και να παρατηρήσουν τις αποστάσεις. Διαδοχικά αποκαλύπτουν το ρόλο τους ('είμαι...') και αρχίζει η εξωτερίκευση συναισθημάτων, διαπιστώσεων, σκέψεων, προβληματισμών και η εξαγωγή συμπερασμάτων. Στο τέλος, οι μαθητές απεκδύονται τους ρόλους τους πετώντας τα χαρτάκια-ρόλους στο έδαφος.



Στιγμιότυπο από τη βιωματική δραστηριότητα 'Κάνε ένα βήμα μπροστά'

Γ) Επιλογές διάρκειας: 1 ώρα κατ' ελάχιστο, 2 ώρες ιδανικά

Δ) Η εφαρμογή μας-αποτελέσματα: Η δραστηριότητα διάρκεσε μία διδακτική ώρα. Για τη διασκευή χρησιμοποιήθηκαν οι εξής ρόλοι και δηλώσεις:

Ρόλοι: Είσαι...

1. Έφηβος μέσου οικονομικού επιπέδου, ζεις σε καλά οργανωμένη και ασφαλή πόλη
2. Υψηλόμισθη γυναίκα, διευθύνεις ομάδα ελεγκτών περιβαλλοντικής ρύπανσης σε βιομηχανική ζώνη και εκτελείς πλημμελώς το καθήκον σου.
3. Υπουργός ενέργειας, ζεις στην πρωτεύουσα οικονομικά ισχυρού κράτους και εγκρίνεις την κατασκευή εργοστασίου πυρηνικής ενέργειας χωρίς επαρκές νομικό πλαίσιο σχετικά με την πυρηνική ασφάλεια

4. Έγκυος γυναίκα, ζεις σε πόλη με κοντινό πυρηνικό σταθμό ενέργειας όπου σημειώθηκε σημαντική διαρροή πριν ένα χρόνο
5. Έφηβη, ζεις σε χωριό κοντά σε μεγάλο φράγμα που φτιάχτηκε με σκοπό την υδροδότηση μιας πόλης και που περιόρισε πάρα πολύ τη ροή του ποταμού.
6. Γυναίκα, ζεις σε δασική περιοχή που γίνεται εκτεταμένη υλοτόμηση από μεγάλη εταιρία για εξαγωγή ξυλείας στο εξωτερικό. Αγωνίζεσαι για τον περιορισμό της δραστηριότητας μαζί με άλλα άτομα βρίσκοντας συχνά απέναντί σου άνδρες εταιρίας security.
7. Άνδρας χαμηλού βιοτικού-μορφωτικού επιπέδου. Εσύ και το παιδί σου εργάζεστε σε αυτοσχέδιο ορυχείο κοβαλτίου (απαραίτητο για κατασκευή μπαταριών κινητών, laptop κλπ) αλλά σε επικίνδυνες συνθήκες και με κακούς εργασιακούς όρους.
8. Καρκινοπαθής άνδρας που καταναλώνει νερό με αυξημένη συγκέντρωση καρκινογόνων ιόντων χρωμίου και άλλων επικίνδυνων χημικών.

Αρκετοί ρόλοι **είναι σε ζεύγη** για να γίνει αντιληπτή η αλληλεπίδραση και η **αιτιακή σχέση**, ενώ κάποιοι ρόλοι αποδόθηκαν περισσότερες φορές στα παιδιά για να υπάρξει σύνθεση απόψεων.

Δηλώσεις: Κάντε ένα βήμα μπροστά αν...

1. Μπορείς να αγοράσεις έναν νέο ΗΥ πετώντας τον παλιό σου αν χαλάσει
2. Έχεις πρόσβαση σε φθηνά βιομηχανικά και ηλεκτρονικά προϊόντα
3. Μπορείς να καταναλώνεις όσο χαρτί θέλεις
4. Μπορείς να καταναλώνεις άσκοπα ηλεκτρική ενέργεια
5. Αισθάνεσαι ασφαλής για την ποιότητα του νερού που πίνεις
6. Αισθάνεσαι ασφαλής για την υγεία των παιδιών που θα αποκτήσεις
7. Μπορείς να εξασφαλίσεις την ορθή εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας
8. Μπορείς να εξασφαλίσεις την ισότιμη συμμετοχή όλων στη λήψη αποφάσεων για το τοπικό περιβάλλον
9. Μπορείς να κυκλοφορείς άνετα τη νύχτα στο μέρος που ζεις
10. Μπορείς να απολαύσεις μια βόλτα στη φύση

Μετά την ανάπτυξη αποστάσεων, οι μαθητές στάθηκαν να τις παρατηρήσουν και εξέφρασαν έκπληξη, δυσαρέσκεια, απορία. Με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού και καθώς οι ρόλοι αποκαλύπτονταν, αναζητήθηκαν και σκιαγραφήθηκαν **σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος** ανάμεσα στα πρόσωπα και τις πράξεις τους. Διαφάνηκε άμεσα πως η αδικία αναπτύσσεται **στο χώρο και στο χρόνο**. Διευρύνθηκε το πεδίο της αδικίας **από την ανεπάρκεια πόρων** και το **αίσθημα ανασφάλειας** στο **έλλειμμα δημοκρατικής συμμετοχής**. Αναγνωρίστηκε η θέση των αδικημένων και συγκρίθηκαν-ιεραρχήθηκαν οι **δυναμικές των ρόλων στην πραγματική ζωή** (ο πολιτικός, ο αρμόδιος, ο καταναλωτής). Εν τέλει αναδύθηκε η **έννοια** της περιβαλλοντικής δικαιοσύνης, η θεμελιακή της θέση στη **διασφάλιση της αειφορίας, οι παράμετροι** που την επηρεάζουν αλλά και η αναγκαιότητα προάσπισης των **οικουμενικών δικαιωμάτων**.

Τα συμπεράσματα αποτυπώθηκαν διαγραμματικά σε πίνακα και οι μαθητές αξιολόγησαν θετικά την εμπειρία του βιωματικού παιχνιδιού προφορικά και μέσω [ερωτηματολογίου](#).

Φάση δεύτερη: Κριτική ανάλυση περιπτώσεων περιβαλλοντικής αδικίας.

Α) Στόχοι (στην περίληψη)

Β) Σκεπτικό: Οι μαθητές έρχονται σε επαφή με πραγματικά παραδείγματα περιβαλλοντικής αδικίας στην αίθουσα διδασκαλίας και αναζητούν αίτια και λύσεις κατά ομάδες, με φύλλο εργασίας. Παρουσιάζουν τη δουλειά τους στην ολομέλεια.

Γ) Επιλογές διάρκειας: 1 ώρα κατ' ελάχιστο, 2 ώρες ιδανικά, ως και πολύωρο

Δ) Η εφαρμογή μας-αποτελέσματα: Οι μαθητές σε 2 διδακτικές ώρες ανέλυσαν με [φύλλο εργασίας \(με πηγές\)](#) και σε ομάδες ορισμένα παραδείγματα περιβαλλοντικής αδικίας (νερό, εξόρυξη κοβαλτίου, πυρηνικά). Παρουσίασαν στην ολομέλεια τις περιπτώσεις και συζητώντας έφτασαν σε συλλογικά συμπεράσματα που αποτύπωσαν και στον πίνακα. Συνειδητοποίησαν πως όχι μόνο το **καταναλωτικό πρότυπο** αλλά και οι **παραγωγικές διαδικασίες**, τα **οικονομικά μοντέλα** και το **έλλειμμα δημοκρατίας** παίζουν ρόλο στη διαμόρφωση **αδικίας**. Έγινε αισθητό και ότι ο περιορισμός της αδικίας μπορεί να γίνει μόνο μέσα από **συνειδητές και συλλογικές επιλογές και διεκδικήσεις** και τονίστηκε **ο ρόλος της παιδείας** με προσανατολισμό την **αειφορία** και την προάσπιση των **ανθρώπινων δικαιωμάτων**. Οι μαθητές αξιολογήθηκαν γνωστικά με [ερωτηματολόγιο](#) με θετικά αποτελέσματα.

Φάση τρίτη: Διαμόρφωση μηνύματος ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης, διάχυση.

Α) Στόχοι (στην περίληψη)

Β) Σκεπτικό-Επιλογές: Πρόκειται για το ευέλικτο μέρος του σεναρίου. Οι μαθητές δημιουργούν ένα τέχνημα ή οργανώνουν μια δράση με αντίκτυπο στη σχολική και την ευρύτερη κοινότητα. **Αναλόγως με το** διαθέσιμο χρόνο, τις επιλογές του εκπαιδευτικού και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και επιλογές της μαθητικής ομάδας μπορεί να δημιουργηθεί ποικιλία μέσων έκφρασης και περιεχομένου.

Γ) Η εφαρμογή μας-αποτελέσματα: Στην περίπτωση μας η ομάδα εμπνεύστηκε από τη δραστηριότητα 'Κάνε ένα βήμα μπροστά'. Θέλησε **να αναπαραστήσει τη σχέση αλληλεξάρτησης σε υλιστικό και ηθικό επίπεδο** για να δείξει πως σε ατομικό επίπεδο είναι δυνατό να πράττουμε λαμβάνοντας υπόψη επιπτώσεις, δικαιώματα, αξίες. Έτσι γυρίστηκε η **ταινία μικρού μήκους 'Διελκυστίνδα'** (<https://vimeo.com/arlapanos/env-justice>) στην οποία με τρόπο άλλοτε κυριολεκτικό κι άλλοτε μεταφορικό ως και σουρεαλιστικό αναπαραστάθηκε η σχέση ανθρώπων στο χώρο και το χρόνο, η εσωτερική σκέψη, η αλλαγή- ή όχι -στάσης, ενώ παρατέθηκαν ουσιώδεις ενημερωτικές πληροφορίες που ενίσχυσαν το πλαίσιο.



Στιγμιότυπο από την ταινία 'Διελκυστίνδα, η κορδέλα σημειολογικό μέσο'

Η ανταλλαγή απόψεων σε κλίμα αμοιβαίας αποδοχής με ενεργητική ακρόαση και συλλογική λήψη αποφάσεων και η ελευθερία δημιουργικής έκφρασης εξασφάλισε την ευχάριστη και αποδοτική εργασία για το γύρισμα της ταινίας. **Ο ρόλος του εκπαιδευτικού** ήταν συντονιστικός και με ομότιμο τρόπο να μοιράζεται ιδέες, γνώσεις, εμπειρίες. Οι μαθητές αξιολόγησαν θετικά το εγχείρημα σε ερωτηματολόγιο αξιολόγησης του Ομίλου.

Τέλος επιτεύχθηκε **διάχυση** προκαλώντας **θετικό αντίκτυπο** ως εξής:

Α) η ταινία κοινοποιήθηκε στη σχολική κοινότητα: ανάρτηση στο [σχολικό ιστολόγιο](#), προβολές σε τάξεις και συζήτηση (5/2017)

Β) η διάχυση συνεχίστηκε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συγκεντρώνοντας θετικά σχόλια αλλά και συζήτηση (5/2017 - ...)

Γ) επιδιώκεται προβολή της ταινίας και συζήτηση σε σύλλογο περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος στην πόλη (6/2017)

Δ) θα επιδιωχθεί συμμετοχή σε επερχόμενα μαθητικά φεστιβάλ όπως το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Νέους και Παιδιά (12/2017)

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;
- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα στοιχεία της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Γενικά, το αμοιβαίο ενδιαφέρον μαθητών και εκπαιδευτικού για το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την τέχνη συνέβαλλαν σημαντικά στις επιλογές σχεδιασμού και την ικανοποιητική έκβαση της εφαρμογής.

Θεωρούμε πως η πρακτική μας χαρακτηρίζεται από τα εξής **ποιοτικά στοιχεία** σε μαθησιακό επίπεδο και στο σχεδιασμό:

A) τη βιωματική μάθηση σε εξωτερικό χώρο (outdoor learning)

B) τη συνεργατική ανάλυση πραγματικών καταστάσεων

Γ) την προσπάθεια ευαισθητοποίησης του κοινού με προϊόντα συλλογικής δημιουργικής έκφρασης.

Συνολικά, σύμφωνα με την ανατροφοδότηση, θεωρούμε ότι **οι εκπαιδευτικοί στόχοι ευοδώθηκαν σε ικανοποιητικό βαθμό**. Η βιωματική δραστηριότητα συνέδεσε **το ατομικό με το συλλογικό** και η ανάλυση περιπτώσεων **το τοπικό με το παγκόσμιο**. Ωστόσο η **ολιστική και σε βάθος προσέγγιση** του θέματος αποτελεί πρόκληση αν γίνεται **σε λίγο χρόνο**, κι αυτό είναι εν γένει **αδύναμο σημείο** της εφαρμογής. Θεωρούμε μάλλον **προτιμητέα** την οικοδόμηση της ανάλυσης μέσα από **ευρύτερα σύνολα** δραστηριοτήτων όπως συμβαίνει στα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικά, Αγωγής Υγείας), στο μάθημα της Ερευνητικής Εργασίας κ.α. **χωρίς να είναι απαγορευτικό κάτι συντομότερο** και με προϋπόθεση την **κατάλληλη προσαρμογή** εκ μέρους του εκπαιδευτικού, όπως στην επιλογή πηγών προς ανάλυση και τον τρόπο εργασίας των μαθητών κατά την ανάλυση παραδειγμάτων. Έτσι, η βιωματική δραστηριότητα και η κριτική ανάλυση παραδειγμάτων μπορούν να γίνουν και στην **καθημερινή διδασκαλία** μαθημάτων που σχετίζονται με την Οικολογία ή τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, όπως στο Λύκειο η Διαχείριση Φυσικών Πόρων, η Βιολογία, η Πολιτική Παιδεία και τα αντίστοιχα στο Γυμνάσιο. Η δε ανάπτυξη της τρίτης φάσης εξαρτάται από τις δυνατότητες και επιλογές του εκπαιδευτικού και των μαθητών διατηρώντας όμως την ουσία και τη δύναμή της. Συνεπώς θεωρούμε θετικό στοιχείο του σχεδιασμού και τη σχετική **ευελιξία στην εφαρμογή του**.

Σε οποιαδήποτε περίπτωση οι **τρεις φάσεις αλληλοσυμπληρώνονται** γιατί συνολικά διαμορφώνεται το εξής **πλέγμα εμπειριών**: αφύπνιση μέσω ενσυναίσθησης, πληροφόρηση και ανάλυση, κινητοποίηση και δράση. Το γνωστικό μέρος συνδυάστηκε με την πολυσύνθετη εμπειρία (βιωματικότητα, outdoor learning).

δημιουργική έκφραση, συνεργασία) και ως προς **την πολύτροπη αυτή προσέγγιση** του θέματος θεωρούμε **καινοτόμο την πρακτική μας**.

Τέλος, όσο αφορά **τη διάχυση και τον αντίκτυπο** της δράσης μας (βλέπε παρ.3.3) θεωρούμε πως ήταν σημαντικός μιας και δεν περιορίστηκε στο σχολικό περιβάλλον αλλά επεκτάθηκε σημαντικά μέσω κοινωνικής δικτύωσης αλλά και συμμετοχής σε φεστιβάλ και παρουσίασης σε τοπικό σύλλογο εγείροντας προβληματισμό για το θέμα αλλά και φιλότεχνες συζητήσεις.

#3 Εργασία, που και πως παράχθηκε

(Ελλάδα)

SAME WORLD

“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD**

Εργασία, που και πως παράχθηκε

Εκπαιδευτικός & Τάξη

Γεώργιος Βουζαξάκης ΠΕ09, Β' τάξη

email

gvouzaxakis@yahoo.com

ΣΧΟΛΕΙΟ

Γενικό Λύκειο Μοχού

Μοχός, Σχ. Έτος 2016-2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Κλιματική αλλαγή
- ☒ Περιβαλλοντική δικαιοσύνη
- ☐ Περιβαλλοντική μετανάστευση

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Στο μάθημα Πολιτική Παιδεία (Β λυκείου) και στην Ενότητα 10.2 « Το επιχειρείν: ο επιχειρηματίας και η επιχείρηση» υπάρχει μία σύντομη αναφορά για τις επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας και τις μεγάλες κλωστοϋφαντουργικές επιχειρήσεις όπου εδρεύουν σε οικονομικά «αναπτυσσόμενες» χώρες όπου η εργασία είναι φθηνή.

Με αφορμή την παραπάνω αναφορά οι μαθητές ερευνούν για το πώς μεγάλες εταιρείες εκμεταλλεύονται το φθηνό εργατικό δυναμικό οικονομικά αναπτυσσόμενων χωρών. Προσεγγίζουν παράλληλα τα ζητήματα της υπεύθυνης κατανάλωσης καθώς και του κοινωνικού – οικονομικού - πολιτισμικού και περιβαλλοντικού αντίκτυπου του κυρίαρχου μη βιώσιμου οικονομικού μοντέλου παραγωγής και κατανάλωσης.

Η εκπαιδευτική πρακτική βασίζεται στην χειραφετική οπτική της βιωματικής και εποικοδομιστικής μάθησης καθώς οι μαθητές μέσα από ένα βιωματικό παιχνίδι και την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. καλούνται να οικοδομήσουν γνώση σχετικά με το κοινωνικό – οικονομικό πλαίσιο στο οποίο ζουν καθώς και να αναστοχασθούν σχετικά με παγιωμένες αντιλήψεις / στάσεις τους με σκοπό την δράση και την κοινωνική αλλαγή.

Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν: α) ευαισθητοποίηση για το πρόβλημα της εργασιακής εκμετάλλευσης και της παιδικής εργασίας β) βιωματικό παιχνίδι για την ανάδειξη των καταναλωτικών συνηθειών γ) αναστοχασμός για το κυρίαρχο μη βιώσιμο οικονομικό μοντέλο παραγωγής και κατανάλωσης αγαθών και το αντίκτυπο του στο περιβάλλον, στην κοινωνία, στον πολιτισμό και στην οικονομία δ) αναστοχασμός για προσωπικές αντιλήψεις και στάσεις ως πολίτες αλλά και ως καταναλωτές ε) δημιουργία έρευνας με σκοπό την διερεύνηση αντιλήψεων και στάσεων της τοπικής κοινωνίας στ) παρουσίαση έρευνας

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Εκπαιδευτικός: Βουζαξάκης Γεώργιος
Μαθήτριες / τές: 15

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☐ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)
- ☒ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε: Ερευνητική εργασία Β Λυκείου 2016-2017.

Το εκπαιδευτικό σενάριο / πρακτική είναι τμήμα μιας ευρύτερης διδακτορικής έρευνας με σκοπό την με σκοπό την αποδόμηση και την αναδόμηση των αναλυτικών προγραμμάτων των μαθημάτων οικονομικού προσανατολισμού προς τη αειφόρο ανάπτυξη με την υποστήριξη των Τ.Π.Ε. Η έρευνα υλοποιείται στο Πανεπιστήμιο Κρήτης με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Μακράκη Βασίλειο.

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

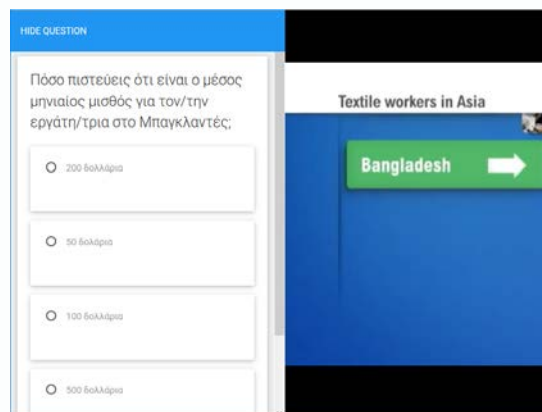
Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

- Περιγραφή μαθησιακών δραστηριοτήτων

A φάση: Εισαγωγή - Ανάκληση προηγούμενης γνώσης

Δραστηριότητα 1: Αφόρμηση

[Διαδραστικό βίντεο 1](#) που κατασκευάστηκε για την εκπαιδευτική πρακτική και χρησιμοποιεί αληθινό ρεπορτάζ του καναλιού Euronews για τις συνθήκες εργασίας στις κλωστοϋφαντουργίες του Μπαγκλαντές. Οι μαθήτριες / τές βλέπουν το βίντεο, περιηγήθηκαν στο διαδίκτυο και απάντησαν σε ερωτήσεις μέσα από το αλληλεπιδραστικό βίντεο. Σε κάθε ερώτηση οι μαθητές λάμβαναν ανατροφοδότηση ενώ στο τέλος είδαν την βαθμολογία τους σχετικά με τις απαντήσεις τους. Η βαθμολογία στο βίντεο δεν διαδραματίζει κανένα ρόλο στο σενάριο παρά μόνο ως αφορμή ενεργοποίησης των μαθητριών / τών.



B Φάση: Οικοδόμηση γνώσης (Βιωματικό παιχνίδι – σύνδεση με πραγματικό πρόβλημα)

Δραστηριότητα 2: Οι μαθήτριες / τές κλήθηκαν να δουν που έχουν κατασκευαστεί τα παπούτσια (ή τα ρούχα π.χ. μπλουζάκι) τα οποία φοράνε (Made in..) και να χωριστούν σε ομάδες ανάλογα με την χώρα κατασκευής.

Δραστηριότητα 3: Οι μαθήτριες / τές ανά ομάδα κλήθηκαν να εντοπίσουν στον χάρτη ([google maps](#)) που είναι η κατασκευάστρια χώρα και να βρουν χιλιομετρική απόσταση. Οι μαθητές απάντησαν ομαδικά στο φύλλο εργασίας «[Βρες που φτιάχτηκε \(δραστ.3\)](#)».

Διαβάστε τα παρακάτω και συζητήστε τα με την ομάδα σας

- 1) Εντοπίστε την χώρα (ή χώρες) στην οποία φτιάχτηκε (φτιάχτηκαν) τα παπούτσια / ρούχα της ομάδας
- 2) Υπάρχει κάτι που ξέρετε για την χώρα αυτή; Αν ναι καταγράψτε το
- 3) Σχεδιάστε μια ευθεία γραμμή από την χώρα που φτιάχτηκε μέχρι τον τόπο κατοικίας σας ή αγοράς του προϊόντος. Αν έχετε βρει την χιλιομετρική απόσταση από το google maps συμπληρώστε την εδώ _____



- 4) Πιστεύετε ότι απόσταση αυτή θα επιβαρύνει πολύ το κόστος; Υπάρχει περιβαλλοντική επιβάρυνση από την μεταφορά των προϊόντων όταν είναι μεγάλες οι αποστάσεις; Πιστεύετε ότι επηρεάζει την τιμή του προϊόντος η περιβαλλοντική επιβάρυνση που προκαλείται από την μεταφορά τους;
- 5) Είναι σημαντικό για εσάς να ξέρετε που έχουν κατασκευαστεί τα ρούχα/παπούτσια μας; από ποιους; και κάτω από ποιες συνθήκες;
- 6) Εάν υπάρχει Η/Υ μπορείτε να βρείτε από το διαδίκτυο την περιβαλλοντική πολιτική και τις εργασιακές συνθήκες κάτω από τις οποίες κατασκευάστηκαν τα παπούτσια / ρούχα που υπάρχουν στην ομάδα σας; Πιθανόν να βρείτε απαντήσεις στο επίσημο website των εταιρειών
- 7) Είναι απαραίτητο ο καταναλωτής να γνωρίζει τις παραπάνω πολιτικές των εταιρειών; Είναι εύκολα προσβάσιμες αυτές οι πληροφορίες;
- 8) Και τώρα ώρα να υπολογίσετε! Ας υποθέσουμε ότι αγοράζετε από γνωστή αλυσίδα καταστημάτων ένα ρούχο στην τιμή των 20 ευρώ. Το ρούχο έχει επωνυμία Γαλλική αλλά κατασκευάζεται στην Κίνα. Η κινέζικη κλωστοϋφαντουργία έχει πάρει την υπεργολαβία από την Γαλλική εταιρεία, η οποία διατηρεί το ντιζάιν, τις αποθήκες και τα δίκτυα πωλήσεων.

Μήπως μπορείτε να μαντέψετε πώς «μοιράζονται» τα 20 ευρώ που δώσατε για την αγορά;

Το κατάστημα που αγοράσατε το μπλουζάκι: λαμβάνει τα _____ ευρώ από τα 20 ευρώ της αγοράς

Το κράτος εισπράττει ως ΦΠΑ: _____ ευρώ από τα 20 ευρώ της αγοράς

Η γαλλική εταιρεία παίρνει: _____ ευρώ από τα 20 ευρώ της αγοράς

Τα έξοδα μεταφοράς: κοστίζουν _____ ευρώ από τα 20 ευρώ της αγοράς

Η κινέζικη κλωστοϋφαντουργία λαμβάνει: _____ ευρώ από τα 20 ευρώ της αγοράς

Από αυτά τα _____ ευρώ που λαμβάνει η κινέζικη κλωστοϋφαντουργία αντιστοιχούν στην πρώτη ύλη _____ ευρώ, τα έξοδα παραγωγής είναι _____ ευρώ. Το κέρδος του κινέζου βιομήχανου είναι _____ ευρώ και η εργάτρια που το έφτιαξε λαμβάνει _____ ευρώ από κάθε μπλουζάκι!

Παρουσιάστε στην τάξη τις απαντήσεις σας!

Εικόνα: Φύλλο εργασίας, «Βρες που φτιάχτηκε»

Δραστηριότητα 4: Οι ομάδες παρουσίασαν στην ολομέλεια τις απαντήσεις τους. Ενδεικτικές συζητήσεις που προέκυψαν στις παρατηρήσεις τους. Τι στοιχεία βρήκανε για τις χώρες τους; Τι στοιχεία για την περιβαλλοντική πολιτική και τις συνθήκες εργασίας στις χώρες αυτές; Από πού άντλησαν τα στοιχεία τους; Πως κατένειμαν τα 20 ευρώ που αγόρασαν το ρούχο; Συζήτηση στην ολομέλεια για για το πώς κατανέμονται τα 20 ευρώ που αξίζει το ρούχο ανά στάδιο παραγωγής μέχρι τον τελικό καταναλωτή με βάση το φύλλο «[Στοιχεία για τον εκπαιδευτικό](#)» και το [άρθρο της Καθημερινής](#). Ποια ομάδα πλησίασε περισσότερο στην απάντηση;

Δραστηριότητα 5: [Διαδραστικό βίντεο 2](#) όπου οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερώτηση ώστε να ολοκληρωθεί το βίντεο.

Δραστηριότητα 6: Προβολή σύντομου βίντεο [Κοινωνικό Πείραμα: Ποιος έφτιαξε τα ρούχα μου](#). Ένα μηχανήμα αυτόματης πώλησης τοποθετήθηκε σε κεντρική πλατεία του Βερολίνου προσφέροντας t-shirts για 2 ευρώ, για να πραγματοποιήσει ένα κοινωνικό πείραμα: Αν οι άνθρωποι δουν τις συνθήκες υπό τις

οποίες παρασκευάζεται ένα ρούχο, θα το αγοράσουν;

Γ. Φάση: Αναστοχασμός

Δραστηριότητα 6: Συζήτηση στην ολομέλεια. Ενδεικτικά θέματα που προέκυψαν και οδήγησαν σε προβληματισμό:

Γιατί είναι σημαντικό να ξέρουμε ως καταναλωτές την «ιστορία» των προϊόντων που αγοράζουμε; Τι μπορούμε να κάνουμε ως καταναλωτές; Πως μπορούμε να ενημερωνόμαστε για τα προϊόντα που αγοράζουμε; Πως μπορούμε να πιέσουμε τις επώνυμες εταιρείες ώστε να υπάρχει διαφάνεια στις συνθήκες παραγωγής των προϊόντων; Πως μπορούμε να ενημερώσουμε την τοπική κοινωνία;

Ποιος είναι ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος της υπερ-κατανάλωσης; Η τιμή π.χ. 5,99 ευρώ για μία μπλούζα ή ένα ρούχο ενσωματώνει την περιβαλλοντική ζημιά που προκαλείτε στην κοινωνία από την παραγωγή και μεταφορά του προϊόντος;

Δραστηριότητα 7: Παρακολούθηση του ντοκιμαντέρ της ActionAid «Made in Bangladesh, το πραγματικό κόστος των φθηνών μας ρούχων» το οποίο γυρίστηκε με αφορμή την επέτειο δύο χρόνων από την κατάρρευση του εργοστασίου ρούχων Rana Plaza στη Ντάκα, πρωτεύουσα του Μπαγκλαντές.

Δραστηριότητα 8: Υπήρξε συζήτηση και αναδιαπραγμάτευση της δραστηριότητας 7 μετά την παρακολούθηση του ντοκιμαντέρ. Οι μαθητές αναγνωρίζουν την δύναμη που έχουμε ως καταναλωτές αλλά και ως πολίτες.

Δ. Φάση: Δράση

Δραστηριότητα 9 : Οι μαθήτριες / τές σε ομάδες με βάση και τις παραπάνω δραστηριότητες διεξάγουν έρευνα στο διαδίκτυο για:

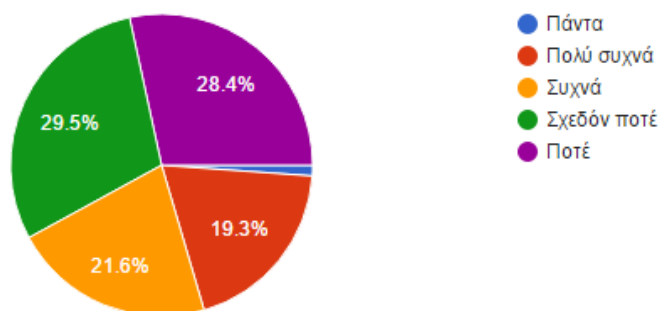
- Περιβαλλοντικό / κοινωνικό / Πολιτισμικό / Οικονομικό αντίκτυπο του κυρίαρχου τρόπου παραγωγής και κατανάλωσης
- Για την έννοια και την πρακτική της υπεύθυνης / βιώσιμης κατανάλωσης.
- Την πολιτική γνωστών μεγάλων εταιρειών ρούχων/ υποδημάτων, που οι ίδιοι επιλέγουν, σε θέματα αειφορίας και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης.

Δραστηριότητα 10: Οι μαθήτριες / τές δημιουργούν μια διαδικτυακή έρευνα (με χρήση των google forms) με σκοπό να ερευνήσουν τις γνώσεις των κατοίκων της της τοπικής κοινωνίας γύρω από το θέμα της φθηνής εργασίας καθώς και τις καταναλωτικές τους συνήθειες με επίκεντρο την υπεύθυνη / βιώσιμη κατανάλωση.

Ενδεικτικά παρουσιάζονται κάποια αποτελέσματα από την έρευνα που υλοποίησαν οι μαθητές παρακάτω:

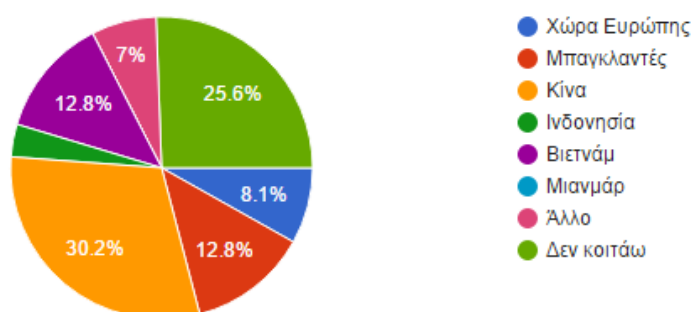
Όταν αγοράζεις ένα ρούχο/ παπούτσι κοιτάς ποια είναι η χώρα κατασκευής του;

88 responses



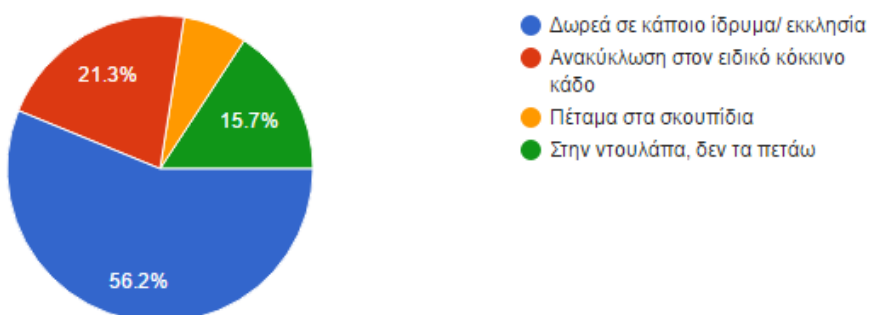
Αν κοιτάς, ποια χώρα από τις παρακάτω είναι τις περισσότερες φορές ;

86 responses



Τα ρούχα τα οποία δεν χρειάζεσαι πια, τι τα κάνεις;

89 responses



Δραστηριότητα 11: Οι μαθήτριες / τές δημιούργησαν παρουσιάσεις με τα δεδομένα όλης της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τα παρουσίασαν ώστε να ενημερώσουν και να ευαισθητοποιήσουν την τοπική κοινωνία. Ενδεικτικές παρουσιάσεις:

Εργασιακές συνθήκες / αληθινές μαρτυρίες

- Εργάτρια 21 ετών που δουλεύει σε εργοστάσιο της Ινδονησίας:

«Τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 2003, το τμήμα μου δούλεψε από τις 7 το πρωί μέχρι τις 4 το πρωί της επομένης λόγω μιας μεγάλης παραγγελίας. Μας επέτρεπαν να πάμε στο σπίτι για επτά ώρες τη μέρα».

- Κρισάντι, 28χρονος εργάτης που δουλεύει σε εργοστάσιο της Μπανγκόκ που παράγει για γνωστές εταιρείες παπουτσιών :

«Κάποιες φορές υποχρεωνόμαστε να εργαζόμαστε υπερωρία στη νυχτερινή βάρδια. Δουλεύω σαν μηχανή όχι σαν άνθρωπος».

Τι συνέβη στο *Rana Plaza* στο Μπαγκλαντές

- Μια ημέρα πριν από την κατάρρευση, οι επιθεωρητές κτιρίων εντόπισαν ρωγμές στο εργοστάσιο και διέταξαν ότι όλες τις επιχειρήσεις να σταματήσουν τη δουλειά και να το εκκενώσουν.
- Ορισμένες από τις επιχειρήσεις και τα γραφεία στους κάτω ορόφους ακολούθησαν τις οδηγίες, αλλά το εργοστάσιο ενδυμάτων απαίτησε από τους υπαλλήλους του να έρθουν να εργαστούν.
- Το κτίριο κατέρρευσε παγιδεύοντας εκατοντάδες ανθρώπους. Άραγε πόσες ζωές θα είχαν σωθεί αν οι ιδιοκτήτες του εργοστασίου νοιάζονταν περισσότερο για τους εργαζομένους παρά για την παραγωγή.

- Μαθησιακά αποτελέσματα

Η εκπαιδευτική πρακτική στηρίχθηκε στις ανθρωπιστικές προσεγγίσεις διδασκαλίας δίνοντας έμφαση πρώτα στην ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία και κατόπιν στα προϊόντα της μάθησης. Ο μαθητής τέθηκε στο επίκεντρο και η εκπαιδευτική πρακτική ήταν ανοικτή-ευέλικτη στις πρωτοβουλίες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Δεν τέθηκαν εξ αρχής συγκεκριμένοι και εξειδικευμένοι διδακτικοί στόχοι παρά μόνο γενικοί που εξελίχθηκαν μέσα από την ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία.

Για την διερεύνηση των αποτελεσμάτων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ανώνυμο ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν οι μαθητές καθώς και καταγραφή των απόψεων των μαθητριών/μαθητών για την εκπαιδευτική διαδικασία. Επίσης χρησιμοποιήθηκε το προσωπικό ημερολόγιο του διδάσκοντα όπου καταγραφόταν στοιχεία που παρατηρούσε ο ίδιος κατά την εκπαιδευτική διαδικασία καθώς και ο προσωπικός αναστοχασμός

Συνοπτικά οι συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική διαδικασία οικοδόμησαν γνώση, στοχάστηκαν κριτικά για το κοινωνικό-οικονομικό πλαίσιο στο οποίο δρουν και κυρίως οδηγήθηκαν σε προβληματισμό γύρω από παγιωμένες αντιλήψεις στάσεις και επιλογές της καθημερινότητας τους. Αντιλήφθηκαν ότι καταναλωτικές τους επιλογές στο τόπο τους έχουν οικονομικό-κοινωνικό-περιβαλλοντικό αντίκτυπο όχι μόνο στην τοπική αλλά και στην παγκόσμια κοινωνία.

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;
- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα στοιχεία της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Το κίνητρο του εκπαιδευτικού ήταν ο κριτικός στοχασμός γύρω από τα αναλυτικά προγράμματα των οικονομικών μαθημάτων και η προσπάθεια αποδόμησης και αναδόμησης τους με προσανατολισμό την αειφορία. Κίνητρο των μαθητριών / των αποτέλεσε η συμμετοχή τους σε μια ανοικτή εκπαιδευτική διαδικασία χωρίς προκαθορισμένη ύλη και ασφυκτικά πλαίσια. Παράλληλα κίνητρο αποτέλεσε η προσωπική τους ευαισθησία σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα που έχει αναπτυχθεί στο σχολείο τα τελευταία χρόνια.

Η εκπαιδευτική πρακτική ενέπλεξε μαθητές, το σχολείο καθώς και την τοπική κοινωνία γύρω από τις διαστάσεις / πυλώνες της αειφορίας: Περιβάλλον, Οικονομία, Κοινωνία, και Πολιτισμός.

Οι διδακτικές επιλογές της εκπαιδευτικής πρακτικής εστιάζουν σε μία ανοικτή – ευέλικτη συμμετοχική – ομαδοσυνεργατική - μαθητοκεντρική εκπαιδευτική διαδικασία που δίνει έμφαση στην πράξη. Αξιοποιήθηκαν οι Τ.Π.Ε. με βάση το χειραφετικό γνωσιακό ενδιαφέρον όπου οι μαθητές αλληλοεπιδρούν και συνεργάζονται για την επίλυση αυθεντικών προβλημάτων και στοχάζονται κριτικά για το κοινωνικό-οικονομικό πλαίσιο στο οποίο δρουν. Ως μέλη μιας τοπικής κοινωνίας αντιλαμβάνονται την αλληλεξάρτηση και τον αντίκτυπο των πράξεων τους τόσο τοπικά όσο και στην παγκόσμια κοινωνία.

Οι δεξιότητες που αναπτύσσουν οι συμμετέχοντες αφορούν την Κριτική σκέψη και Επίλυση προβλημάτων, Επικοινωνία, Δημιουργικότητα και Καινοτομία, Συνδεσιμότητα, Κριτική συνείδηση, Κριτικός αναστοχασμός, Διαπολιτισμικές ικανότητες, Συνυπευθυνότητα και Οικοδόμηση γνώσης.

Ο αντίκτυπος στην κοινωνία μπορεί να γίνει ουσιαστικός εφόσον εμπλακεί ενεργά η ίδια η τοπική κοινωνία. Η έρευνα με το ερωτηματολόγιο προς την τοπική κοινωνία συμβάλλει σε αυτήν την κατεύθυνση. Το αδύνατο σημείο της εκπαιδευτικής πρακτικής, έτσι όπως υλοποιήθηκε, ήταν η περιορισμένη παρουσίαση στην τοπική κοινωνία των αποτελεσμάτων της έρευνας καθώς και όλης της αναστοχαστικής εκπαιδευτικής πρακτικής λόγω του ασφυκτικού πλαισίου του λυκείου και του περιορισμένου διδακτικού χρόνου.

Το δυνατό σημείο της πρακτικής είναι ο αντίκτυπος στους ίδιους τους συμμετέχοντες βάση της αναστοχαστικής διαδικασίας και των συζητήσεων που προέκυψαν στην ολομέλεια. Επίσης ως δυνατό σημείο της πρακτικής προέκυψε η ευέλικτη οργάνωση του μαθήματος χωρίς προκαθορισμένους εξειδικευμένους και μετρήσιμους στόχους ενώ παράλληλα προκλήθηκε η ενεργή συμμετοχή των μαθητών

στην επιλογή και τη διαπραγμάτευση του διδακτικού αντικειμένου καθώς και στους στόχους και την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η ευελιξία και η προσαρμοστικότητα της εκπαιδευτικής πρακτικής ήταν από τους βασικούς στόχους στο σχεδιασμό της και έτσι δεν παρουσιάζεται ως έτοιμο και αδιαπραγμάτευτο προϊόν για αναπαραγωγή αλλά ως αφόρμηση και βάση για να το αξιοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί στην τάξη. Στην περιγραφή της εκπαιδευτικής πρακτικής είναι διαθέσιμο, μέσω συνδέσμων, όλο το εκπαιδευτικό υλικό (πχ. διαδραστικό βίντεο) που δημιουργήθηκε ώστε να αξιοποιηθεί σε αυτήν την κατεύθυνση. Η γραμμική παρουσίαση των δραστηριοτήτων δεν σημαίνει ότι απαιτείται η γραμμική υλοποίηση τους καθώς πολλές δραστηριότητες ζητούν την επαναδιαπραγμάτευση προηγούμενων δραστηριοτήτων και των ζητημάτων που θέτουν.

#4 Μετανάστευση στη Σκηνή (Ιταλία)



SAME WORLD
“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του Προγράμματος SAME WORLD**

Μετανάστευση στη Σκηνή

Το θέατρο ως εργαλείο έρευνας, γνώσης, ευαισθητοποίησης και αναστοχασμού

Εκπαιδευτικός & Τάξη
Καθηγ. Michela VANNI, Τάξη 2^Α

email
vannimichela@libero.it

ΣΧΟΛΕΙΟ
Λύκειο “Ugo Pellis”

Φιουμιτσέλο (Ούντινε), Ιταλία, 15/05/2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☒ **Κλιματική αλλαγή**
- ☒ **Περιβαλλοντική δικαιοσύνη**
- ☒ **Περιβαλλοντική μετανάστευση**

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Θεατρικό εργαστήριο (χρήση θεάτρου σε εκπαιδευτικό περιβάλλον): παραγωγή έργου («Mare di sola andata - Θάλασσα χωρίς επιστροφή») και θεατρικής παράστασης («Dialogo marino - Διάλογος της Θάλασσας») γύρω από το θέμα της μετανάστευσης στο παρελθόν και στο παρόν, σε σχέση με τα θέματα της περιβαλλοντικής και κοινωνικοοικονομικής δικαιοσύνης.

Η άσκηση αυτή, αν τεθεί στο σωστό πλαίσιο και διεξαχθεί με τη μορφή ενός συλλογικού εργαστηρίου, θα αποτελέσει ισχυρό κίνητρο και θα είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική, επιτρέποντας την επίτευξη εκπαιδευτικών σκοπών και μαθησιακών στόχων που δεν θα ήταν δυνατό να επιτευχθούν διαφορετικά, με τις συνηθισμένες εκπαιδευτικές πρακτικές. Το θεατρικό εργαστήριο διενεργείται εν μέρει κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου (έρευνα, εις βάθος μελέτη του αντικειμένου), αλλά κυρίως εκτός σχολικού ωραρίου (κατάρτιση, αυτοσχεδιασμός, δημιουργική γραφή, πρόβες κ.ά.).

Γενικοί στόχοι – Το θεατρικό εργαστήριο επιδίωξε να προαγάγει την επικοινωνία γύρω από θέματα που σχετίζονται με τον τρόπο ζωής ενός ατόμου, να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση των συναισθημάτων τόσο του ατόμου όσο και των άλλων, αναπτύσσοντας την ικανότητα άσκησης αυτοκριτικής και αναστοχασμού των κανόνων της ανθρώπινης κοινωνίας. Προώθησε την απόκτηση και/ή την εδραίωση της ικανότητας αναστοχασμού γύρω από τις σχέσεις με τους συμμαθητές και την ανάγκη δημιουργίας θετικών αλληλεπιδράσεων. Σε αυτό προσθέτουμε τον συγκεκριμένο στόχο της επικοινωνίας και της ενθάρρυνσης τόσο των ατόμων όσο και των ομάδων ως σύνολο, να αποδεχτούν πως ο καθένας διαθέτει εκφραστικές και επικοινωνιακές δυνάμεις και να τις ορίσουν. Συνέβαλε, επίσης, στην απόκτηση και/ή την εδραίωση των δεξιοτήτων των μαθητών στη δημιουργική γραφή, την λεκτική έκφραση, την υλική υπόσταση και την κίνηση στη σκηνή. Όσον αφορά το περιεχόμενό της, η δραστηριότητα αυτή αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου έργου σχετικά με την **Εκπαίδευση για την Ειρήνη, την Παγκόσμια Ιθαγένεια, την Αειφορία και την Ανθρώπινη Κοινωνία**. Συγκεκριμένα, το θέμα της μετανάστευσης στο παρελθόν και το παρόν έχει εξεταστεί ερευνώντας σε βάθος όλους τους πιθανούς λόγους που θα εξανάγκαζαν έναν άνθρωπο να εγκαταλείψει την **ίδια του τη γη** («η γη δεν δίνει πια τροφή...»).

Ειδική μέθοδος για τη διοργάνωση του θεατρικού εργαστηρίου

- Θεατρική προπόνηση (ασκήσεις σωματικής έκφρασης που επέτρεψαν στους μαθητές να εδραιώσουν σωματική και συναισθηματική επικοινωνία με «τον άλλον» και «τους άλλους» στην ομάδα) σε ένα επίπεδο προσωπικής εργασίας, συν την εργασία στον χώρο και την ενότητα.
- Καταιγισμός ιδεών και ομαδική εργασία (τεχνικές για συλλογική δόμηση και ανάπτυξη ιδεών), με στόχο την ενθάρρυνση του ανοικτού διαλόγου και της συζήτησης, αλλά και ως προκαταρκτική δραστηριότητα για δημιουργική γραφή.
- Συλλογική και ατομική ανάγνωση των κειμένων που παρέχονται από τον εκπαιδευτικό (άρθρα εφημερίδων, αποσπάσματα βιβλίων και γραπτών μαρτυριών), με στόχο τον εμπλουτισμό της έρευνας

και συζήτησης γύρω από τα κείμενα που έχουν αναγνωσθεί. Επιλογή ενδιαφερόντων αποσπασμάτων με συναφείς αυτοσχεδιασμούς.

- Ακρόαση μουσικών αποσπασμάτων και τραγουδιών με συναφείς στιγμές αναστοχασμού.
- Πρακτική δημιουργικής γραφής, η οποία θα οδηγήσει στη δημιουργία ενός σεναρίου μέσα από μια διαδικασία έρευνας, τεκμηρίωσης, αισθητηριακής και συναισθηματικής έκφρασης.
- Αυτοσχεδιασμός με βάση τα κείμενα, τις καταστάσεις, τα αντικείμενα και τις διαθέσεις.
- Σχεδιασμός σκηνικών στοιχείων (συμβολικών και μη ρεαλιστικών στη φύση: τα αντικείμενα υπονοούν αντί να δημιουργούν ένα περιβάλλον) μέσω της συλλογικής ανάπτυξης των προτάσεων των μαθητών.
- Πρόβες παράστασης

Στο τέλος του εργαστηρίου / κύκλου μαθημάτων, κάθε μαθητής γράφει μια προσωπική σκέψη /αποτίμηση σχετικά με τον κύκλο των μαθημάτων που παρακολούθησε.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Michela VANNI

Rita DIJUST

Elena GINALDI

Sara ZAMPARELLI

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ - ΤΑΞΗ 2^Α: 19

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☒ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☒ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)
- ☒ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

Σχετικές δραστηριότητες που ενισχύουν την πρακτική που περιγράφεται παραπάνω:

2015 – Μάθημα βασισμένο στον διάλογο, με σκοπό την προσέγγιση του θέματος της σχέσης με τους άλλους (η διαπολιτισμική διάσταση της καθημερινής μας ζωής)

2015 – Επίσκεψη στο κέντρο υποδοχής Balducci στο Zugliano (UD) και συνάντηση με κάποιους επισκέπτες, συλλογή μαρτυριών

2015- 2016 – Έρευνα στην τάξη με τη μέθοδο της συνεργατικής μάθησης (μετανάστευση και πρόσφυγες)

2015 – Συμμετοχή σε δραστηριότητες που διοργανώθηκαν από το Συμβούλιο Νεολαίας του Φιουμιτσέλο γύρω από το θέμα της ΥΠΟΔΟΧΗΣ

2016 – Δημιουργία κινούμενου σχεδίου εμπνευσμένου από το ανατολικό παραμύθι «Ο Αμπντουλάχ της θάλασσας και ο Αμπντουλάχ της γης γύρω από το θέμα της ένταξης (σε συνεργασία με το Διεθνές Κέντρο Εθελοντισμού CeVI)

2015 - 2016 - 2017 Ανάγνωση για βαθύτερη κατανόηση: *“Libars di scugni lâ”* (Ελεύθερος να φύγει), μια συλλογή ποίησης από τον Leonardo Zanier για τη μετανάστευση στο Φρίουλι, *“La vita ti sia lieve – Storie di migranti e altri esclusi”* (Η μέτρια ζωή σου - ιστορίες μεταναστών και άλλων ακουσίως μετακινηθέντων) της Alessandra Ballerini, *“Libertà di migrare – Perché ci spostiamo da sempre ed è bene così”* (Ελευθερία να μετανάστευσεις - γιατί πάντα μετεγκαθιστάμεθα και αυτό είναι καλό), των V. Calzolaio και T. Pievani, άρθρα εφημερίδων)

2016-2017 – Παρακολούθηση της θεατρικής παράστασης «ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ» με μαθησιακές δραστηριότητες που σχετίζονται με την προβολή

2017 – Χρήση του υλικού στο EDUKIT – *Same World*

2015-2016-2017 – Παρακολούθηση και ανάλυση βιντεοταινιών και φωτογραφικής τεκμηρίωσης, εικόνων κτλ.

2017 – Στα παπούτσια των άλλων (εργασίες μικρών ομάδων πάνω στις στοχοθετημένες ιστορίες)

2017-2018 – Σκηνοθεσία της θεατρικής παράστασης «Ιστορίες των μεταναστών και άλλων ακουσίως μετακινηθέντων»

Κάθε χρόνο, οι τάξεις του τρίτου έτους συναντώνται με έναν ειδικό του Δίκαιου Εμπορίου (Fair Trade) για να αποκτήσουν βαθύτερη κατανόηση του θέματος της περιβαλλοντικής και οικονομικής δικαιοσύνης σε «παγκοσμιοποιητικό» επίπεδο. Στη συνέχεια, διοργανώνουν ένα παζάρι με προϊόντα Δίκαιου Εμπορίου για να ευαισθητοποιήσουν ολόκληρη την κοινότητα γύρω από αυτή τη μορφή εμπορίου.

Χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία που περιγράφηκε παραπάνω, η θεατρική άσκηση έχει αναμφισβήτητα βελτιώσει την ικανότητα επικοινωνίας των μαθητών, οι οποίοι κατανοούν καλύτερα τα συναισθήματά τους και τα συναισθήματα των άλλων, και έχουν αναπτύξει την ικανότητα να ασκούν αυτοκριτική και να αναστοχάζονται γύρω από τα προτεινόμενα θέματα, έπειτα από την κατάλληλη εξέταση και έρευνα. Στα παραπάνω προσθέτουμε τον ειδικό στόχο της επικοινωνίας και της ενθάρρυνσης τόσο των ατόμων όσο και των ομάδων ως σύνολο να αποδεχτούν πως ο καθένας διαθέτει εκφραστικές και επικοινωνιακές δυνάμεις και να τις ορίσουν. Επιπλέον, έχει αναπτυχθεί η απόκτηση και/ή η επέκταση των δεξιοτήτων του μαθητή όσον αφορά τη δημιουργική γραφή, τη λεκτική έκφραση, την υλική υπόσταση και την κίνηση στη σκηνή. Όσον αφορά το κεντρικό θέμα του έργου (μετανάστευση και πρόσφυγες), οι μαθητές που επέδειξαν προκατάληψη και στερεοτυπικές αντιλήψεις σχετικά με τη μετανάστευση, άλλαξαν ριζικά τον τρόπο σκέψης τους, επιδεικνύοντας βελτιωμένη δεκτικότητα και ευαισθησία σε αυτά τα θέματα. Έχουν κατανοήσει σαφώς τη σχέση μεταξύ της οικονομικής και περιβαλλοντικής πολιτικής των πλούσιων χωρών και της μετανάστευσης.

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- **Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;**

Εκ φύσεως, η θεατρική πρακτική διαθέτει μια καινοτόμο παιδαγωγική προσέγγιση, εφαρμόζοντας αναπόφευκτα στρατηγικές διδασκαλίας που ενθαρρύνουν την ενεργό και συνεκτική συμμετοχή της ομάδας. Πρόκειται για αυθεντική «μόνιμη» ομαδική εργασία, η οποία λειτουργεί με συνεργατικές μεθόδους. Τα ζητήματα που εξετάζονται κοινοποιούνται επίσης στην οικογένεια, προσφέροντας την ευκαιρία για σύγκριση / εις βάθος μελέτη και για διαμοιρασμό. Η εν λόγω μέθοδος είχε σημαντικό αντίκτυπο στην ομάδα. Τα παιδιά ενίσχυσαν τις γνώσεις τους, ενδυνάμωσαν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες και συμμετέχουν πολύ πιο ενεργά στα μαθήματα. Κλήθηκαν να συζητήσουν με τις οικογένειές τους τα θέματα για τα οποία αντάλλαξαν απόψεις στην τάξη τους, γεγονός που προώθησε τον διάλογο μέσα στην οικογένεια και συνέβαλε στη μεγαλύτερη συμμετοχή των μελών της σε όλες τις σχολικές δραστηριότητες.

Έχοντας εξετάσει τα θέματα από διάφορες οπτικές γωνίες, με πολλαπλές δραστηριότητες και διαφορετικούς τρόπους (ταινία, θέατρο, δημοσιογραφία, καλές τέχνες, γραπτός και προφορικός λόγος, ξένη γλώσσα), μπορείτε να δείτε μια γενική και σημαντική ανάπτυξη των ικανοτήτων (Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Βασικών Ικανοτήτων). Συγκεκριμένα, υπάρχει σημαντική αλλαγή στην πολιτισμική προσέγγιση στο θέμα της μετανάστευσης, μαθαίνοντας στους μαθητές να αντιμετωπίζουν τα θέματα αυτά με κριτικό πνεύμα και αυτόνομη σκέψη, χωρίς να επιτρέπουν να επηρεάζονται από προκαταλήψεις και στερεότυπα.

Η συνολική διάρθρωση του πλήρους κύκλου μαθημάτων μπορεί επίσης να αξιοποιηθεί από άλλα σχολεία, με προϋπόθεση τη δημιουργία ενός καλού και συνεργατικού διεπιστημονικού δικτύου μεταξύ των εκπαιδευτικών, καθώς επίσης και τη δημιουργία ενός καλού επιμορφωτικού προγράμματος για τους εκπαιδευτικούς γύρω από τις τεχνικές θεατρικής εκπαίδευσης.

- **Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;**

Η επιθυμία συμμετοχής και η περιέργεια είναι οι βασικές απαιτήσεις, όμως η εξαιρετική γλωσσική ικανότητα και η αντοχή στην κινητική δραστηριότητα είναι επίσης ανεκτίμητες. Η ικανότητα συγκέντρωσης και αυτοελέγχου είναι επίσης σημαντική. Οι προϋποθέσεις αυτές θα διευκολύνουν τη δραστηριότητα, αλλά μπορούν να αποκτηθούν και κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

- **Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;**

Η «παγκοσμιοποιητική» πτυχή των ζητημάτων που σχετίζονται με τη μετανάστευση και την υποδοχή των μεταναστών καθίσταται σαφής από την αρχή του μαθήματος, εξετάζοντας τους διάφορους παράγοντες, στο παρελθόν και το παρόν, που εξανάγκαζαν και εξακολουθούν να εξαναγκάζουν μεγάλες ομάδες ανθρώπων να εγκαταλείψουν την χώρα τους. Η μελέτη των σχέσεων μεταξύ του παγκόσμιου Βορρά και Νότου έχει επίσης επισημάνει τις ευθύνες που μπορούν να επιρριφθούν σε καθημερινή βάση σε μια ευημερούσα κοινωνία. Τη δική μας ευθύνη.

- **Ποια είναι τα καινοτόμα στοιχεία της;**

Ο κύκλος μαθημάτων περιλαμβάνει καινοτόμες στρατηγικές μάθησης, όπως η συνεργατική μάθηση, η ομαδική εργασία, μαθήματα με βάση τον διάλογο, ο αυτοσχεδιασμός και η θεατρική εκπαίδευση. Καθ' όλη τη διάρκεια του εργαστηρίου εξασφαλίζεται η άμεση συμμετοχή της ομάδας, ενθαρρύνοντας την ενότητα και τη συνοχή, χωρίς όμως να παραμεληθεί η προώθηση της ατομικότητας.

- **Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;**

Ένα υψηλό επίπεδο συνοχής / συμφωνίας στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Τάξης είναι το επίκεντρο της απόφασης. Ωστόσο, κυρίως τα πολυετή εκπαιδευτικά μαθήματα και οι πολυάριθμες θεατρικές παραγωγές συνέβαλαν στην πρόκληση του πολιτιστικού ενδιαφέροντος και στην ανάπτυξη των θεατρικών ικανοτήτων. Η δυνατότητα χρήσης της γλώσσας του θεάτρου για την αντιμετώπιση σύνθετων θεμάτων προσφέρει φανταστικές ευκαιρίες μάθησης, χωρίς να θεωρούμε ότι το θέμα της υποδοχής των μεταναστών είναι αλληλένδετο με τα μαθήματα εκπαίδευσης για την Ειρήνη και την Ενεργό Συμμετοχή στα κοινά, που αποτελούν σταθερό χαρακτηριστικό στον προγραμματισμό για ολόκληρο το σχολείο. Ο χαρακτήρας των μαθητών που συμμετείχαν στα έργα είχε ασφαλώς επηρεάσει τη συμμετοχή στα διδακτικά μαθήματα που περιγράφηκαν. Οι συμμετέχοντες μαθητές ήταν περίεργοι, ενθουσιώδεις και ευαίσθητοι, παρακινημένοι να συνεργαστούν με ενωμένο, σοβαρό και εποικοδομητικό τρόπο. Ωστόσο, οι προτεινόμενες δραστηριότητες αποδείχθηκαν ότι αποτελούν κίνητρο και ότι είναι αποτελεσματικές ακόμα και για τους μαθητές με κενά γνώσης, οι οποίοι συνήθως δεν είναι ενθουσιώδεις και δείχνουν ελάχιστο ενδιαφέρον.

- **Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;**

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δραστηριότητες έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια μερικών ετών (με εξαίρεση το θεατρικό εργαστήριο, που είναι ετήσιο), είχαν ετήσια σημεία-κλειδιά, που αντιστοιχούσαν σε καθένα από τα τρία ακαδημαϊκά έτη. Το θεατρικό εργαστήριο διεξάγεται σε περιόδους περίπου τριών μηνών: Οκτώβριος / Νοέμβριος-Ιανουάριος (προσέγγιση βασισμένη στην ανάλυση του περιεχομένου, σχηματισμός ομάδων, «εργαστήριο ιδεών» σχετικά με τον αναστοχασμό του υλικού). Ιανουάριος-Μάρτιος (δημιουργική γραφή, θεατρική γραφή και εκπαίδευση). Μάρτιος-Μάιος (αυτοσχεδιασμοί και πρόβες). Τα δυνατά στοιχεία είναι η διοργάνωση της παράστασης (με τα συναισθήματα που εμπνέει) και η ικανοποίηση που προκύπτει από την επίτευξη των στόχων.

- **Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;**

Η εκπαιδευτική πρακτική που χρησιμοποιεί τη γλώσσα του θεάτρου απαιτεί ανάλογη δύσκολη κατάρτιση για τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι πρέπει να γνωρίζουν πώς να δημιουργήσουν μια σύνθετη πορεία έρευνας, σωματική έκφραση και συναισθηματική συμμετοχή με τους μαθητές. Πρέπει επίσης να κατανοήσουν τη «γραμματική» που αποτελεί τη βάση της γλώσσας του θεάτρου για την επίτευξη της οργάνωσης μιας αποτελεσματικής παράστασης, χωρίς ευτελισμό ή ρητορική.

Η δημιουργία ενός κινούμενου σχεδίου εμπνευσμένου από ένα ανατολικό παραμύθι («Ο Αμπντουλάχ της θάλασσας και ο Αμπντουλάχ της γης»), απαιτεί συγκεκριμένες τεχνικές ικανότητες (στην περίπτωση μας παρέχεται από το Διεθνές Κέντρο Εθελοντισμού CeVI, εξωτερικό πάροχο).

- **Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;**

Ο κύκλος των μαθημάτων είχε σημαντικό αντίκτυπο στην τάξη που συμμετείχε περισσότερο στις δραστηριότητες, αλλά και σε άλλες τάξεις που ακολούθησαν ορισμένα εκπαιδευτικά μαθήματα με θέμα την περιβαλλοντική μετανάστευση και την αειφορία και δημιούργησαν τοιχογραφίες με θέμα ΑΝΘΡΩΠΟΣ-ΦΥΣΗ. Οι μαθητές της τάξης 2^ηΑ (που ολοκλήρωσαν τον πλήρη κύκλο μαθημάτων μέσα στα τελευταία δύο χρόνια) αποδείχθηκε ότι διαθέτουν πιο βαθιές γνώσεις, ενίσχυσαν τις ικανότητές τους στην επιχειρηματολογία, τις ικανότητές τους για κριτική σκέψη και συμμετείχαν ενεργά στα μαθήματα. Κλήθηκαν να συζητήσουν τα θέματα για τα οποία αντάλλαξαν απόψεις στην τάξη με τα μέλη της οικογένειάς τους, γεγονός που προώθησε τον διάλογο μέσα στην οικογένεια και συνέβαλε στη μεγαλύτερη συμμετοχή των μελών της οικογένειας σε όλες τις σχολικές δραστηριότητες. Αυτό είχε επίσης ως πλεονέκτημα την ευαισθητοποίηση των οικογενειών σε θέματα μετανάστευσης. Η διοργάνωση θεατρικών παραστάσεων στην περιοχή έχει προκαλέσει αξιοσημείωτο ενδιαφέρον και αναγνώριση, εμπλέκοντας το κοινό σε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση.

Φιουμισέλο, 15.05.2017

Η υπεύθυνη εκπαιδευτικός για το πρόγραμμα
Καθ. Michela Vanni

#5 Μια Πράσινη Ομάδα σε ένα Πράσινο Σχολείο για έναν Πράσινο Κόσμο

(Ιταλία)

SAME WORLD

“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του Προγράμματος SAME WORLD**

Μια Πράσινη Ομάδα σε ένα Πράσινο Σχολείο για έναν Πράσινο Κόσμο

Εκπαιδευτικός & Τάξη

Manuela Trevisan, Τάξη 2B

email

manustrevisan@gmail.com

ΣΧΟΛΕΙΟ

*Σχολείο κατώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης «G. B.
Monteggia»*

Λαβένο Μομπέλλο, Ιταλία, 18 Μαΐου 2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☒ **Κλιματική αλλαγή**
- ☐ **Περιβαλλοντική δικαιοσύνη**
- ☒ **Περιβαλλοντική μετανάστευση**

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Το σχολείο Monteggia στο Laveno Mombello άρχισε να ασχολείται με περιβαλλοντικά θέματα από το 2007-08, όταν εισήγαγε το πρόγραμμα «Φύλακες του Φωτός» στο πλαίσιο του έργου «Το Σχολείο μας για την Αειφόρο Ενέργεια» της Επαρχίας Βαρέζε. Από τότε οι μαθητές έχουν υλοποιήσει πολλές διεπιστημονικές δραστηριότητες, κατανοώντας ότι ακόμα και μικρά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση είναι σημαντικά για την αειφορία. Από το 2010-2011, τα εκπαιδευτικά έργα που αφορούν το περιβάλλον και την αειφορία έγιναν μέρος του προγράμματος Agenda 21Laghi και του Έργου Πράσινο Σχολείο της επαρχίας CAST-Laveno. Αυτές οι δραστηριότητες γίνονται στο σχολείο μας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και αφορούν θέματα που εξετάζονται κάθε χρόνο από τις Legambiente, SERR, M'illumino di Meno και άλλες οργανώσεις όπως η La Fabbrica, η Oikos και η COOP.

Με τον κοινό σκοπό της εξοικονόμησης πόρων, τα κύρια ζητήματα είναι η μείωση των αποβλήτων, η ορθή ανακύκλωση, η επαναχρησιμοποίηση υλικών για νέους σκοπούς, η κοινή χρήση, η επαναχρησιμοποίηση, η εξοικονόμηση ενέργειας, η μείωση των απορριμμάτων τροφίμων, η μείωση των συσκευασιών τροφίμων, τα τοπικά τρόφιμα και η συλλογική χρήση του ΙΧ αυτοκινήτου.

Οι μαθητές αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο σε όλες τις πρακτικές με ενεργό συμμετοχή στο σχολείο, στο σπίτι και στη χώρα.

Ο στόχος είναι να προωθηθούν βέλτιστες πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν και να επαναληφθούν με την πάροδο του χρόνου.

Οι μέθοδοι περιλαμβάνουν την ομαδική εργασία, τα εργαστήρια, τον σχεδιασμό, τη δημιουργία έργων τέχνης, τη σύνταξη άρθρων σε εφημερίδες και εκπαιδευτικά φυλλάδια, καθώς και τις στατιστικές μελέτες.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Manuela Trevisan, Εκπαιδευτικός Επιστήμης και Μαθηματικών, Επικεφαλής της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Alessandra Annoni, Εκπαιδευτικός Καλλιτεχνικών

Paola Zarini, Εκπαιδευτικός Τεχνολογίας

Chiara Mauri, Εκπαιδευτικός Θρησκευτικών

Laura Vignati, Εκπαιδευτικός Ιταλικής Γλώσσας

Όλοι οι μαθητές του σχολείου, ειδικά οι τάξεις 1Γ, 2Β και 3Γ

Τάξη 2Β: 21 μαθητές

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☒ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)
- ☐ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

Στο πλαίσιο του έργου «Πράσινο Σχολείο», που διοργανώθηκε από τις επαρχίες Varese και CAST-Laveno, στο οποίο συμμετείχαμε φέτος:

με τις δέκα τάξεις του σχολείου μας διερευνήσαμε το ζήτημα της συσκευασίας, συμμετέχοντας στην «Ευρωπαϊκή Εβδομάδα για τη Μείωση των Αποβλήτων» (SERR), καθώς και το ζήτημα της κοινής χρήσης με τη συμμετοχή στα έργα «M'illumino di Meno» και «Ωρα της Γης»,

με τις τάξεις της τρίτης και της πρώτης, αντίστοιχα, διερευνήσαμε το ζήτημα της χρήσης της γης και των αποβλήτων και συμμετείχαμε στα έργα «Ημέρα της Γης» και «Καθαρίστε τον Κόσμο».

Οι τάξεις της δευτέρας και της τρίτης παρακολούθησαν την ταινία «Trashed», ακολουθούμενη από ατομική και ομαδική συζήτηση ως εφαλτήριο για να σκεφτούμε για την παραγωγή, τη διάθεση και την ανακύκλωση των αποβλήτων. Η τάξη 2B ανέλυσε και αναλογίστηκε τόσο την ταινία όσο και ορισμένα γεγονότα που παρείχε η CONAI. Οι ομάδες ετοίμασαν ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με τη συσκευασία. Οι εκπαιδευτικοί μας υποστήριξαν την υλοποίηση της εργασίας. Οι εκπαιδευτικοί Τεχνολογίας και Καλλιτεχνικών βοήθησαν με τα γραφικά, η εκπαιδευτικός Επιστήμης έλεγξε την ορθότητα των επιστημονικών πληροφοριών και η εκπαιδευτικός Ιταλικής γλώσσας ανέλαβε τον έλεγχο του γραπτού υλικού. Επίσης οι μαθητές κλήθηκαν να λάβουν γνώση και να αναλύσουν την τοπική αλυσίδα ανακύκλωσης, καθώς και να μάθουν για το δυναμικό των διάφορων υλικών συσκευασίας. Κάθε μία από τις τέσσερις τάξεις δημιούργησε ενημερωτικούς πίνακες για μεταγενέστερη χρήση. Οι πίνακες κατασκευάστηκαν εξ ολοκλήρου από επαναχρησιμοποιούμενη συσκευασία.

Η τάξη 2B, με την υποστήριξη των συμμαθητών της 2A, καθώς και των εκπαιδευτικών Καλλιτεχνικών, Επιστήμης, Ιταλικής Γλώσσας και Τεχνολογίας, βγήκαν στους δρόμους της πόλης με ενημερωτικούς πίνακες σχετικά με τη συσκευασία. Ήρθαν απευθείας σε επαφή με τον πληθυσμό της πόλης μας για να διανεμίσουν τα φυλλάδια και να συζητήσουν μαζί τους το πρόβλημα των συσκευασιών και των απορριμμάτων.

Η εκπαιδευτικός Καλλιτεχνικών μαζί με τους μαθητές επαναχρησιμοποίησε διάφορα υλικά συσκευασίας για δημιουργικές κατασκευές.

Οι πρώτες τάξεις συνεργάστηκαν με την εκπαιδευτικό Τεχνολογίας για να δημιουργήσουν ένα γραφικό σχέδιο και να κατασκευάσουν πινακίδες που κρεμάστηκαν δίπλα στους κάδους ανακύκλωσης των σχολικών αιθουσών. Για κάθε τάξη ορίστηκαν οι «Φύλακες των Κάδων» (εναλλάξ, δύο ανά εβδομάδα), οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι να ελέγχουν ότι διεξάγεται ορθά η ανακύκλωση και να υπενθυμίζουν στους συμμαθητές τους τι πρέπει να κάνουν αν ακατάλληλα σκουπίδια «έπεφταν» στους κάδους. Για μερικές εβδομάδες, στα διαλείμματα, προκειμένου να μειωθεί ο όγκος των συσκευασιών, η τάξη 2B και οι άλλες τάξεις μοιράζονταν σνακ, αποφέροντας περισσότερη διασκέδαση και λιγότερη συσκευασία!

Οι «Φύλακες των Κάδων» ήταν ταυτόχρονα και οι «Φύλακες του Φωτός», καθώς έλεγχαν επίσης ότι τα φώτα στις σχολικές αίθουσες και στους διαδρόμους ήταν κλειστά όταν δεν υπήρχε ανάγκη (π.χ. σε ηλιόλουστες ή κενές σχολικές αίθουσες).

Κοντά στα Χριστούγεννα, το τοπικό υποκατάστημα της Legambiente (Legambiente-Circle Valcuvia και Valli del Luinese) δέχτηκε την πρότασή μας να διοργανώσουμε έναν διαγωνισμό με τίτλο «Μην πετάτε καλά πράγματα: Μπορείτε να φωτίσετε τα Χριστούγεννα». Ο διαγωνισμός ήταν ανοιχτός για τους μαθητές του σχολείου μας και για όλους τους κατοίκους της πόλης. Ο σκοπός του ήταν να κατασκευαστούν τα

χριστουγεννιάτικα δέντρα αποκλειστικά από συσκευασίες. Με αυτόν τον τρόπο τονίστηκε η σπουδαιότητα της επαναχρησιμοποίησης των υλικών και αποδείχθηκε πως μπορεί κανείς να δημιουργήσει πολλά με λίγα πράγματα. Κάθε τάξη του σχολείου ανέλαβε ένα συγκεκριμένο είδος υλικού (χαρτί/χαρτόνι, αλουμίνιο, PET, PE-2, σκληρό πλαστικό, Tetrapak και πολυαμίνας). Η τάξη 2B έπρεπε να χρησιμοποιήσει χαρτί και χαρτόνι. Τα δέντρα που κατασκευάστηκαν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων Καλλιτεχνικών και Τεχνολογίας εκτέθηκαν στη Villa Fumagalli ή μεταφέρθηκαν σε καταστήματα στο Laveno Mombello για να εκτεθούν και να εισαχθούν στον διαγωνισμό της Legambiente. Την ημέρα που ανακοινώθηκαν τα βραβεία, ο Σύλλογος Γονέων οργάνωσε μια αγορά που πουλούσε χριστουγεννιάτικα στολίδια κατασκευασμένα από ανακυκλωμένες συσκευασίες. Ο Πρόεδρος του υποκαταστήματος της Legambiente και ο Σύμβουλος Δημόσιας Εκπαίδευσης έδωσαν τον παρών στην τελετή απονομής των βραβείων. Είμαστε πολύ ευχαριστημένοι με το γεγονός ότι η ιδέα των χριστουγεννιάτικων δέντρων, κατασκευασμένων από ανακυκλωμένες συσκευασίες, έγινε τόσο ευπρόσδεκτη που η Δημοτική Διοίκηση και η Ένωση Λιανικής Πώλησης θα εξετάσουν το ενδεχόμενο επαναφοράς του έργου τα επόμενα Χριστούγεννα, ξεκινώντας μια νέα παράδοση για την πόλη μας.

Μετά την Πρωτοχρονιά συνεχίσαμε το έργο μας:

στο μάθημα της χειροτεχνίας δημιουργήσαμε αργαλειούς με τέσσερις ξύλινες σανίδες για να τους χρησιμοποιήσουμε με τα υπολειπόμενα νήματα των γιαγιάδων μας,

στο μάθημα των Καλλιτεχνικών, οι συσκευασίες από χαρτόνι και οι δίσκοι ζαχαροπλαστικής μετατράπηκαν σε αστεία ζωντανά πορτρέτα της Αναγέννησης.

Συμμετέχοντας στο έργο «M'illumino di Meno» (Caterpillar-RAIradioDUE), πραγματοποιήσαμε δραστηριότητες «CondiVino», συμπεριλαμβανομένων της αναζήτησης και ανταλλαγής ιδεών για τη μείωση των αποβλήτων. Οι μαθητές έγραψαν όλες τις ιδέες σε σημειώσεις Post-it για να τοποθετηθούν σε πίνακες (κατασκευασμένους από το κάτω μέρος των κιβωτίων που είχαν προμηθευτεί από σούπερ μάρκετ) σε κάθε τάξη, εν αναμονή της Ώρας της Γης και μοιράστηκαν αυτές τις ιδέες με τις οικογένειές τους.

Την ημέρα της Ώρας της Γης (Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση), κρεμάσαμε τους πίνακές μας με τις κοινές ιδέες στα ράφια της δημόσιας βιβλιοθήκης Laveno, ώστε όλοι να μπορούν να τις διαβάσουν και να τις μοιραστούν.

Μαζί με τους εκπαιδευτικούς Θρησκευτικών και Ιταλικής Γλώσσας, η τάξη 2B παρακολούθησε και συλλογίστηκε το ντοκιμαντέρ «Come il Peso dell'Acqua» του A. Segre (παραγωγή Rai 3 και Ruvido) και το έργο «Nel Mare Ci Sono i Coccodrilli» το οποίο σκηνοθέτησε και πρωταγωνίστησε ο Christian di Domenico. Οι μαθητές συμπλήρωσαν ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τις αντιλήψεις τους για το φαινόμενο της μετανάστευσης και έγραψαν σύντομη έκθεση πάνω στα θέματα που είχαν εγερθεί από την συζήτηση που προέκυψε στην τάξη. Η δήλωση των μαθητών για την ανάγκη «δημιουργίας ενός ελεύθερου και υπεύθυνου σχεδίου ζωής» ταιριάζει απόλυτα με το έργο μας για την προστασία του περιβάλλοντος, διότι αποσκοπεί να καταστήσει ενεργούς και υπεύθυνους τους πολίτες οι οποίοι καλούνται να προστατεύσουν το περιβάλλον και τον πλανήτη Γη, αφού ένα προστατευμένο περιβάλλον είναι δικαίωμα όλων.

Οι πρακτικές ενθάρρυναν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και την εμπλοκή τους σε διάφορες δραστηριότητες, μετατρέποντάς τους σε δημιουργικούς καλλιτέχνες, σκηνοθέτες και συντελεστές των δράσεων.

Οι μαθητές διασκέδαζαν βλέποντας το σχολείο τους με διαφορετικό τρόπο. Έγιναν πιο ευαίσθητοι στα περιβαλλοντικά ζητήματα και έδωσαν μεγαλύτερη προσοχή στη διαχείριση των πόρων, στην ανακύκλωση, στην υπεύθυνη χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας και στη συσχέτισή των ενεργειών τους με το τι συμβαίνει σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Η προβολή των κοινών ιδεών στη βιβλιοθήκη, η πινακίδα στο λεωφορείο για να υπενθυμίζει στους άλλους την ημέρα της κοινής χρήσης «M'illumino di Meno», η έκθεση των χριστουγεννιάτικων δέντρων στα καταστήματα της πόλης, η τελετή απονομής των βραβείων Legambiente στη λίμνη, οι ενημερωτικοί πίνακες έξω από την COOP και στους δρόμους της πόλης, καθώς και τα άρθρα που δημοσιεύθηκαν στην τοπική εφημερίδα, *Cuntasú*, συνέβαλαν στην προβολή της εργασίας στον έξω κόσμο.

Στο πλαίσιο της εργασίας, το προσωπικό της ΑΤΑ έλεγχε τα φώτα στους διαδρόμους και τις σχολικές αίθουσες όταν ήταν αναμμένα χωρίς λόγο, καθώς και τους κάδους ανακύκλωσης στις σχολικές αίθουσες πριν τη μεταφορά των αποβλήτων έξω από το σχολείο. Επιπλέον, ζύγιζε χάρτινα, πλαστικά και μικτά απόβλητα κάθε δύο εβδομάδες.

Οι οικογένειες πήραν μέρος στα έργα που αφορούσαν το χριστουγεννιάτικο δέντρο και το μοίρασμα των σνακ. Ο Δήμος συμμετείχε στη διοργάνωση της εκστρατείας Clean Up the World («Καθάρισε τον Κόσμο») και της Χριστουγεννιάτικης αγοράς. Η Legambiente συμμετείχε στην εκδήλωση «Καθάρισε τον Κόσμο» και στον διαγωνισμό του χριστουγεννιάτικου δέντρου, η βιβλιοθήκη παρουσίασε τις κάρτες «CondiVivo», τα σούπερ μάρκετ COOP και τα τοπικά καταστήματα έβαλαν χριστουγεννιάτικα δέντρα στις βιτρίνες τους, ο Σύλλογος Γονέων δημιούργησε από ανακυκλωμένα υλικά χριστουγεννιάτικα στολίδια για την αγορά, το εκδοτικό προσωπικό της εφημερίδας *Cuntasú* δημοσίευσε άρθρα για τις εκπαιδευτικές περιβαλλοντικές πρακτικές, τα οποία έγραψαν οι μαθητές.

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;
- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα χαρακτηριστικά της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Η πρακτική μας μπορεί να θεωρηθεί καλή, διότι εντάσσει τους νέους σε μια διαδικασία ενεργού άσκησης της ιδιότητας του πολίτη, γνωρίζοντάς τους βιώσιμους τρόπους ζωής. Προβάλλει τη διασκεδαστική πλευρά της συμμετοχής και ενισχύει τις δεξιότητες της κριτικής σκέψης και επιλογής, οι οποίες συχνά παρεμποδίζονται από τους καταναλωτικούς μηχανισμούς. Με τον τρόπο αυτό μπορούμε να έχουμε πιο υπεύθυνους πολίτες. Η πρακτική μας μπορεί να επιφέρει μόνιμο και αειφόρο αποτέλεσμα.

Η εν λόγω πρακτική είναι πρωτότυπη επειδή εφαρμόζεται σε μια περίοδο υψηλού καταναλωτισμού. Τα Χριστούγεννα είναι η περίοδος κατανάλωσης τεράστιων ποσοτήτων αγαθών, με μεγάλη χρήση συσκευασίας. Η επαναχρησιμοποίηση των συσκευασιών για χριστουγεννιάτικα δέντρα προβάλλει την ιδέα ότι δεν χρειάζεται να αγοράζουμε πάντα νέα πράγματα επειδή πολλά μπορούν να γίνουν με λίγα - και με πράγματα που συνήθως πετιούνται γιατί θεωρούνται άχρηστα, όπως το περιτύλιγμα και η συσκευασία!

Οι δεξιότητες και οι ικανότητες που ανέπτυξαν οι μαθητές περιλαμβάνουν ένα πνεύμα πρωτοβουλίας, ομαδικής εργασίας, τη δυνατότητα να προβάλλουν την εργασία τους στον έξω κόσμο και να δοκιμάσουν τον εαυτό τους.

Η πρακτική που σχετίζεται με τη μετανάστευση αφορούσε τις τοπικές συνθήκες εγείροντας σκέψεις για τις συνέπειες των καθημερινών μας πράξεων. Πρέπει να ενεργούμε τοπικά, αλλά να σκεφτόμαστε παγκόσμια και να θυμόμαστε ότι αυτό που κάνουμε ενδέχεται να επιφέρει εκτεταμένες συνέπειες.

Η καινοτομία της πρακτικής και η αρχική ιδέα των εκπαιδευτικών ήταν να ξεφύγουν από ένα τυποποιημένο πρόγραμμα ενός μεμονωμένου μαθήματος και να αντιμετωπίσουν τα τρέχοντα ζητήματα με την υιοθέτηση της διεπιστημονικότητας. Η υλοποίηση των πρακτικών έργων, των εργαστηρίων, των εκπαιδευτικών εκδρομών και της προβολής στον έξω κόσμο ενθάρρυνε τους μαθητές να συμμετάσχουν και να αποτελέσουν την κινητήρια δύναμη της δράσης.

Προκειμένου να συμμετάσχει ολόκληρο το σχολείο και όχι μόνο κάποιες τάξεις στην πρακτική, πρέπει να συνεργάζονται εκπαιδευτικοί από όλες τις τάξεις, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών Καλλιτεχνικών, Τεχνολογίας και Θρησκευτικών. Κάθε τάξη χρειάζεται έναν εκπαιδευτικό με πολλές ώρες διδασκαλίας, όπως οι εκπαιδευτικοί Λογοτεχνίας και Μαθηματικών. Περιγράψαμε τα πλεονεκτήματα της πρακτικής ανωτέρω. Το μειονέκτημά της ήταν ο διαθέσιμος χρόνος. Παρόλο που η αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, όπως

περιγράφεται, είναι θετική και ενδιαφέρουσα, πρέπει να ακολουθηθούν και τα αναλυτικά προγράμματα των μεμονωμένων μαθημάτων.

Θα συνιστούσαμε στους εκπαιδευτικούς που επιθυμούν να εμπνευστούν από την καλή εκπαιδευτική πρακτική μας να παίρνουν ιδέες συμμετέχοντας σε τοπικές πρωτοβουλίες, να δημιουργούν καταστάσεις, εκδηλώσεις και συνεργασίες και να εστιάζονται στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών.

Πιστεύουμε ότι η πρακτική μας θα μπορούσε να επαναληφθεί τόσο σε άλλα σχολεία, αλλά και σε άλλους τομείς της κοινωνίας των πολιτών, όπως οι χώροι εργασίας, οι ενώσεις και οι κοινότητες.

#6 Περιβαλλοντική Μετανάστευση και Περιβαλλοντικοί Πρόσφυγες

(Εσθονία)

SAME WORLD
“My classroom plays sustainably”

Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD

Περιβαλλοντική Μετανάστευση και Περιβαλλοντικοί Πρόσφυγες

Εκπαιδευτικός & Τάξη
Signe Lensment, Τάξη 7.a
email
signe@haridus.eu

ΣΧΟΛΕΙΟ
Γυμνάσιο του Σίντι (Sindi Gymnasium)

Σίντι, Εσθονία, 25 Απριλίου – 12 Μαΐου 2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Κλιματική αλλαγή
- ☐ Περιβαλλοντική δικαιοσύνη
- ☒ Περιβαλλοντική μετανάστευση

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Η περιβαλλοντική μετανάστευση αποτελεί προσθήκη στο θέμα του πληθυσμού που συζητήθηκε στην Τάξη 7. Κύρια θέματα και δραστηριότητες:

- Συζήτηση για το θέμα της κατασκευής του Φράγματος των Τριών Φαραγγιών και της μετανάστευσης του πληθυσμού.
- Παιχνίδι με τίτλο «Κλιματική Αλλαγή και Περιβαλλοντικοί Πρόσφυγες»
- Αφήγηση μιας ιστορίας με τίτλο «Κλιματική Μετανάστευση» με τη βοήθεια των κυβοϊστοριών.
- Ταινία κινουμένων σχεδίων με τίτλο «Περιβαλλοντικός Πρόσφυγας».
- Δημιουργία γραφικών αναπαραστάσεων δεδομένων (infographics) σχετικά με την περιβαλλοντική μετανάστευση
- Σχολιασμός.

Στόχοι

Οι μαθητές:

- Θα είναι σε θέση να περιγράφουν τους λόγους της κλιματικής και περιβαλλοντικής μετανάστευσης.
- Θα είναι σε θέση να περιγράφουν τις περιοχές όπου οι άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους.
- Θα μπορούν να δώσουν παραδείγματα φυσικών καταστροφών που προκαλούν την κλιματική μετανάστευση.
- Θα μπορούν να ονομάσουν τις περιοχές από τις οποίες έχουν απομακρυνθεί άνθρωποι και θα μπορούν να τις δείξουν στον χάρτη.
- Θα γνωρίζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους ανθρώπους και το περιβάλλον.

Δεξιότητες

Οι μαθητές:

- Θα γνωρίζουν και θα ενεργούν σύμφωνα με τις ευρέως αναγνωρισμένες αξίες και τις ηθικές αρχές και δεν θα παραμένουν αδιάφοροι όταν οι τελευταίες αγνοούνται.
- Θα κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος και θα ξέρουν πώς να σέβονται το περιβάλλον στην καθημερινή ζωή και στις δραστηριότητες.
- Θα είναι σε θέση να εκφράζονται με δημιουργικό τρόπο.
- Θα γνωρίζουν να σχηματίζουν προτάσεις και να θέτουν ερωτήσεις σχετικά με το θέμα της περιβαλλοντικής επιστήμης, να συζητούν το θέμα με άλλους, να εκφράζουν επιστημονικές σκέψεις και να εξάγουν συμπεράσματα με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία.
- Θα μάθουν να βρίσκουν λύσεις σε θέματα που σχετίζονται με την περιβαλλοντική και την ανθρώπινη ανάπτυξη.
- Θα μάθουν να συνεργάζονται με άλλους σε διάφορες καταστάσεις και σε ψηφιακά περιβάλλοντα.
- Θα μάθουν να χρησιμοποιούν ψηφιακές συσκευές για τη δημιουργία περιεχομένου.

Μεθοδολογία

- Ενεργός μάθηση
- Ομαδική εργασία
- Εργασία σε ζεύγη
- Ατομική εργασία
- Παιχνίδι
- Συζήτηση
- Σχολιασμός

Αρχική σελίδα της δραστηριότητας: <https://sites.google.com/view/keskkonnaranne2017>

Η αρχική σελίδα περιέχει όλες τις εικονογραφημένες δραστηριότητες.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Εκπαιδευτικός: Signe Lensment

Αριθμός μαθητών: 17

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☒ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών) – Η σχολική εργασία «περιβαλλοντική μετανάστευση και περιβαλλοντικοί πρόσφυγες» αποτελεί προσθήκη στο θέμα του πληθυσμού που συζητήθηκε στην Τάξη 7. Δραστηριότητες εντός τάξης και δραστηριότητες σε υποκατάστατα μαθήματα πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια μερικών εβδομάδων (25 Απρ. – 12 Μάιος 2017).
- ☐ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

Η σχολική εργασία «περιβαλλοντική μετανάστευση και περιβαλλοντικοί πρόσφυγες» αποτελείται από πέντε εργασίες και τον σχολιασμό. Όλες οι δραστηριότητες και οι εργασίες αναγράφονται στην ακόλουθη ιστοσελίδα: <https://sites.google.com/view/keskkonnaranne2017>

Secure | <https://sites.google.com/view/keskkonnaranne2017/avaleht>

Keskkonnaranne

Avaleht 1. ülesanne 2. lüütmäng 3. ülesanne 4. ülesanne 5. ülesanne 6. tagasiside Mõisted More

Keskkonnaranne ja kliimapagulased

Keskkonnaprojekt 7. klassidele teema "Rahvastik" õpetamisel
Sindi Gümnaasiumis

Maailmas ei ole vähetahtsaid probleeme ning ei tohi olla mõtlemist, et see meid ei puuduta. Kogu maailmas, kus keskkonnanähtused halvenevad seal väheneb ka elukvaliteet, kuni mõned inimesed on sunnitud lahkuma oma elupaikadest. Sellest tihti sõltub ka nende ellujäämine. Kujutle, et see oleksid Sina.

Keskkonnaranne on uus mõiste ja paljud ei teagi selle tähendust. Keskkonnapagulane on seotud keskkonnamuutustega ning neid tekitab omal moel inimene. Loodusest ja inimestest põhjustatud kliimamuutused kannavad ettealmamatuid tagajärgi. Tihti juhtub see, et keskkonnapõgenikud ei saa oma kodukohta tagasi pöörduda.

Selle projekti eesmärk on teha mõistetavaks, kui suur roll on kliimamuutustel, et inimesed peavad kodudest lahkuma. Kaks kolmandikku maakera rahvastikut elab ookeanide, merede või veerohkete jõgede läheduses. Need piirkonnad on kliimamuutustest kõige enne haavatavad.

Kliimapagulase selsundit ei ole veel sätestatud ei rahvusvahelises ega ELi õiguses, sest see mõiste on veel segane.

Οι δραστηριότητες που σχετίζονται με το θέμα της περιβαλλοντικής μετανάστευσης περιελάμβαναν ατομική εργασία, εργασία σε ζεύγη και ομαδική εργασία, ώστε οι μαθητές να μπορούν να σκεφτούν γύρω από τα θέματα ατομικά και να τα συζητήσουν με τους συμμαθητές τους. Μέσω των ψηφιακών και δημιουργικών εργασιών αναπτύχθηκαν διάφορες δεξιότητες.

Η πρώτη εργασία αφορούσε μια συζήτηση για την τύχη των ανθρώπων που επλήγησαν από την κατασκευή του Φράγματος των Τριών Φαραγγιών στην Κίνα. Οι μαθητές μελέτησαν ατομικά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της κατασκευής του Φράγματος των Τριών Φαραγγιών. Μετά την επισήμανση της τοποθεσίας του φράγματος στον χάρτη, οι μαθητές συζήτησαν αν οι άνθρωποι που επλήγησαν από την κατασκευή του Φράγματος των Τριών Φαραγγιών θα μπορούσαν να θεωρηθούν περιβαλλοντικοί πρόσφυγες.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Οι μαθητές μπορούν να κατονομάσουν περιοχές από τις οποίες οι άνθρωποι αναγκάστηκαν να απομακρυνθούν λόγω των περιβαλλοντικών συνθηκών.
- Οι μαθητές μπορούν να επισημάνουν τις περιοχές στον χάρτη χρησιμοποιώντας μια ψηφιακή συσκευή (Ψηφιακές Δεξιότητες 3.1. Δημιουργία Ψηφιακού Περιεχομένου).

Secure | <https://sites.google.com/view/keskkonnaranne2017/1-ülesanne>

Keskkonnaranne

Avaleht 1. ülesanne 2. lüütmäng 3. ülesanne 4. ülesanne 5. ülesanne 6. tagasiside Mõisted Kasutatud materjalid Lisa

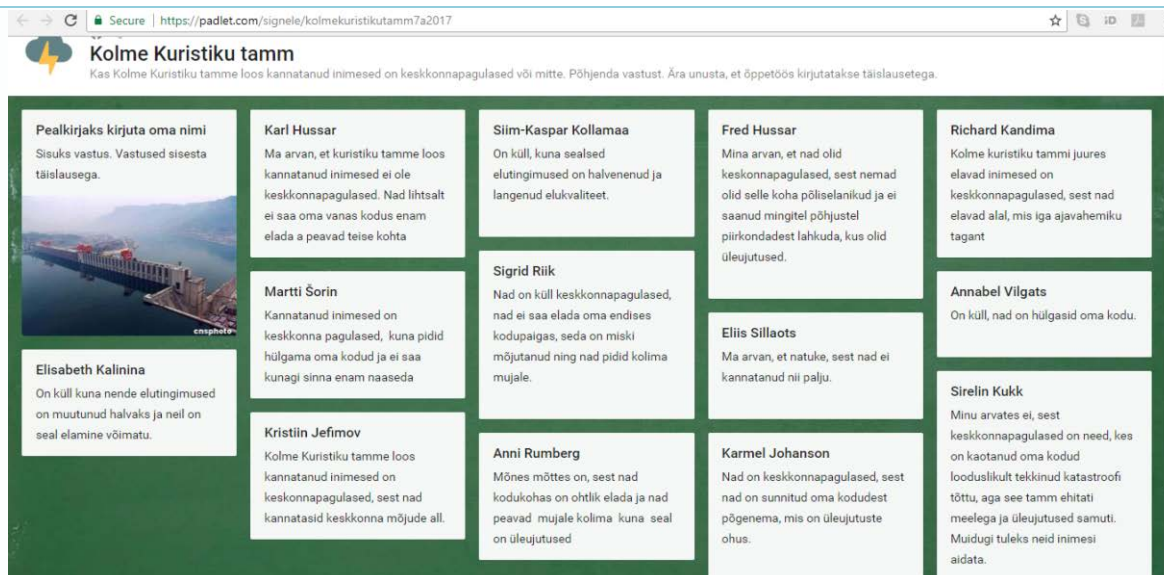
1. ülesanne

1. ülesanne (individuaalne ülesanne)

1. Loe läbi tekst Kolme Kuristiku tamme kohta <https://sites.google.com/view/keskkonnaranne2017/1-%C3%BClesanne/kolme-kuristiku-tamm>
 - Lisainfo (koha kaart, pildid jne) - <https://sway.com/ZFvylTKIzi3TAzOW>
2. Vaata videot, panoraami ning märgi kaardile Kolme Kuristiku tamme asukoht <https://share.nearpod.com/vsph/T2nLUYICNu>
3. Avalda arvamust, kas Kolme Kuristiku tamme loos kannatanud inimesed on keskkonnapagulased või mitte. Kindlasti kirjuta juurde põhjendus. Tee see ülesanne vihikusse. Tunnis kirjutame arvamuse <https://padlet.com/signele/kolmekuristikutam7a2017>
4. Kokkuvõtte arutlust.

Õpilaste arvamused, kas Kolme Kuristiku tamme loos kannatanud inimesed on keskkonnapagulased või mitte.

1η Εργασία - Αναλυτικές οδηγίες

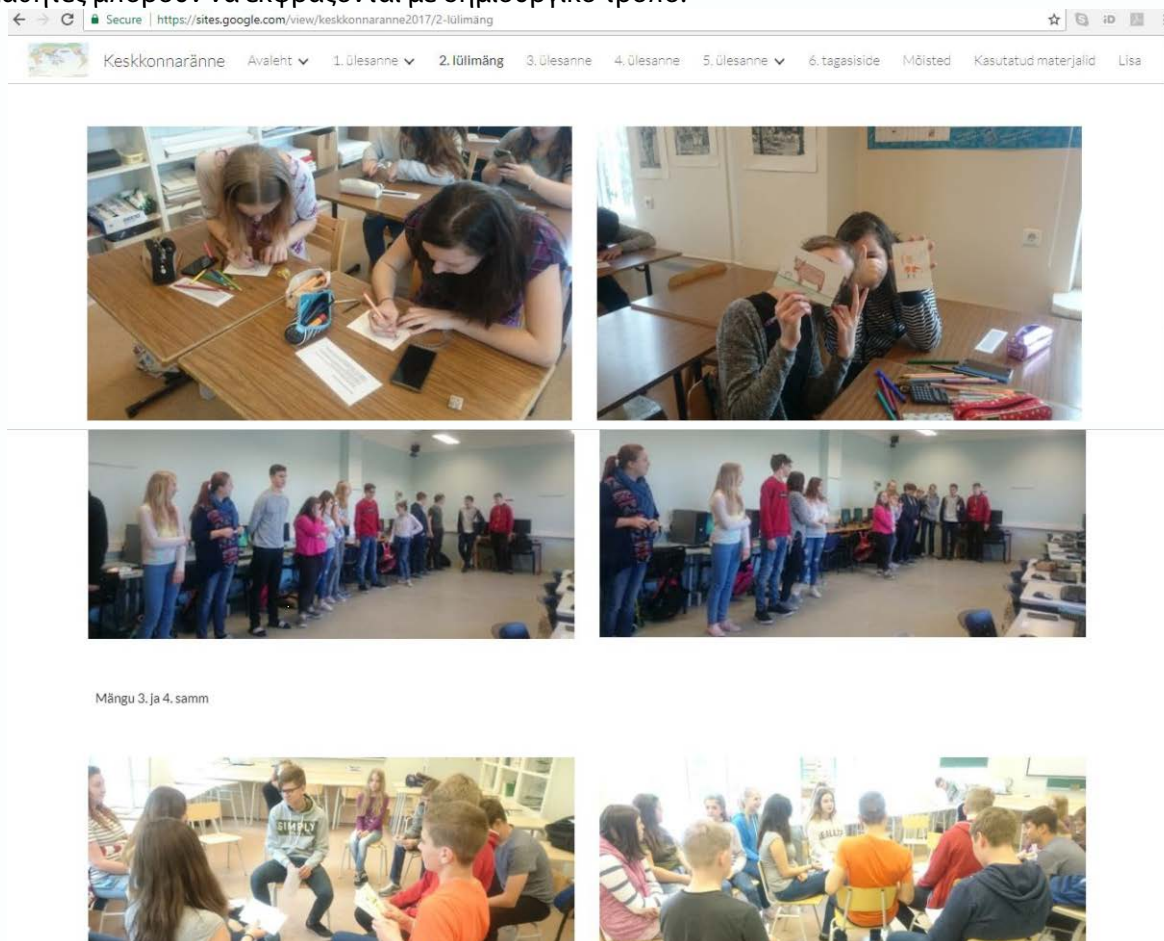


Σχολιασμός στην 1η εργασία – Μπορούν οι άνθρωποι που επλήγησαν από την κατασκευή του Φράγματος των Τριών Φαραγγιών να θεωρηθούν περιβαλλοντικοί πρόσφυγες; Παρουσιάστε επιχειρήματα προς υποστήριξη της απάντησής σας. Να χρησιμοποιείτε πλήρεις προτάσεις.

Η δεύτερη εργασία προήλθε από το πρόγραμμα SAMEWORLD EDUKIT. Θέμα – «Παιχνίδι σύνδεσης – η αλλαγή του κλίματος και οι περιβαλλοντικοί πρόσφυγες». Εκτός από το παιχνίδι, οι μαθητές σχημάτισαν μια «γραμμή απόψεων» βασισμένη στον χαρακτήρα. Σε αυτή την εργασία οι μαθητές έπρεπε να σχηματίσουν μια γραμμή με βάση τους χαρακτήρες που τους ανατέθηκαν απαντώντας στις ερωτήσεις του εκπαιδευτικού.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

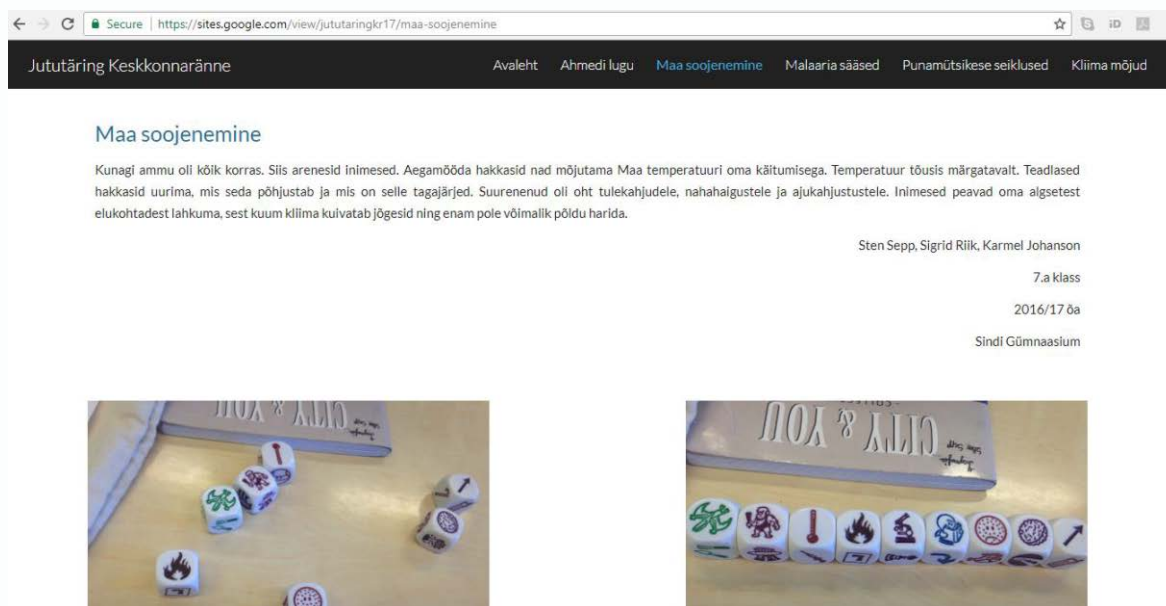
- Οι μαθητές μπορούν να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ ανθρώπου και περιβάλλοντος.
- Οι μαθητές μπορούν να περιγράψουν τις περιοχές όπου οι άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους.
- Οι μαθητές μπορούν να εκφράζονται με δημιουργικό τρόπο.



Η τρίτη εργασία περιελάμβανε τη σύνταξη και αφήγηση μιας ιστορίας με τίτλο «Κλιματική μετανάστευση» με τη βοήθεια των κυβο-ιστοριών και της εφαρμογής Lensoo. Χρησιμοποιώντας τις κυβο-ιστορίες, οι μαθητές έπρεπε να συντάξουν μια σχετική ιστορία και να την μοιραστούν μέσω του Google Drive. Οι μαθητές χρησιμοποίησαν φράσεις όπως «Κάποτε ζούσε ένα...» και «Κάποτε υπήρχε...» ως εισαγωγή στην ιστορία και επέλεξαν το πρώτο σύμβολο που τράβηξε την προσοχή τους. Δεν ήταν αναγκαίο να επιλέξουν το πρώτο σύμβολο στη γραμμή κτλ., ωστόσο έπρεπε να χρησιμοποιήσουν όλες τις εικόνες των κύβων.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Οι μαθητές μαθαίνουν να σχηματίζουν προτάσεις σχετικά με το θέμα των φυσικών επιστημών.
- Οι μαθητές μπορούν να συνεργάζονται με άλλους σε διάφορες καταστάσεις (Ψηφιακές Δεξιότητες 2.4 Συνεργασία μέσω ψηφιακής τεχνολογίας).



Ιστορία για την υπερθέρμανση του πλανήτη.

Όλες οι ιστορίες είναι διαθέσιμες στην Εσθονική γλώσσα: <https://sites.google.com/view/jututaringkr17/avaleht>

Η τέταρτη εργασία αφορούσε τη δημιουργία ταινίας κινούμενων σχεδίων σχετικά με το θέμα των περιβαλλοντικών προσφύγων.

Η ταινία κινούμενων σχεδίων ήταν αποτέλεσμα της ομαδικής εργασίας σε ένα ελεύθερα επιλεγμένο περιβάλλον. Στους μαθητές προτάθηκαν κάποια περιβάλλοντα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ολοκλήρωση της εργασίας.

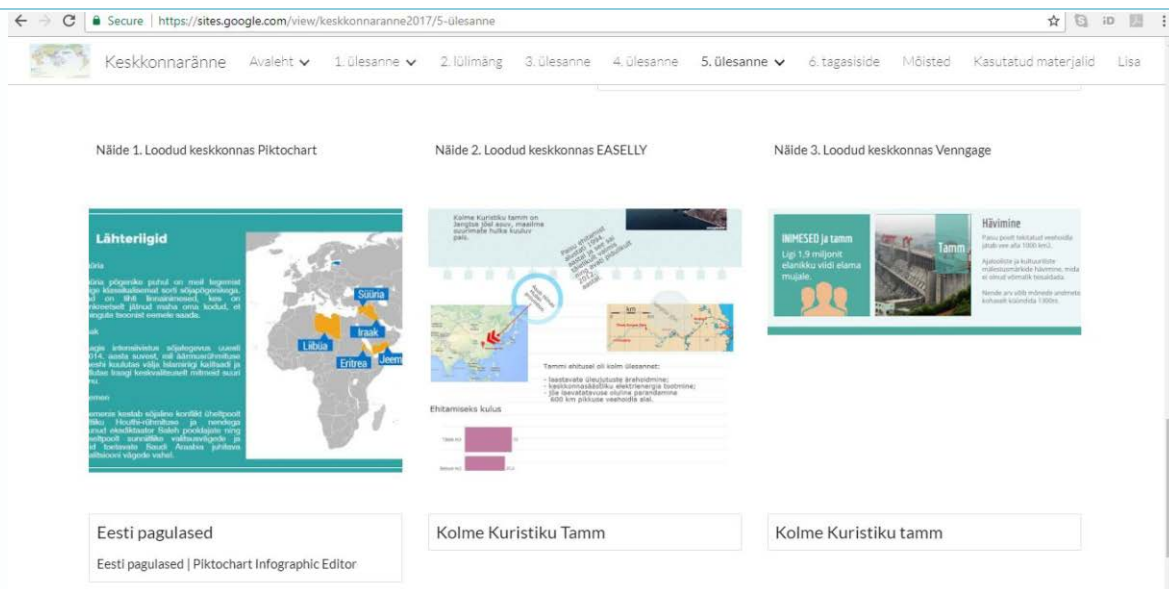
Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Οι μαθητές μαθαίνουν να ενεργούν υπεύθυνα προς το περιβάλλον στην καθημερινή ζωή και στις δραστηριότητες.
- Οι μαθητές μαθαίνουν πώς να χρησιμοποιούν αυτά που έχουν μάθει (συμπεριλαμβανομένων δεξιοτήτων και στρατηγικών) σε διαφορετικά πλαίσια και ζητήματα (Ψηφιακές Δεξιότητες 3.2 Απόκτηση γνώσης).

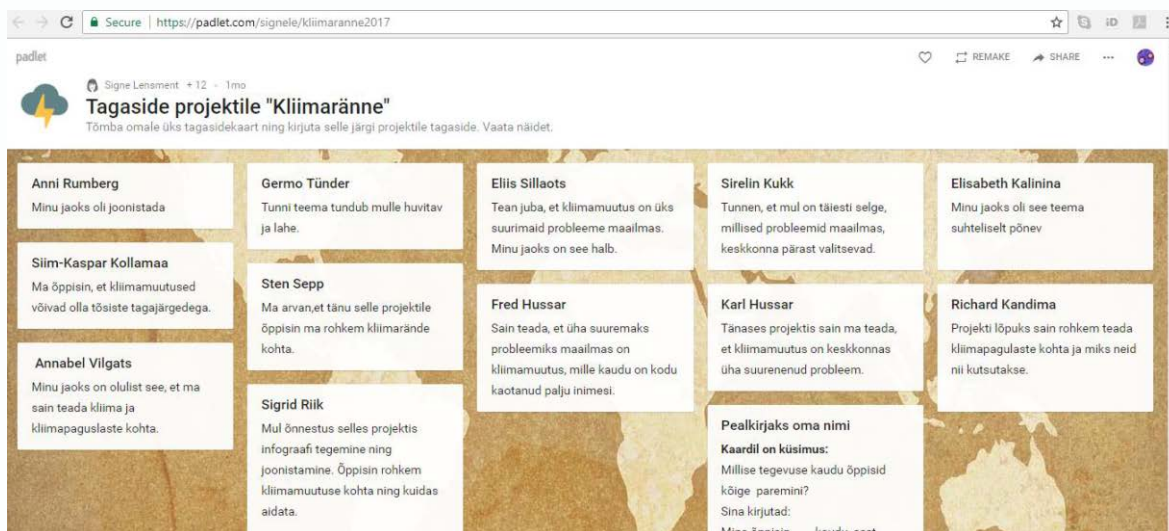
Η πέμπτη εργασία αφορούσε την ατομική δημιουργία ενός infographic. Όλα τα θέματα που σχετίζονταν με τους κλιματικούς πρόσφυγες (επισκόπηση μιας χώρας, υπερθέρμανση του πλανήτη κτλ.) ήταν αποδεκτά και οι μαθητές μπορούσαν να επιλέξουν μεταξύ τριών περιβαλλόντων για τη δημιουργία του infographic.

Μαθησιακά αποτελέσματα:

- Οι μαθητές μπορούν να περιγράφουν τους λόγους της κλιματικής και περιβαλλοντικής μετανάστευσης.
- Οι μαθητές θα γνωρίζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στους ανθρώπους και το περιβάλλον.
- Οι μαθητές λαμβάνουν υπόψη τις καλές πρακτικές των πνευματικών δικαιωμάτων για την δημιουργία περιεχομένου (Ψηφιακές Δεξιότητες 3.3 Πνευματικά δικαιώματα και άδειες).



Η έκτη εργασία περιστράφηκε γύρω από την παροχή ανατροφοδότησης με τη βοήθεια καρτών ανατροφοδότησης. (Οι κάρτες ανατροφοδότησης περιελάμβαναν ερωτήσεις όπως «Ποια δραστηριότητα σας δίδαξε το καλύτερο;» ή ημιτελείς προτάσεις όπως «Αυτή τη στιγμή δυσκολεύομαι να...». Οι μαθητές κλήθηκαν να δώσουν μια απάντηση, να ολοκληρώσουν μια πρόταση και ούτω καθεξής.) Οι μαθητές χρησιμοποίησαν μια ηλεκτρονική πλατφόρμα για την παροχή ανατροφοδότησης.



4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;
- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα χαρακτηριστικά της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;

- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Μια καλή πρακτική βασίζεται στη συνεργασία, υποστηρίζει τη δημιουργικότητα και συνδέει ένα θέμα με την πραγματική ζωή. Η παρούσα σχολική εργασία προσπάθησε να παραμείνει πιστή στους στόχους αυτούς. Η παρούσα πρακτική έχει άμεση επίδραση στους μαθητές καθώς προσπάθησαν να ταυτιστούν με τους κλιματικούς πρόσφυγες και τους ανθρώπους που είχαν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους. Ελπίζω ότι οι μαθητές έχουν τώρα μια σαφέστερη αντίληψη για το απρόβλεπτο μέλλον που επηρεάζεται έντονα από τη φύση και τις επιλογές που κάνουμε εμείς οι ίδιοι, καθώς επίσης κατανοούν καλύτερα τους περιβαλλοντικούς πρόσφυγες.

Η εργασία διευκόλυνε την ανάπτυξη των ψηφιακών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων και αξιών των μαθητών. Η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων περιελάμβανε την ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και δημιουργίας περιεχομένου μέσω ψηφιακών συσκευών. Η αποσαφήνιση των αξιών περιελάμβανε την ανάπτυξη της στάσης των μαθητών. Η ανάπτυξη των επικοινωνιακών δεξιοτήτων περιελάμβανε επέκταση του λεξιλογίου των μαθητών και άσκηση της χρήσης νέων λέξεων με διαφορετικούς τρόπους.

Επέλεξα αυτό το θέμα επειδή αρκετοί μαθητές ήθελαν να μάθουν περισσότερα για αυτό, αφού είχε συζητηθεί στο πρόγραμμα σπουδών «Κλιματικό πρωινό», το οποίο διοργάνωσε το Κέντρο Διασυνοριακής Συνεργασίας Peipsi.

Ένα από τα πλεονεκτήματα αυτής της πρακτικής είναι ότι οι μαθητές μπορούν να επιλέξουν ένα περιβάλλον για τη δημιουργία και την ολοκλήρωση των εργασιών με βάση τις προτιμήσεις τους. Ένα άλλο πλεονέκτημα είναι η συνεχής επικοινωνία και μια ποικιλία εργασιών. Ένα από τα μειονεκτήματα είναι η έλλειψη διαθέσιμων ψηφιακών συσκευών στο σχολείο μας και το γεγονός ότι απαιτούνται εκτεταμένες προπαρασκευαστικές εργασίες από τον εκπαιδευτικό για την παροχή στους μαθητές διαφορετικών επιλογών/περιβαλλόντων.

Η σχολική εργασία υλοποιήθηκε επιτυχώς στα λεγόμενα «υποκατάστατα μαθήματα» (μαθήματα που διδάσκονται από τους συναδέλφους) και μπορεί να ενσωματωθεί σε άλλα μαθήματα μέσω της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών.

#7 Πράσινη Αγκαλιά για τον Πλανήτη Γη

(Βουλγαρία)

SAME WORLD
“My classroom plays sustainably”

Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD

Πράσινη Αγκαλιά για τον Πλανήτη Γη

Εκπαιδευτικός & Τάξη
Sevinch Huseinova Alieva

email

sevi64@gmail.com

ΣΧΟΛΕΙΟ
Σχολείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
«HRISTO BOTEV»

Άιτος, Βουλγαρία 2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☒ **Κλιματική αλλαγή**
- ☐ **Περιβαλλοντική δικαιοσύνη**
- ☐ **Περιβαλλοντική μετανάστευση**

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Η λέσχη Ecotime του σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης "Hristo Botev" στο Άιτος αναπτύσσει μια ενδιαφέρουσα και καινοτόμο δραστηριότητα για να δημιουργήσει ένα αειφόρο περιβάλλον διαβίωσης με τη βοήθεια της επιστήμης, που επικεντρώνεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ τοπικών και παγκόσμιων προβλημάτων.

Μετά την έρευνά μας, οι περιβαλλοντολόγοι της λέσχης μας κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ένας σημαντικός παράγοντας πρόκλησης ρύπων και αιτία της κλιματικής αλλαγής σε μια μικρή πόλη, όπως η δική μας, είναι οι οδικές μεταφορές. Ως μια βιώσιμη λύση αυτού του προβλήματος, πρότειναν την αντικατάσταση των συμβατικών καυσίμων με βιοκαύσιμα.

Η καινοτόμος ιδέα τους ήταν η εξαγωγή του βιοντίζελ από χρησιμοποιημένο μαγειρικό έλαιο /ηλιέλαιο. Διερεύνησαν τα προβλήματα που απορρέουν από τη διάθεση μαγειρικών ελαίων στα λύματα, καθώς και την κλιματική αλλαγή που προκαλείται από τα συμβατικά καύσιμα. Τα εις βάθος πειράματά τους στο σχολικό εργαστήριο ξεκίνησαν πριν από δύο χρόνια. Μετά από επανειλημμένες προσπάθειες, πέτυχαν. Οι νέοι οικολόγοι ανέπτυξαν μια επιστημονική μεθοδολογία για την εξαγωγή του βιοντίζελ από χρησιμοποιημένο μαγειρικό έλαιο. Ξεκίνησαν μια μαζική εκστρατεία για να προωθήσουν την ιδέα τους και έπεισαν τους ιδιοκτήτες των τοπικών εστιατορίων και της τοπικής κοινότητας να μην πετούν τα λίπη, αλλά να το συλλέγουν και να το προμηθεύουν στο σχολικό εργαστήριο. Επιπλέον, διοργάνωσαν σειρά διαγωνισμών όπως το «Λάδι = Οικολογική κρίση», «Το βιοντίζελ θα σώσει τον κόσμο», προκειμένου να εστιάσουν την προσοχή των συμμαθητών τους στα παγκόσμια ζητήματα.

Για άλλη μια φορά, η λέσχη Ecotime όχι μόνο ανακάλυψε ένα οικολογικό πρόβλημα σε τοπικό επίπεδο, αλλά πρότεινε επίσης μια μεθοδολογία για την πρακτική του λύση.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

- Sevinch Aleyva - Επικεφαλής εκπαιδευτικός Χημείας και Προστασίας του Περιβάλλοντος
- Λέσχη Ecotime: 11 μαθητές

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☐ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)
- ☒ Άλλο: Η πρακτική υλοποιήθηκε ως εξωσχολική δραστηριότητα της λέσχης Ecotime.

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

1. Ελέγξαμε την χημική σύνθεση του αέρα σε συνεργασία με την Περιφερειακή Επιθεώρηση Περιβάλλοντος και Υδάτων του Μπουργκάς στην πόλη μας και αναλύσαμε τα αποτελέσματα. Εντοπίσαμε υψηλότερο επίπεδο CO₂, αυξημένα επίπεδα σωματιδίων σκόνης και άνω του φυσιολογικού ορίου επίπεδο υδρογονανθράκων.
2. Αναπτύξαμε μια επιστημονική μεθοδολογία για την παραγωγή του βιοντίζελ από χρησιμοποιημένο μαγειρικό έλαιο και την εφαρμόσαμε επιτυχώς πειραματικά στο σχολικό εργαστήριο. Βιντεοσκοπήσαμε επίσης τις φάσεις της μεθοδολογίας μας όσον αφορά την παραγωγή του βιοντίζελ.
3. Για να προσδιοριστεί η ποιότητα του βιοντίζελ που ελήφθη, αποστείλαμε ένα δείγμα στο Τμήμα Βιομηχανικής Χημείας του Πανεπιστημίου «Καθ. Δρ. Asen Zlatarov» του Μπουργκάς. Το αποτέλεσμα του ποιοτικού ελέγχου ήταν «ένα εξαιρετικό προϊόν για τα πετρελαιοκίνητα αυτοκίνητα».
4. Το επόμενο βήμα μας ήταν η διεξαγωγή εκστρατείας ευαισθητοποίησης στο σχολείο σχετικά με τα οφέλη από την εκμετάλλευση αποβλήτων (χρησιμοποιημένο μαγειρικό λάδι) και τη σημασία του βιοντίζελ ως καυσίμου.
5. Οργανώσαμε τη δράση συλλογής χρησιμοποιημένου μαγειρικού ελαίου από τα σπίτια και από τα γεύματα των συμμαθητών μας. Τα εστιατόρια που έγιναν συνεργάτες μας έχουν βραβευτεί με τα αυτοκόλλητα «Γίνε ο ήρωας του μέλλοντος» τα οποία επικολλήσαμε στις πόρτες τους.
6. Στο σχολείο διοργανώσαμε έναν διαγωνισμό αφίσας με τίτλο «Λάδι = Οικολογική Κρίση». Οι καλύτερες αφίσες παρουσιάστηκαν σε μια έκθεση.
7. Με στόχο την προώθηση των πλεονεκτημάτων των βιοκαυσίμων για την ατμόσφαιρα, διοργανώσαμε έναν διαγωνισμό σύνθεσης τραγουδιού «Το βιοντίζελ θα σώσει τον κόσμο». Η νικήτρια ομάδα αναδείχθηκε η 7^η τάξη και ο εκπαιδευτικός της τάξης. Το τραγούδι έχει ηχογραφηθεί και το ακούσαμε στο τέλος του βίντεο.
8. Προσκαλέσαμε τους ιδιοκτήτες τοπικών εστιατορίων να γίνουν συνεργάτες μας για τη συλλογή και την παράδοση αποβλήτων μαγειρικών ελαίων.
9. Παραδώσαμε τα συλλεγμένα 300 λίτρα αποβλήτων μαγειρικών ελαίων στο εργοστάσιο επεξεργασίας στην πόλη Κάμενο, όπου παράγουν το βιοντίζελ βιομηχανικά.

Αποτελέσματα:

Η συμμετοχή των νέων οικολόγων σε προσβάσιμες πραγματικές έρευνες και πρακτικές συμβάλλει στον εμπλουτισμό των περιβαλλοντικών τους γνώσεων και στην οικοδόμηση θετικών περιβαλλοντικών σχέσεων.

Οι δραστηριότητες στις οποίες συμμετείχαν οι περιβαλλοντολόγοι και οι συμμαθητές τους συνέβαλαν στη διαμόρφωση μιας οικολογικά ορθής συμπεριφοράς. Ο σχεδιασμός και η δοκιμή ενός δυναμικού συστήματος μορφών και μεθόδων αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον συνέβαλαν στην εκμάθηση και τη βελτίωση των γνωστικών στρατηγικών. Οι περιβαλλοντολόγοι έχουν εφαρμόσει στην πράξη τις γνώσεις τους για τη χημεία, για να αναπτύξουν μια μεθοδολογία για την παραγωγή του βιοντίζελ από χρησιμοποιημένο μαγειρικό έλαιο. Η καινοτόμος πρακτική συνέβαλε στον εντοπισμό των σημαντικών προβλημάτων και στη λήψη των σωστών αποφάσεων όχι μόνο για τους περιβαλλοντολόγους αλλά και για ολόκληρη την σχολική κοινότητα.

Η υλοποίηση της πρακτικής συνέβαλε επίσης στην αλλαγή του τρόπου σκέψης των γονέων. Τους έκανε να σκεφτούν πώς να εκτιμήσουν τη χρήση των ανακυκλωμένων αποβλήτων, αντλώντας το μέγιστο όφελος από αυτά, ποια καύσιμα να χρησιμοποιούν και πώς να ταξιδεύουν χωρίς να ρυπαίνουν το περιβάλλον. Η οικολογική εκστρατεία έχει δείξει τη σωστή πορεία στους τοπικούς ιδιοκτήτες εστιατορίων όσον αφορά τη συλλογή και την παράδοση των χρησιμοποιημένων μαγειρικών ελαίων, αντί να τα αποστραγγίζουν στο αποχετευτικό δίκτυο.

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;
- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα χαρακτηριστικά της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Η διεξαχθείσα οικολογική πρακτική είναι μια καλή πρακτική, διότι οι μαθητές συμμετέχουν με καινοτόμο τρόπο σε δραστηριότητες που προωθούν ιδέες και αρχές περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και αειφόρου ανάπτυξης στο Βουλγαρικό σχολείο. Δημιουργεί κίνητρα και καλή επικοινωνία μεταξύ ενός ευρέος φάσματος συμμετεχόντων για να επιτύχει απήχηση στην υλοποίηση διαφόρων οικολογικών δραστηριοτήτων.

Η παρούσα πρακτική συμβάλλει στην απόκτηση περιβαλλοντικών γνώσεων σχετικά με τη ρύπανση που προκαλείται από τα συμβατικά καύσιμα, τις θετικές και αρνητικές πτυχές της παραγωγής του βιοντίζελ και της χρήσης του ως καυσίμου. Βοηθά στην ανάπτυξη περιβαλλοντικών δεξιοτήτων εντοπισμού των προβλημάτων και των δυνατοτήτων επίλυσης τους με την ανάλυση της κατάστασης. Συμβάλλει στην αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά την προσωπική και την κοινωνική ευθύνη. Αναπτύσσει την ανάγκη για έναν φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής και την προώθηση της κατάλληλης περιβαλλοντικής συμπεριφοράς.

Οι περιβαλλοντολόγοι μελέτησαν την ιδιαίτερη περιφερειακή περιβαλλοντική κατάσταση του δήμου και εντόπισαν ένα πρόβλημα σε τοπικό επίπεδο, μέρος των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προβλημάτων της σύγχρονης κοινωνίας.

Η συνολική δραστηριότητα της λέσχης Ecotime βασίζεται στην εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων και μεθόδων, με στόχο την επίτευξη ενός πλουσιότερου, υγιέστερου και πιο σταθερού περιβάλλοντος. Η αποτελεσματικότητα της συλλογικής εργασίας των ισότιμων μελών της λέσχης έχει αποδειχθεί στην πράξη. Στη λέσχη, κάθε μαθητής τοποθετείται σε ενεργό θέση ταυτόχρονα ως δημιουργός και παραλήπτης, γεγονός που αποτελεί προϋπόθεση για μια πληρέστερη και βαθύτερη γνώση των περιβαλλοντικών θεμάτων. Οι δραστηριότητες που διεξάγονται σε συνεργασία με εκπροσώπους διαφόρων φορέων, όπως το RIEW - Μπουργκάς, το Τμήμα Βιομηχανικής Χημείας, το Πανεπιστήμιο «Καθ. Δρ. Asen Zlatarov» του Μπουργκάς, υποστηρίζουν τον σχηματισμό φιλικών προς το περιβάλλον συμπεριφορών μεταξύ των οικολόγων.

Κύριο κίνητρο - Τα μέλη της λέσχης Ecotime, ανησυχώντας σοβαρά για τις υψηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα, το αυξημένο ποσοστό των παιδιών με χρόνιες αναπνευστικές νόσους, τον αριθμό των νεογνών που γεννήθηκαν πρόωρα, τον αυξημένο αριθμό καρδιαγγειακών προβλημάτων και την ανάπτυξη καρκίνου, άρχισαν εκτεταμένη έρευνα για τη μείωσή τους.

Δυνατό στοιχείο - Τα πειράματα που πραγματοποιήθηκαν στο χημικό εργαστήριο απέδειξαν την πρακτική εφαρμογή των χημικών γνώσεων στη ζωή. Οι μαθητές πίστεψαν στις δυνατότητές τους και στις δικές τους προσπάθειες ως ερευνητές, ώστε να μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο προς το καλύτερο.

Αδύναμο στοιχείο - Το Βουλγαρικό σχολείο δεν επικεντρώνεται στον φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο ζωής. Είναι απαραίτητο να αφιερώνεται περισσότερος χρόνος σε δραστηριότητες εκτός του

προγράμματος σπουδών με πρακτική εφαρμογή. Μέσα από αυτές οι μαθητές θα είναι σε θέση να συνειδητοποιήσουν τα πραγματικά προβλήματα, να βρουν και να επισημάνουν το τρόπο για τη λύση τους.

Η πρακτική στο σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης "Hristo Botev" στο Άιτος, με επίκεντρο την οικολογία, ωφέλησε όχι μόνο τα μέλη της σχολικής κοινότητας αλλά και έναν μεγάλο αριθμό ατόμων - γονέων, ιδιοκτήτων εστιατορίων, αναπτύσσοντας σημαντικές δεξιότητες και ικανότητες κριτικής σκέψης και περιβαλλοντικής συμπεριφοράς.

#8 Τα παγκόσμια προβλήματα με αφορούν

(Σλοβακία)



SAME WORLD

“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD**

Τα παγκόσμια προβλήματα με αφορούν

Εκπαιδευτικός & Τάξη

Mgr. Jana Liptáková, I. A

email

jliptakova@gymrs.sk

ΣΧΟΛΕΙΟ

Γυμνάσιο του Ivana Kraska,

P. Hostinského 3, 979 01 Rimavská Sobota

Rimavská Sobota, Σλοβακία, 21 Μαΐου 2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☒ **Κλιματική αλλαγή**
- ☐ **Περιβαλλοντική δικαιοσύνη**
- ☐ **Περιβαλλοντική μετανάστευση**

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Στο πλαίσιο 4 μαθημάτων Ηθικής, οι μαθητές της 1^{ης} Α' τάξης συμμετέχουν στο project με τίτλο «**Τα παγκόσμια προβλήματα με αφορούν**». Σκοπός των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, που πραγματοποιούνται υπό τη μορφή συνεργατικής διδασκαλίας και ομαδικής εργασίας, είναι να κατανοήσουν οι μαθητές την ευθύνη για την κατάσταση του περιβάλλοντος στο οποίο ζούμε και τις διασυνδέσεις με διαφορετικές χώρες της Γης, ακόμα και αν φαίνεται ότι δεν έχουν τίποτα κοινό.

Η ομάδα στόχος είναι οι μαθητές της Α' τάξης του σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όμως η εργασία μπορεί εύκολα να προσαρμοστεί για μικρότερους ή μεγαλύτερους μαθητές.

Στην αρχή της εργασίας είναι απαραίτητο οι μαθητές να εξοικειωθούν με τους βασικούς όρους με τους οποίους θα ασχολούνται. Μέσω της ενεργού συμμετοχής στην επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων (τυφλός χάρτης της Γης, τοποθέτηση αντικειμένων στη χώρα προέλευσης, δημιουργία ποιήματος με βάση τους βασικούς όρους, διοργάνωση προσομοίωσης συνέλευσης του ΟΗΕ, έκθεση), οι μαθητές παρουσιάζουν την δική τους άποψη και κατανόηση της παγκοσμιοποίησης και των παγκόσμιων προβλημάτων. Σε μορφή παιχνιδιού κατά τη διάρκεια των 4 μαθημάτων, οι μαθητές θα μάθουν ότι ο κόσμος είναι πραγματικά ένα μεγάλο χωριό και έχει πολλά κοινά προβλήματα.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Μαθητές: 18 (1.Α)

Εκπαιδευτικός: 1 (Ιστορία– Ηθική)

Άλλες τάξεις θα συμμετάσχουν τον Ιούνιο του 2017, μέχρι το τέλος του σχολικού έτους 2016-17

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☒ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)
- ☐ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)
- ☐ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε _____

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

1^ο μάθημα

Δραστηριότητα I – Τι κοινό έχουμε;

Χρόνος – 10 λεπτά

Σκοπός της δραστηριότητας είναι να γνωρίσουν οι μαθητές τις διαφορές αλλά και τα κοινά χαρακτηριστικά

Οι μαθητές φτιάχνουν το περίγραμμα της παλάμης τους σε ένα χαρτί A5 και κολλάνε το χαρτί στην πλάτη τους. Στη συνέχεια, καλούνται να πάρουν ένα μολύβι και να γράψουν σε κάθε ένα από τα πέντε δάχτυλα ενός από τους συμμαθητές τους τουλάχιστον ένα πράγμα, χαρακτηριστικό, γεγονός ή ζήτημα που θεωρούν ότι είναι κοινό για τους δύο χωρίς να ρωτήσουν το άτομο. Στο τέλος της δραστηριότητας σχεδιάζουμε ένα μεγάλο χέρι στον πίνακα και αναζητάμε τα χαρακτηριστικά και τα θέματα που είναι κοινά για όλη την τάξη. Στο τέλος αξιολογούμε τη δραστηριότητα.

Δραστηριότητα II – Τυφλός χάρτης

Χρόνος – 10 λεπτά

Σκοπός: Σχεδίαση ενός τυφλού χάρτη του κόσμου χωρίς άτλαντα

Οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες, κάθε ομάδα παίρνει ένα χαρτί A2. Οι ομάδες καλούνται να σχεδιάσουν στο χαρτί τον τυφλό χάρτη του κόσμου χωρίς να χρησιμοποιήσουν τον άτλαντα, σχεδιάζοντας μόνο τις ηπείρους. Η εν λόγω δραστηριότητα είναι λίγο πιο δύσκολη, αλλά σημαντική για την ομαδική εργασία. Οι μαθητές δίνουν συμβουλές μεταξύ τους σχετικά με τη θέση των ηπείρων, των νησιών, των χερσονήσων κτλ. Οι χάρτες ελέγχονται μαζί.

Δραστηριότητα III – Σε ποια χώρα παράχθηκε αυτό;

Χρόνος – 5 λεπτά

Σκοπός: Παρακολούθηση της κυκλοφορίας αγαθών από διαφορετικές χώρες στα σπίτια μας

Οι μαθητές καλούνται να τοποθετήσουν στον χάρτη πέντε πράγματα που δεν παράγονται στη Σλοβακία, αλλά στις χώρες καταγωγής τους. Επίσης, καλούνται να βρουν τρία πράγματα που έχουν παραχθεί στη Σλοβακία και να τα τοποθετήσουν στον χάρτη, περίπου στο έδαφος της Σλοβακίας. Στη συνέχεια αξιολογούμε τη δραστηριότητα. Οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι η καθημερινότητά τους σχετίζεται κυρίως με πράγματα που δεν παράγονται στη Σλοβακία.

Δραστηριότητα IV - Ποίημα

Χρόνος – 15 λεπτά

Σκοπός: Εκμάθηση βασικών όρων και δημιουργία ποιήματος

Γράφουμε τους ακόλουθους όρους στον πίνακα: παγκοσμιοποίηση, παγκόσμιο χωριό, υπερθέρμανση του πλανήτη, και τρομοκρατία. Εξηγούμε μαζί κάθε όρο και στη συνέχεια οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα ποίημα χρησιμοποιώντας τους όρους αυτούς. Γράφουν το ποίημα στο χαρτί με τον τυφλό χάρτη. Στο τέλος του μαθήματος αξιολογούμε όλες τις δραστηριότητες. Οι αφίσες με τους τυφλούς χάρτες και τα ποιήματα εκτίθενται στην τάξη στον πίνακα ανακοινώσεων.

2^ο μάθημα

Δραστηριότητα I - Ομάδα

Χρόνος – 5 λεπτά

Σκοπός: Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες

Χρησιμοποιώντας μια τσάντα με χαρτιά διαφορετικών χρωμάτων, στα οποία αναγράφονται τα παγκόσμια προβλήματα, χωρίζουμε τους μαθητές σε έξι ομάδες. Η τάξη προετοιμάζεται για την δραστηριότητα αυτή εκ των προτέρων. Τα θρανία τοποθετούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε οι έξι ομάδες να μπορούν να εργάζονται σε αυτά και κάθε θρανίο παίρνει ένα χρώμα. Αφού πάρουν το χαρτί από την τσάντα, οι μαθητές αναζητούν

τα μέλη της ομάδας τους και τον τόπο που θα εργάζονται. Στο τέλος, ο εκπαιδευτικός ελέγχει τον σωστό σχηματισμό των ομάδων.

Στα χαρτιά διαφόρων χρωμάτων αναγράφεται από ένα παγκόσμιο πρόβλημα: εξάρτηση από τα μέσα ενημέρωσης, υπερθέρμανση του πλανήτη, τρομοκρατία, πληθυσμιακή έκρηξη, εξαφάνιση ζωικών ειδών, ασθένειες του πολιτισμού.

Δραστηριότητα II - Αναζήτηση πληροφοριών για την εργασία

Χρόνος – 40 λεπτά

Σκοπός: Αναζήτηση στο Διαδίκτυο πληροφοριών σχετικά με τα παγκόσμια προβλήματα της ανθρωπότητας

Μετά τον χωρισμό των μαθητών σε 6 ομάδες, κάθε ομάδα εργάζεται πάνω στο παγκόσμιο πρόβλημα που της ανατέθηκε. Αναζητούν στο διαδίκτυο πληροφορίες σχετικά με το συγκεκριμένο πρόβλημα, βάσει στοιχείων που συμφωνήθηκαν εκ των προτέρων. Αναζητούν στοιχεία που εξηγούν τα εξής: την αιτία του προβλήματος, τις συνέπειες, την τρέχουσα κατάσταση και την πρόταση για λύση. Δημιουργούν ένα αρχείο πληροφοριών που πρέπει να αναλύσουν σε μια έκθεση.

Δραστηριότητα III - Εργασία για το σπίτι

Σκοπός: Δημιουργία ενός μοντέλου του παγκόσμιου προβλήματος που τους ανατέθηκε

Η προϋπόθεση είναι ότι δεν μπορεί να είναι αφίσα. Οι μαθητές δημιουργούν ένα μοντέλο που αντικατοπτρίζει το πρόβλημα και συντάσσουν την επεξηγηματική έκθεση. Στο επόμενο μάθημα θα παρουσιάσουν το πρόβλημα στους συμμαθητές τους. Οι μαθητές ενημερώνονται ότι το μάθημα θα πραγματοποιηθεί σε μια μη παραδοσιακή μορφή της Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Ο ΟΗΕ ασχολείται με την επίλυση παγκόσμιων προβλημάτων και οι μαθητές θα παρουσιάσουν το πρόβλημά τους και θα προτείνουν λύσεις στους συμμαθητές τους, οι οποίοι θα αξιολογήσουν τις προτάσεις.

3^ο και 4^ο μάθημα

Δραστηριότητα I - Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών

Χρόνος – 45 λεπτά

Σκοπός: παρουσίαση των παγκόσμιων προβλημάτων της ανθρωπότητας στις άλλες ομάδες μαζί με μια πρόταση για λύση

Πριν από την έναρξη του μαθήματος, η σχολική αίθουσα είναι προετοιμασμένη για τη Συνέλευση. Ο τίτλος «ΟΗΕ» είναι γραμμένος στον πίνακα, τέσσερα θρανία είναι τοποθετημένα μπροστά στην τάξη κοντά στον πίνακα, στα οποία θα τοποθετηθούν τα μοντέλα των παγκόσμιων προβλημάτων.

Ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί τη δραστηριότητα και συντονίζει τις παρουσιάσεις. Τα υπόλοιπα θρανία είναι τοποθετημένα με τρόπο ώστε κάθε μαθητής να μπορεί να δει τον πίνακα και τα μοντέλα μπροστά από την τάξη. Οι μαθητές, οι οποίοι δεν συμμετέχουν στην παρουσίαση, έχουν ραβδιά ψηφοφορίας που θα χρησιμοποιήσουν κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων.

Ισχύουν οι εξής κανόνες: Κάθε ομάδα έχει στη διάθεσή της 10 λεπτά για να παρουσιάσει το παγκόσμιο πρόβλημα και να προτείνει μια λύση. Ακολουθεί συζήτηση διάρκειας 5 λεπτών. Κατά τη συζήτηση οι μαθητές θέτουν ερωτήσεις, κάνουν σχόλια και στο τέλος συμφωνούν για την τελική άποψη και την λύση του προβλήματος. Μετά την αποδοχή μιας πιθανής λύσης ενός προβλήματος, παρουσιάζεται το επόμενο πρόβλημα. Οι συμφωνημένες λύσεις καταγράφονται σε ένα χαρτί και προστίθενται στην επεξηγηματική έκθεση που επισυνάπτεται σε κάθε μοντέλο.

Η καλύτερη εναλλακτική λύση είναι να διεξαχθεί η δραστηριότητα κατά τη διάρκεια κοινών μαθημάτων. Έχουμε πραγματοποιήσει την εν λόγω δραστηριότητα κατά τη διάρκεια των μαθημάτων Ηθικής. Καθώς θέλαμε να αφιερώσουμε αρκετό χρόνο σε κάθε πρόβλημα, χρειαστήκαμε δύο μαθήματα.

Μετά την παρουσίαση των παγκόσμιων προβλημάτων, εκθέσαμε τα μοντέλα στην τάξη και στη συνέχεια στον διάδρομο του σχολείου. Σε κάθε μοντέλο επισυνάπτεται η περιγραφή του παγκόσμιου προβλήματος και η προτεινόμενη λύση.

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;
- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα στοιχεία της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Θεωρώ τις εν λόγω δραστηριότητες ως καλό παράδειγμα κινητοποίησης των μαθητών στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης. Με τις δικές τους δραστηριότητες και τη δική τους προσέγγιση συμμετέχουν στη συλλογή πληροφοριών και αναπτύσσουν κριτική σκέψη μέσω της υλοποίησης των επιμέρους δραστηριοτήτων και της επίλυσης προβλημάτων. Μαθαίνουν να εργάζονται σε ομάδες, κατά τη διάρκεια της εργασίας εξαρτώνται ο ένας από τον άλλο και η τελική έκβαση αποτελεί αποτέλεσμα μιας κοινής προσπάθειας. Η συνεργατική διδασκαλία παρέχει δυνατότητες για την ανάπτυξη πολλών δεξιοτήτων των μαθητών, όπως ο σεβασμός, ο καταμερισμός εργασίας, η συνεργασία, η έκφραση της δικής τους άποψης και η ικανότητα να ακούει ο ένας τον άλλον.

Οι δραστηριότητες αρχίζουν με την αναζήτηση των κοινών στοιχείων στην τάξη, ενώ αργότερα αναζητούμε τα κοινά στοιχεία στον κόσμο. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές μαθαίνουν χρησιμοποιώντας τα δικά τους πράγματα και βιώνουν τη διασύνδεση με διάφορες χώρες του κόσμου.

Το καινοτόμο στοιχείο είναι η δημιουργία μοντέλων των παγκόσμιων προβλημάτων. Για να τα σχεδιάσουν, οι μαθητές πρέπει να σκεφτούν τα πιο αντιπροσωπευτικά στοιχεία του προβλήματος και στη συνέχεια να χρησιμοποιήσουν τη δημιουργικότητά τους για να δημιουργήσουν το αντίστοιχο μοντέλο. Τα μεμονωμένα μοντέλα αποτελούν τα κεντρικά σημεία των παρουσιάσεων, βοηθούν κάποιον να φανταστεί τις καταστάσεις όπου παρουσιάζονται ή τις οποίες προκαλούν. Αποδεχόμενοι μερικές από τις λύσεις των παγκόσμιων προβλημάτων, οι μαθητές συνειδητοποιούν την ευθύνη τους και τις συνέπειες της καθημερινής συμπεριφοράς τους.

Το κύριο αδύναμο στοιχείο είναι η κατανομή της δραστηριότητας σε μερικά μαθήματα. Η καλύτερη λύση θα ήταν η υλοποίηση της εργασίας εντός μίας ημέρας, κατά τη διάρκεια ενός κοινού μαθήματος. Έτσι, οι μαθητές θα είχαν περισσότερες δυνατότητες για την περαιτέρω ανάλυση των παγκόσμιων προβλημάτων. Στη δική μας περίπτωση, μεταξύ των μεμονωμένων μαθημάτων διαμεσολάβησαν οι σχολικές διακοπές. Ως εκ τούτου, στο επόμενο μάθημα ήταν πιο δύσκολο να συνεχίσουμε τις προηγούμενες δραστηριότητες.

Στους εκπαιδευτικούς που θα ήθελαν να υλοποιήσουν την εργασία, συνιστώ να προσαρμόσουν τις δραστηριότητες ανάλογα με τις ανάγκες και την ηλικία των μαθητών. Κατά τη γνώμη μου, οι δραστηριότητες υλοποιούνται σε μορφή παιχνιδιού και απαιτούν μια δημιουργική προσέγγιση των μαθητών. Από την εμπειρία μου, αξιολογώ πολύ θετικά το project. Οι μαθητές εξεπλάγησαν με τα δικά τους αποτελέσματα, ειδικά όταν παρουσίασαν το παγκόσμιο πρόβλημα της ομάδας τους.

Τα μοντέλα όλων των παγκόσμιων προβλημάτων εκτίθενται στον διάδρομο του σχολείου και όλοι οι μαθητές έχουν πρόσβαση σε αυτά. Όσον αφορά την επίδραση στο σχολείο, η εργασία αποτέλεσε έμπνευση για τους άλλους μαθητές καθώς τα αποτελέσματα πολλών εργασιών ήταν μόνο αφίσες. Η εργασία εφιστά την προσοχή στα παγκόσμια προβλήματα, τα οποία συχνά θεωρούνται ότι δεν μας αφορούν. Ο τίτλος της εργασίας και η εφαρμοσμένη προσέγγιση εφιστούν την προσοχή στις λύσεις των παγκόσμιων προβλημάτων και σε τοπικό επίπεδο.

#9 Κύκλος μαθημάτων περιβαλλοντικής οικονομίας

(Εσθονία)

SAME WORLD
“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD**

Κύκλος μαθημάτων περιβαλλοντικής οικονομίας

Εκπαιδευτικός & Τάξη
Helen Orav-Kotta 11A, 11B
Pille Unt 11A, 11B

email

helen.orav@sea.ee
pille.unt@pmg.edu.ee

ΣΧΟΛΕΙΟ
*Σχολείο Οικονομικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
της Πιρίτα*

Ταλίν, Εσθονία, 17 Μαΐου 2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Κλιματική αλλαγή
- ☒ Περιβαλλοντική δικαιοσύνη
- ☐ Περιβαλλοντική μετανάστευση

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Το 1993, το Σχολείο Οικονομικών της Πιρίτα (Pirita Majandusgiimaasium-PMG) άνοιξε ένα πεδίο οικονομικών που από τότε έχει εξελιχθεί σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα σπουδών. Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών περιλαμβάνουν την Επιχειρηματικότητα και το Μάρκετινγκ, τη Μικροοικονομία, τη Μακροοικονομία, τη Μαθηματική Οικονομική και τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η οικονομία δεν μπορεί να λειτουργεί ξεχωριστά από τη φύση και, ως εκ τούτου, στο πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνεται επίσης το μάθημα Φυσικού Περιβάλλοντος. Σύμφωνα με μια έρευνα που διεξήχθη κατά τη διάρκεια της Περιβαλλοντικής Οικονομίας, πολλοί μαθητές επιδιώκουν να εργάζονται στο μέλλον στον τομέα των Οικονομικών ή ως επικεφαλής μιας ιδιωτικής εταιρείας. Αναμένεται ότι οι εταιρείες που σχετίζονται με περιβαλλοντικές δραστηριότητες θα αυξήσουν το μερίδιο αγοράς τους τα επόμενα χρόνια και οι σημερινοί μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θα ιδρύσουν ή θα εργάζονται σε τέτοιου τύπου περιβαλλοντικές επιχειρήσεις. Από το 2015/16, στο πρόγραμμα σπουδών προστέθηκε ο κύκλος μαθημάτων της Περιβαλλοντικής Οικονομίας που περιελάμβανε 35 μαθήματα Οικονομίας, Οικολογίας και Προστασίας του Περιβάλλοντος. Αναπτύχθηκε έτσι, στο πλαίσιο του κύκλου μαθημάτων διάρκειας δύο ακαδημαϊκών ετών, μια θεωρητική βάση με πρακτικές εργασίες.

Το θεωρητικό μέρος του κύκλου περιελάμβανε θέματα οικολογίας, περιβαλλοντικής προστασίας, οικολογικού αποτυπώματος, περιβαλλοντικών προβλημάτων της Γης και της σχέσης τους με τις οικονομικές δραστηριότητες, καθώς και θέματα σχετικά με τις περιβαλλοντικές υπηρεσίες, την αξιολόγηση του φυσικού περιβάλλοντος και τους περιβαλλοντικούς κανονισμούς που επηρεάζουν την οικονομία.

Το μάθημα περιελάμβανε θεωρητικό μέρος και πρακτικές εργασίες, όπως εκθέσεις, αξιολόγηση του περιβάλλοντος και δημιουργία επιχειρησιακού σχεδίου. Από τα 35 μαθήματα, τα 23 μαθήματα συνίστατο από θεωρητικό υλικό και τα 12 μαθήματα συνίστατο από πρακτικές εργασίες στην τάξη, αντίστοιχα. Επιπλέον, οι μαθητές συνέταξαν μια έκθεση και ένα επιχειρησιακό σχέδιο ως δραστηριότητα εκτός του προγράμματος σπουδών.

Οι στόχοι του κύκλου μαθημάτων ήταν:

- Να καθοδηγήσει τους μαθητές στην ατομική αναζήτηση των απαντήσεων.
- Να καθοδηγήσει τους μαθητές στη εύρεση συνδέσεων μεταξύ τομέων που συνήθως δεν μελετώνται από κοινού.
- Να αναπτύξει τις στάσεις και τις αξίες των μαθητών.
- Να διδάξει στους μαθητές να αναλύουν την εργασία των συμμαθητών τους.
- Να δημιουργήσει ένα περιβάλλον όπου οι μαθητές ενθαρρύνονται και αναμένεται να σκέφτονται ανεξάρτητα, να αναλύουν, να συζητούν και να εκφράζουν τις απόψεις τους.
- Να γίνει συνεργασία με τους επιστήμονες από το Πανεπιστήμιο του Τάρτου.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Helen Orav-Kotta – εκπαιδευτικός Περιβαλλοντικής Οικονομίας, επικεφαλής ερευνήτρια στον τομέα της Θαλάσσιας Βιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Τάρτου.

Pille Unt – Διευθυντής του προγράμματος σπουδών σε δευτεροβάθμιο επίπεδο

Στο μάθημα συμμετείχαν συνολικά 43 μαθητές από τάξεις της 11^{ης} χρονιάς. Με βάση τα μαθησιακά αποτελέσματα, οι 25 καλύτεροι μαθητές έχουν δηλωθεί για τη συμμετοχή στον διαγωνισμό.

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)

☒ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών) -

Το μάθημα σχετίζεται με τα εις βάθος θέματα της Οικονομίας, της Βιολογίας, των Μαθηματικών και των Ξένων Γλωσσών ως κεντρικά ζητήματα του σχολικού προγράμματος.

☒ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε - Κύκλος μαθημάτων της Περιβαλλοντικής Οικονομίας ως μέρος των μαθημάτων Οικονομίας του σχολικού προγράμματος.

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

Ο σκοπός του κύκλου μαθημάτων ήταν να ενθαρρύνει τους μαθητές να εκφράζουν πιο συχνά την άποψή τους, να θέτουν ερωτήσεις τόσο στον εκπαιδευτικό όσο και στους συμμαθητές τους, καθώς και να εξασκήσουν τις δεξιότητές τους, όπως αυτές της συζήτησης και της επιχειρηματολογίας. Κατά τη διάρκεια του κύκλου μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί εκτιμούσαν ιδιαίτερα το ότι οι μαθητές έθεταν ερωτήσεις και έβρισκαν απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις είτε ατομικά είτε μαζί με τους συμμαθητές τους. Ήταν λιγότερο σημαντική η απομνημόνευση της θεωρητικής βάσης του υλικού. Η ενίσχυση της γνώσης επιτεύχθηκε κυρίως μέσω μιας διαδικασίας εύρεσης συνδέσεων.

Οι ατομικές πρακτικές εργασίες των μαθητών αποτέλεσαν το κύριο μέρος του κύκλου μαθημάτων.

Οι μαθητές έπρεπε να υποβάλουν **έκθεση** και να προετοιμάσουν μια **παρουσίαση** για τη σχέση των οικονομικών δραστηριοτήτων και του περιβάλλοντος. Οι μαθητές κλήθηκαν να επιλέξουν ένα από τα θέματα που πρότεινε ο εκπαιδευτικός ή να προτείνουν ένα δικό τους θέμα. Είχαν τη δυνατότητα να συνεργαστούν στις εκθέσεις με τους συμμαθητές τους.

Στην έκθεση έπρεπε να ακολουθούν τις απαιτήσεις όγκου και μορφής, καθώς και τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση της βιβλιογραφίας. Οι μαθητές κλήθηκαν να χρησιμοποιήσουν τουλάχιστον πέντε πηγές αναφοράς, συμπεριλαμβανομένης τουλάχιστον μιας πηγής σε ξένη γλώσσα και μιας μη ηλεκτρονικής πηγής (με σκοπό την ενθάρρυνση να διαβάσουν βιβλία, περιοδικά και λογοτεχνία σε ξένες γλώσσες). Το θέμα έπρεπε να παρουσιαστεί κατά τρόπο που να διασυνδέει το περιβάλλον με την οικονομία.

Οι εκθέσεις έπρεπε να παρουσιαστούν και να υποστηριχθούν στην τάξη. Οι ακροατές έπρεπε να κάνουν στον παρουσιαστή τουλάχιστον πέντε ερωτήσεις σχετικά με το θέμα. Με αυτόν τον τρόπο, όλοι συμμετείχαν στη συζήτηση.

Παραδείγματα των θεμάτων που παρουσιάστηκαν

Διαχείριση αποβλήτων και ανακύκλωση

Δίκαιο εμπόριο στην Εσθονία

Υπεύθυνες επιχειρήσεις

Το οικολογικό αποτύπωμα της οικογένειάς μου και οι επιλογές αειφορίας

Περιβαλλοντικοί φόροι

Οι επιπτώσεις της υπερθέρμανσης του πλανήτη στις οικονομικές δραστηριότητες

Περιβαλλοντικά προβλήματα χωρών με μεγάλο πληθυσμό

Ηλεκτρομαγνητικά κύματα - αποδοτικά αγαθά και υγεία του πληθυσμού

Ένα πρότυπο της κοινωνίας, της οικονομίας και του περιβάλλοντος

Ομαδική εργασία πάνω στις υπηρεσίες οικοσυστήματος και την περιβαλλοντική αξιολόγηση

Οι υπηρεσίες οικοσυστήματος ή οι περιβαλλοντικές υπηρεσίες είναι αγαθά που λαμβάνονται από το φυσικό περιβάλλον και επηρεάζουν άμεσα την ευημερία των ανθρώπων που μπορούν να τις καταναλώσουν ή να χρησιμοποιήσουν ως προϊόν ή να τις απολαύσουν ως συναισθηματικό περιβάλλον.

Οι αξίες που προσφέρονται από το φυσικό περιβάλλον μπορούν να χωριστούν σε υλικές και άυλες αξίες. Οι υλικοί πόροι (π.χ. μήλα, άνθρακας, ψάρι, ξυλεία) μπορούν να υποστούν επεξεργασία και να χρησιμοποιηθούν για άμεση φυσική κατανάλωση. Οι άυλες αξίες (π.χ. η αισθητική αξία ενός τοπίου ή η αξία της χλωρίδας και της πανίδας) δεν συνεπάγονται άμεση φυσική κατανάλωση και η τιμή τους δεν είναι εύκολα προσδιορίσιμη στην οικονομική αγορά. Μια νέα επιχείρηση μπορεί να παρέχει άυλες αξίες ως υπηρεσία, με σκοπό να αποφέρει κέρδη ή ως περιβάλλον για την προώθησή της. Οι μαθητές κλήθηκαν να αναφέρουν όσο το δυνατόν περισσότερες διαφορετικές πηγές για αυτές τις δύο κατηγορίες.

Μέσα από το θεωρητικό μέρος του κύκλου μαθημάτων οι μαθητές έμαθαν τα εξής:

- Τη σημασία των φυσικών πόρων, των περιβαλλοντικών πόρων, των υλικών και άυλων αξιών, την ομαδοποίηση των άυλων αξιών (γενικές οικολογικές, ψυχαγωγικές, ψυχοκοινωνικές, πολιτιστικές, ιστορικές, εκπαιδευτικές, επιστημονικές και αισθητικές αξίες, βιολογική ρύθμιση) στο φυσικό περιβάλλον.
- Τον τρόπο αξιολόγησης των αξιών (οικονομική ζημία, έξοδα πρόληψης, έξοδα είσπραξης, έξοδα ταξιδιού, τιμές ακινήτων και κόστη αντικατάστασης)
- Την έννοια της υλικής και άυλης αξίας
- Την ομαδοποίηση υπηρεσιών οικοσυστήματος (υπηρεσίες προμήθειας, ρυθμιστικές υπηρεσίες, πολιτιστικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υποστήριξης)

Οι μαθητές έπρεπε να ολοκληρώσουν μια πρακτική εργασία με βάση τη θεωρία που είχαν μάθει προηγουμένως στα μαθήματα.

Οι μαθητές κλήθηκαν να επιλέξουν ένα φυσικό περιβάλλον ή ένα μέρος που σχετίζεται με κάποιο τρόπο με τους ίδιους. Μπορούσε να είναι ένα φυσικό, ιστορικό ή πολιτιστικό μέρος κοντά στο σχολείο ή το σπίτι τους, ένα μέρος που έχουν ταξιδέψει ή ένα σημείο που αποτελεί μέρος την καθημερινής ζωής των οικογενειών τους. Στη συνέχεια έπρεπε να συντάξουν μια έκθεση στην οποία να αξιολογήσουν και να περιγράψουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παρέχει αυτό το μέρος.

Η εργασία αφορούσε την καταγραφή των υπηρεσιών του οικοσυστήματος μιας συγκεκριμένης τοποθεσίας που επιλέχτηκε και την προσπάθεια εκτίμησης της τιμής και της αξίας των αγαθών και των υπηρεσιών που παρέχονται από τη συγκεκριμένη τοποθεσία. Όταν δεν ήταν δυνατόν να προσδιοριστεί η χρηματική αξία ή η τιμή αγοράς, χρησιμοποιήθηκαν οι κατ' εκτίμηση τιμές. Σε περίπτωση μη χρηματικής αξίας, έπρεπε να παρασχεθεί περιγραφή της αξίας.

Επιπλέον, οι μαθητές κλήθηκαν να εξηγήσουν πώς θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αυτές οι υπηρεσίες ως μέρος μιας υπεύθυνης οικονομικής δραστηριότητας.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα μιας εργασίας που αφορά το Μοναστήρι της Αγίας Μπριγκίτας στην περιοχή Πιρίτα.

Μοναστήρι της Αγίας Μπριγκίτας		
Υπηρεσίες και αγαθά που παρέχονται από αυτό το μέρος	Η τιμή ή η αξία αυτής της υπηρεσίας ή αγαθού	Χρήσεις για υπεύθυνη επιχειρηματικότητα
Ιστορικό μνημείο	Ξεναγήσεις στο Μοναστήρι της Αγίας Μπριγκίτας, κόστος ανά άτομο: € 5, πηγή εισοδήματος για τον ιδιοκτήτη του Μοναστηριού της Αγίας Μπριγκίτας και τον διοργανωτή της ξενάγησης. Χρησιμοποιείται ως τοποθεσία για μαθήματα φωτογραφίας, κόστος ανά άτομο: €75, πηγή εισοδήματος για τον ιδιοκτήτη του Μοναστηριού της Αγίας Μπριγκίτας και τον διοργανωτή της ξενάγησης.	Ξεναγήση στην ιστορία του Μοναστηριού της Αγίας Μπριγκίτας Μαθήματα φωτογραφίας
Χώρος συναυλιών	Για παράδειγμα, οι συναυλίες και οι παραστάσεις αποφέρουν έσοδα για την περιοχή Πιρίτα (1200€), τον μουσικό Tanel Padar (300€) και τον φορέα προώθησης της ξενάγησης (1500€). Οι συναυλίες παρέχουν συναισθηματική αξία στο κοινό.	Μπορεί να χρησιμοποιείται ως αξία από μια επιχείρηση που οργανώνει εκδηλώσεις σε ιστορικές τοποθεσίες φυσικής ομορφιάς και για τη σύνδεση της ιστορίας και της φυσικής αξίας της τοποθεσίας με τους επισκέπτες.
Τοποθεσία για δραστηριότητες που διοργανώνονται από το Σχολείο Οικονομικών στην Πιρίτα	Αυτή η μοναδική ιστορική τοποθεσία μπορεί να χρησιμοποιηθεί για σχολικές εκδηλώσεις.	
Τα πουλιά χτίζουν φωλιές στα παλιά δέντρα και στις κοιλότητες στους τοίχους του μοναστηριού.	Τα δέντρα καθαρίζουν τον αέρα της πόλης και η αφθονία των πουλιών κρατά μακριά τα παράσιτα που θα μπορούσαν να έχουν αρνητική επίπτωση στους περιβάλλοντες κήπους με μηλιές.	Εκδρομές παρατήρησης πτηνών
Πολλοί κήποι με μηλιές	Μεγάλη συγκομιδή μήλων	Πώληση των μήλων που καλλιεργούνται σε κήπους οικιών σε τιμή 2€/κιλό - ένας τρόπος για τους μαθητές να κερδίσουν δικά τους χρήματα.

Παραδείγματα των περιβαλλόντων που επιλέγονται για αξιολόγηση από τους μαθητές

Παραλία της Πιρίτα

Πάρκο Kadriorg

Παλιά πόλη του Ταλίν

Πάρκο αναψυχής στην Πιρίτα

Ποταμός Πιρίτα

Δάσος Mahe

Δημιουργία επιχειρησιακού σχεδίου - Δουλεύοντας σε ομάδες, οι μαθητές πρότειναν οικονομικές δραστηριότητες και μια πλασματική επιχείρηση που αποκτά έσοδα από τη χρήση περιβαλλοντικών πόρων.

Οι βασικές έννοιες ήταν η περιβαλλοντική δικαιοσύνη, η αειφορία, η αποδοτικότητα, η ευθύνη, η βελτίωση της ανακύκλωσης, τα φυσικά υλικά, η παραγωγή χωρίς απόβλητα, η ισότητα και η οικολογική οικονομία, οι δυνητικές επιπτώσεις στην Εσθονία, ο παγκόσμιος αντίκτυπος και η καινοτομία.

Τα επιχειρησιακά σχέδια των μαθητών δεν χρειαζόταν να είναι τόσο λεπτομερή όσο ένα πραγματικό επιχειρηματικό σχέδιο, έπρεπε όμως να πληρούν τις απαιτήσεις εν γένει. Χρησιμοποιήθηκε ένα δείγμα επιχειρησιακού σχεδίου από την Enterprise Estonia.

Οι μαθητές κλήθηκαν να συμμετάσχουν στην εξής εργασία:

Ας φανταστούμε ότι είστε Διευθύνων Σύμβουλος μιας επιχείρησης. Ο τομέας δραστηριότητας της επιχείρησης μπορεί να είναι οποιοσδήποτε της επιλογής σας: παραγωγή, μεσολάβηση, προστιθέμενη αξία ή παροχή υπηρεσιών. Ωστόσο, η επιχείρηση πρέπει να είναι υπεύθυνη, φιλική προς το περιβάλλον ή να υποστηρίζει τις δραστηριότητές της που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον. Η εργασία αφορούσε τη δημιουργία επιχειρησιακού σχεδίου για μια τέτοια επιχείρηση.

Δεδομένου ότι ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα θεωρητικό επιχειρησιακό σχέδιο, η εργασία αποσκοπούσε να ενθαρρύνει την πρωτοτυπία στον τρόπο σκέψης των μαθητών όσον αφορά τις επιχειρησιακές στρατηγικές. Τα επιχειρησιακά σχέδια δεν έπρεπε απαραίτητα να είναι 100% εφικτά. Οι μαθητές δεν ήταν υποχρεωμένοι να κάνουν μια ολοκληρωμένη έρευνα αγοράς, ούτε να αξιολογήσουν τις πραγματικές δυνατότητες των τεχνολογιών ούτε να εξετάσουν την πολιτική τιμολόγησης. Επίσης, τα επιχειρησιακά σχέδια θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω στο μάθημα των Οικονομικών.

Παραδείγματα ιδεών για επιχειρησιακά σχέδια

Παραγωγή υφασμάτων και δερμάτινων υλικών από ανακυκλωμένες πλαστικές φιάλες

Παραγωγή πλαστικών κατασκευαστικών στοιχείων και εξαρτημάτων επίπλων από ανακυκλωμένα υλικά

Παραγωγή, δυνάμενων να λιπασματοποιηθούν, επιτραπέζιων σκευών μιας χρήσης από φύκια

Μια εφαρμογή συνταγών για κινητά τηλέφωνα που επιτρέπει την εισαγωγή ονομάτων τροφίμων που υπάρχουν στο σπίτι και προτείνει γεύματα που μπορούν να γίνουν από αυτά. Οφέλη: μειώνει την ποσότητα των τροφίμων που απορρίπτονται στα σκουπίδια.

Κέντρο ομορφιάς με χρήση φυσικών καλλυντικών

Παθητικές κατοικίες μικρού μεγέθους κατασκευασμένες από φυσικά υλικά

Εκδρομές στη φύση, εκδρομές για μαθητές δημοτικού

Μετά την ολοκλήρωση του κύκλου μαθημάτων, οι μαθητές:

- Γνωρίζουν και κατανοούν τη σχέση μεταξύ της φύσης, της κοινωνίας και της οικονομίας.
- Αναγνωρίζουν τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ουσιών, των ενεργειακών κύκλων και της οικονομικής δραστηριότητας.
- Γνωρίζουν πως να αξιολογούν την επίδραση των οικονομικών αποφάσεων στο περιβάλλον.
- Γνωρίζουν πως να διαφοροποιούν τις περιβαλλοντικές υπηρεσίες υλικής και μη υλικής φύσεως.
- Έχουν κατανοήσει την περιβαλλοντική επιχειρηματικότητα.
- Έχουν αποκτήσει μια ευρύτερη αντίληψη για το οικονομικό περιβάλλον και την επιχειρηματική δραστηριότητα.
- Έχουν αναπτύξει δεξιότητες για ενεργό συμμετοχή.
- Έχουν αναπτύξει θάρρος να εκφράζουν τις απόψεις τους και να θέτουν ερωτήσεις.
- Έχουν αναπτύξει νέες στάσεις.

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;

- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα χαρακτηριστικά της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Τα κύρια πλεονεκτήματα του κύκλου μαθημάτων είναι οι πρακτικές δραστηριότητες που βασίζονται στη θεωρία και διεξάγονται αμέσως. Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν στην πράξη τις θεωρητικές τους γνώσεις. Μετά την ολοκλήρωση του κύκλου σπουδών οι μαθητές έχουν περισσότερες δεξιότητες να κάνουν συνδέσεις και να εργάζονται ατομικά.

Η οικονομική δραστηριότητα και το γύρω περιβάλλον είναι αλληλένδετα. Ο κύκλος μαθημάτων αποτέλεσε μια βάση για τους μαθητές να συνδέσουν την οικονομική δραστηριότητα με τους παγκόσμιους και τους τοπικούς πόρους, καθώς και με τα περιβαλλοντικά προβλήματα και μια ευρύτερη προοπτική για τις περιβαλλοντικές ευκαιρίες.

Το μάθημα δημιούργησε ένα περιβάλλον όπου οι μαθητές μπορούσαν ελεύθερα και εύκολα να θέτουν ερωτήσεις, να εκφράζουν απόψεις, να αναπτύσσουν επιχειρήματα και αντιπαραθέσεις, καθώς και να εμπεδώσουν αυτές τις δεξιότητες.

Δεδομένου ότι ο εν λόγω κύκλος μαθημάτων αποτελεί μέρος του προγράμματος του Σχολείου Οικονομικών της Πιρίτα και όχι του εθνικού προγράμματος σπουδών, οι εκπαιδευτικοί είχαν μεγαλύτερη ευελιξία να οργανώσουν τα θέματα και να τα τροποποιήσουν κατά τη διάρκεια του κύκλου, παρατηρώντας τις αντιδράσεις των μαθητών και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις προτάσεις τους. Ως σήμερα, ο κύκλος μαθημάτων πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια δύο ακαδημαϊκών ετών. Στο δεύτερο έτος οι μαθητές ζήτησαν περισσότερα μαθήματα που αφορούσαν ατομικές εργασίες, παρουσιάσεις και εκθέσεις, από ό,τι είχε αρχικά προγραμματιστεί.

Ο κύκλος μαθημάτων επεκτάθηκε και συνέβαλε στον τομέα των Οικονομικών σπουδών του σχολείου. Ενδεχομένως, υπάρχει δυνατότητα συνέχειας του εν λόγω κύκλου.

Υπήρξε πολύ καλή αντίδραση των μαθητών. Στο τέλος των μαθημάτων οι μαθητές κλήθηκαν να δώσουν ανατροφοδότηση. Οι μαθητές θεωρούν ότι:

Οι δεξιότητες που απέκτησαν θα αποδειχθούν χρήσιμες στο μέλλον και ότι τώρα έχουν καλύτερη κατανόηση της οικονομικής δραστηριότητας πέρα από την απόκτηση εισοδήματος.

Ο κύκλος μαθημάτων παρείχε διάφορες πρακτικές δραστηριότητες.

Τους δόθηκε η ευκαιρία να εκφράζουν τη γνώμη τους, να συζητούν και να θέτουν ερωτήσεις.

Ήταν σε θέση να απομνημονεύσουν τα περισσότερα από τα θέματα που συζητήθηκαν στην τάξη.

Οι ατομικές μας δραστηριότητες, όπως η σύνταξη εκθέσεων, η αξιολόγηση του περιβάλλοντος, η κατάρτιση ενός βασικού επιχειρησιακού σχεδίου, μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα μαθήματα Βιολογίας, Γεωγραφίας και Μαθηματικών, στα πλαίσια των εθνικών προγραμμάτων σπουδών. Δεν είναι απαραίτητο τα αποτελέσματα να είναι τόσο λεπτομερή και να σχετίζονται με τη θεωρία όπως ήταν στα μαθήματά μας. Το Σχολείο Οικονομικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Πιρίτα μπορεί να παρέχει πρακτικές οδηγίες σε άλλους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς για τη διεξαγωγή παρόμοιων δραστηριοτήτων σε άλλα σχολεία.

#10 Δεν είμαστε εξωγήινοι (Σλοβακία)



SAME WORLD

“My classroom plays sustainably”

**Ευρωπαϊκός Διαγωνισμός Καλών Εκπαιδευτικών Πρακτικών
Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης – Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη
του προγράμματος SAME WORLD**

Δεν είμαστε εξωγήινοι

Εκπαιδευτικός & Τάξη

Adela Stajníková, KVARTA

email

adela.stajnikova@gymzh.sk

ΣΧΟΛΕΙΟ

Γυμνάσιο M. Rúfusa

ul. J. Kollára 2, 96501 Žiar nad Hronom

Žiar nad Hronom, Σλοβακία, 20 Μαΐου 2017

1. Θέμα(τα)

Παρακαλώ επιλέξτε το θέμα (ή τα θέματα) με το οποίο (ή τα οποία) συνδέεται περισσότερο η εκπαιδευτική πρακτική σας:

- ☐ Κλιματική αλλαγή
- ☐ Περιβαλλοντική δικαιοσύνη
- ☒ Περιβαλλοντική μετανάστευση

2. Περίληψη

Παρακαλώ γράψτε μια περίληψη της εκπαιδευτικής πρακτικής προσδιορίζοντας τα βασικά θέματα, στόχους, δραστηριότητα/τες και μεθοδολογία:

Ο βασικός στόχος του προγράμματος (project) «Δεν είμαστε εξωγήινοι» είναι ότι δεν είμαστε εξωγήινοι στη Γη, ζούμε εδώ μαζί και θέλουμε να συνεχίσουμε να ζούμε εδώ, επομένως πρέπει να την προστατεύσουμε. Το πρόγραμμα αφορά όλες τις μορφές μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της περιβαλλοντικής μετανάστευσης, αλλά και το θέμα των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Εφαρμόζεται η μέθοδος ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ – μαθαίνουμε και συγχρόνως παρέχουμε μια υπηρεσία σε άλλους.

Οι κύριες δραστηριότητες περιλαμβάνουν επισκέψεις σε δημοτικά σχολεία στα οποία οι μαθητές πραγματοποιούν με τους μαθητές δημοτικού δραστηριότητες σχετικές με το θέμα. Η προετοιμασία διαρκεί δύο εβδομάδες. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, οι μαθητές προετοιμάζουν τα εργαλεία, το υλικό, τις παρουσιάσεις και τα παιχνίδια που θα χρησιμοποιήσουν. Οι μαθητές σημειώνουν τις δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν σε ένα βιβλίο δραστηριοτήτων. Στη συνέχεια, το βιβλίο δραστηριοτήτων παρέχεται στα συμμετέχοντα σχολεία. Οι δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν σε πέντε σχολεία με περίπου 500 μαθητές δημοτικού.

Στις δραστηριότητες περιλαμβάνονταν επίσης συζητήσεις. Στο σχολείο έγινε συζήτηση με τον κ. Albín Štroffek, από το κέντρο διανομής της εταιρίας Middle-Slovakia Energetics. Μια ακόμα συζήτηση διοργανώθηκε στο κατάστημα «Za rohom» με τον κ. Baran, με θέμα «Γιατί οι άνθρωποι μεταναστεύουν». Ο κ. Baran προσέφερε τη συνεργασία του εθελοντικά, όταν έμαθε για τις δραστηριότητες των μαθητών. Η συζήτηση στο κατάστημα Tee-House ήταν ανοικτή για το κοινό και ο καθένας μπορούσε να συμμετάσχει.

Η τελευταία δραστηριότητα – η τελική αξιολόγηση της εργασίας και η βράβευση των πιο δραστήριων μαθητών ήταν η τελευταία δραστηριότητα της εργασίας. Επίσης, προσκλήθηκαν οι διευθυντές όλων των σχολείων που συμμετείχαν.

3. Περιγραφή Εκπαιδευτικής Πρακτικής

3.1 Εκπαιδευτικός/οί – Ομάδα μαθητών

Παρακαλώ αναφέρετε τα ονοματεπώνυμα των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και τον αριθμό των μαθητών/τριών:

Adela Stajníková – Αγγλικά, Μαθηματικά, Φυσική
Renata Szviteková – Αγγλικά
Mária Wágnerová – Πληροφορική, Μαθηματικά, Φυσική
Slavomír Jančík – Πληροφορική, Μαθηματικά, Φυσική
Zuzana Kohútová – Ιστορία της Σλοβακίας, της Ρωσίας
Miroslava Debnárová – Σλοβακικά, Εκπαίδευση Πολιτών

Αριθμός μαθητών:

KVARTÁ (όλοι οι μαθητές) – 27

Μαθητές της τάξης SEXTA και III.B - 18

3.2 Εκπαιδευτικό πλαίσιο

Παρακαλώ επιλέξτε το εκπαιδευτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο υλοποιήθηκε η εκπαιδευτική πρακτική σας:

☐ Σύντομη διδακτική παρέμβαση στο πλαίσιο ενός ή περισσότερων μαθημάτων (διάρκειας λίγων διδακτικών ωρών)

☒ Σχολικό πρόγραμμα – project (διάρκειας μερικών εβδομάδων ή μηνών)

☐ Άλλο: παρακαλώ προσδιορίστε

3.3 Μαθησιακές δραστηριότητες & Μαθησιακά αποτελέσματα

Παρακαλώ περιγράψτε τις μαθησιακές δραστηριότητες και τα μαθησιακά αποτελέσματα της εκπαιδευτικής σας πρακτικής:

Το πρόγραμμα «ΔΕΝ ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΞΩΓΗΙΝΟΙ» εστιάζει στο θέμα της περιβαλλοντικής μετανάστευσης και των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στο πλαίσιο του προγράμματος υλοποιήθηκαν πολλές δραστηριότητες. Εδώ, παρουσιάζουμε εκείνες που αφορούν στην περιβαλλοντική μετανάστευση.

Δραστηριότητα

Η φάση των επισκέψεων σε νηπιαγωγεία και σχολεία ξεκίνησε στο χωριό Stará Kremnička. Σε αυτό το σχολείο παρουσιάστηκε το θέμα της περιβαλλοντικής μετανάστευσης.

Κατά τη διάρκεια των δύο εβδομάδων προετοιμασίας, οι μαθητές κατασκεύαζαν παράλληλα με τις δραστηριότητές τους, μοντέλα της Γης και μίνι υδρόγειες σφαίρες.

Για να εξηγήσουν τους όρους της περιβαλλοντικής μετανάστευσης και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, οι μαθητές αποφάσισαν να παρουσιάσουν έγχρωμες εικόνες που είναι ελκυστικές για τους μαθητές δημοτικού. Ήταν πολύ πρόθυμοι να συνεργαστούν και να συμμετάσχουν σε όλες τις προετοιμασμένες δραστηριότητες.

Είχαν προετοιμάσει τέσσερις σταθμούς, έτσι οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες οι οποίες σταδιακά άλλαζαν σε κάθε σταθμό.

Σταθμός 1

Μίνι υδρόγειος σφαίρα

Η εργασία των μαθητών ήταν να χρωματίσουν τη μίνι υδρόγειο σφαίρα και να τοποθετήσουν σωστά τις ηπείρους. Στη συνέχεια συζήτησαν για τη ζωή των ανθρώπων σε διάφορες ηπείρους, τα κοινά και τα διαφορετικά στοιχεία. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης ανακάλυψαν ότι οι άνθρωποι που ζουν σε διαφορετικά μέρη της Γης χρειάζονται τα ίδια αγαθά, όπως αγάπη, φαγητό και υγεία. Επιπλέον, συζήτησαν το θέμα του νερού, γιατί το πόσιμο νερό γίνεται όλο και λιγότερο, όταν στην υδρόγειο σφαίρα υπάρχουν τόσα σημεία με μπλε χρώμα. Έχουν εντοπίσει τα μέρη της Γης με ερήμους και στο τέλος συζήτησαν το ερώτημα «Τι θα συμβεί με τη Γη αν δεν σταματήσουμε να την θερμαίνουμε».

Στους άλλους τρεις σταθμούς ασχολούνταν με τις άλλες μορφές μετανάστευσης και το ζήτημα των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Εκτός από όλες τις εν λόγω δραστηριότητες, μίλησαν με τους μαθητές δημοτικού για τους λόγους της μετανάστευσης και εξήγησαν ότι όχι μόνο οι πόλεμοι προκαλούν μετανάστευση, αλλά και οι πλημμύρες, η ξηρασία ή η έλλειψη τροφίμων ή πόσιμου νερού.

Συνοδευτικές δραστηριότητες (εκτός των 4 βασικών σταθμών):

- Μαζί με τους μαθητές δημοτικού, χωρίστηκαν σε ομάδες και δημιούργησαν ποιήματα με θέμα «Πώς σώζουμε τη Γη».
- Έχουν ετοιμάσει ένα σύντομο κουίζ για τον διαχωρισμό των αποβλήτων.
- Παραμύθι - έχουν ετοιμάσει ένα παραμύθι για τον Χάνσελ και την Γκρέτελ, οι οποίοι δεν βρήκαν φράουλες στο δάσος, αλλά μόνο ένα εργοστάσιο και ένα βουνό σκουπιδιών. Το παραμύθι προβλήθηκε σε μορφή παρουσίασης Power Point.
- Υπερθέρμανση του πλανήτη – παρουσίαση με πολλές εικόνες. Οι μαθητές μίλησαν για τις εικόνες και για αυτά που ήδη γνώριζαν. Οι μαθητές έχουν προσθέσει μόνο μερικές λεπτομέρειες.

Δραστηριότητα στο δημοτικό σχολείο του χωριού Trnavá Hora

ΚΟΛΛΑ ΠΕΝΤΕ

- Δημιουργία αφισών με τίτλο: «Δεν είμαστε εξωγήινοι»
- Οι μαθητές κάνουν περίγραμμα της παλάμης τους (σημειώνοντας το όνομα, τα τυπικά χαρακτηριστικά, τα αγαπημένα πράγματα, τα αγαπημένα μέρη ...)
- Ιδέα: όπως τα χέρια στο χαρτί είναι ενωμένα, έτσι και οι άνθρωποι πρέπει να παραμένουν ενωμένοι, δεν υπάρχουν εξωγήινοι στη Γη, ζούμε εδώ μαζί και θέλουμε να ζούμε και στο μέλλον, ως εκ τούτου πρέπει να προστατεύουμε τη Γη!

Δραστηριότητα στο δημοτικό σχολείο του χωριού Jastrabá

Αποφάσεις!

Οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες, στις οποίες αποφάσιζαν μαζί.

Έπρεπε να σχεδιάσουν 3 στήλες: αποδεκτή συμπεριφορά / μη αποδεκτή συμπεριφορά / δεν ξέρω. Έβαλαν στη σειρά συμπεριφορές των ανθρώπων ενάντια στη φύση και το περιβάλλον. Π.χ. αφήστε τον φορτιστή στην πρίζα μετά τη φόρτιση του κινητού, τραβήξτε το καζανάκι με πόσιμο νερό, κάψτε ξηρά φύλλα ...

Στην επόμενη συζήτηση διόρθωσαν μαζί και άλλαξαν τη συμπεριφορά που δεν είχε καθοριστεί σωστά.

Δραστηριότητα στο δημοτικό σχολείο της πόλης Žiar nad Hronom: ZŠ στην οδό M. R. Štefánika και ZŠ στην οδό Jilemnického

Τα σχολεία αποφάσισαν να διεξαγάγουν το μάθημα της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε μορφή μιας παρουσίασης με τον τίτλο: «Θεραπεύουμε τη Γη μαζί». Έχουν συζητήσει κυρίως για την εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας και τα ηλεκτρονικά απόβλητα.

Δραστηριότητα

Η συζήτηση με τον κ. Albín Štroffek, από το κέντρο διανομής της Energetics της Μέσης Σλοβακίας, οργανώθηκε στην αίθουσα του σχολείου μας. Τα θέματα που συζητήθηκαν ήταν η ηλεκτρική ενέργεια στα νοικοκυριά και το τι πρέπει να κάνουμε με τα ηλεκτρονικά απόβλητα. Τα θέματα επιλέχθηκαν από τους μαθητές.

Στο κατάστημα Tee-House έγινε συζήτηση με τον κ. Baran για το θέμα «Γιατί οι άνθρωποι μεταναστεύουν», η οποία αφορούσε διαφορετικούς τύπους μεταναστών. Οι δύο μαθητές μας ήταν συντονιστές της εν λόγω συζήτησης και ο κ. Baran ήταν ο κυριότερος προσκεκλημένος. Ο κ. Baran προσέφερε μια εθελοντική συνεργασία όταν έμαθε για τις δραστηριότητες των

μαθητών. Η συζήτηση στο κατάστημα Tee-House ήταν ανοικτή για το κοινό και ο καθένας μπορούσε να συμμετάσχει.

4. Αναστοχασμός της Εκπαιδευτικής Πρακτικής

Παρακαλώ αναστοχαστείτε την πρακτική σας, την εκπαιδευτική διαδικασία και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Θα ήταν χρήσιμο ο αναστοχασμός σας να απαντά στα εξής σημαντικά ερωτήματα:

- Γιατί είναι μια καλή εκπαιδευτική πρακτική;
- Τι είδους δεξιότητες και ικανότητες βοήθησε να αναπτύξουν οι μαθητές και με ποιον τρόπο;
- Με ποιον τρόπο σύνδεσε τοπικές και παγκόσμιες διαστάσεις των θεμάτων που πραγματευόταν;
- Ποια είναι τα καινοτόμα χαρακτηριστικά της;
- Ποια ήταν τα αρχικά κίνητρα των εκπαιδευτικών και των μαθητών και οι λόγοι για τους οποίους συμμετείχαν σε αυτή την εκπαιδευτική πρακτική;
- Ποια είναι τα σημεία-κλειδιά, τα δυνατά και τα αδύναμα στοιχεία αυτής της εκπαιδευτικής πρακτικής;
- Υπάρχουν προτάσεις (συστάσεις) για άλλους εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να προσαρμόσουν και χρησιμοποιήσουν την εκπαιδευτική πρακτική σας;
- Ποιος είναι ο αντίκτυπος της εκπαιδευτικής πρακτικής στους μαθητές, στο σχολείο ή/και στην κοινότητα;

Το πρόγραμμα «Δεν είμαστε εξωγήινοι» και η μεθοδολογία της «Υπηρεσίας και Μαθητείας» είναι πολύ ενδιαφέρουσες και ωφέλιμες για τους μαθητές. Όχι μόνο αποκτούν γνώσεις που διδάσκονται στο σχολείο, αλλά μπορούν επίσης να τις εφαρμόσουν στην πράξη και να βοηθήσουν την κοινότητα στην οποία ζουν. Ήταν πολύ θετικό το γεγονός ότι οι μαθητές δημοτικού συμμετείχαν ενεργά στις δραστηριότητες, προσπαθούσαν να γίνουν καλύτεροι και υπενθύμιζαν ο ένας στον άλλον ότι «δεν είμαστε εξωγήινοι». Βοηθούσαν και εξακολουθούν να βοηθούν την κοινότητα στην κατανόηση του υπάρχοντος προβλήματος. Ωστόσο, έξι μήνες δεν είναι αρκετοί για να κατανοήσουν οι μαθητές δημοτικού, οι νέοι και γενικά όλη η κοινότητα ότι πρέπει να αλλάξουμε τη συμπεριφορά μας. Επομένως οι μαθητές μας έχουν περισσότερους στόχους.

Κατά τη διάρκεια της εργασίας επεξεργάστηκαν πολλές πληροφορίες, απέκτησαν δεξιότητες συνεργασίας, επικοινωνίας, παρουσίασης, συζήτησης, προετοιμασίας παρουσιάσεων, απέκτησαν γνώσεις όχι μόνο στη Φυσική, τη Γεωγραφία και την Ιστορία αλλά και στη Χρηματοοικονομική Διαχείριση όταν ετοίμαζαν τον προϋπολογισμό για τις δραστηριότητες. Έχουν συνειδητοποιήσει τη σημασία που έχει η προστασία του τόπου όπου ζούμε.

Σε αυτή τη μορφή εκπαίδευσης με το επιλεγμένο θέμα δεν συμμετείχαν μόνο οι μαθητές μας, αλλά και σχεδόν 500 μαθητές δημοτικού, οι οποίοι έχουν μεταφέρει την εμπειρία και τη γνώση στις οικογένειές τους. Με αυτόν τον τρόπο, το θέμα διαδίδεται και μεγαλύτερος αριθμός ανθρώπων λαμβάνει γνώση.

Καταγράψαμε τις δραστηριότητες που υλοποιήσαμε στα σχολεία σε ένα βιβλίο δραστηριοτήτων. Παραδώσαμε το βιβλίο δραστηριοτήτων (και με τα δύο θέματα – μετανάστευση και δικαιώματα του ανθρώπου) στα σχολεία με τα οποία συνεργαστήκαμε. Μπορούμε να αξιολογήσουμε ως επιτυχημένο αυτό το μέρος του προγράμματος. Οι διευθυντές των σχολείων δέχτηκαν θετικά την εργασία των μαθητών και εκδήλωσαν ενδιαφέρον για περαιτέρω συναντήσεις και συνεργασία με τους μαθητές μας.

Η εκπαιδευτική μέθοδος είναι καινοτόμος, οι εκπαιδευτικοί διαφορετικών μαθημάτων συνεργάζονται και προσαρμόζουν το πρόγραμμα στο επιλεγμένο θέμα. Οι μαθητές δουλεύουν ενεργά σε ομάδες, μαθαίνουν και ταυτόχρονα υπηρετούν την κοινότητα.

Εμείς επιλέξαμε την εκπαιδευτική μεθοδολογία της «Υπηρεσίας και Μαθητείας» και οι ίδιοι οι μαθητές επέλεξαν το θέμα της Μετανάστευσης. Αυτός ήταν ένας από τους κύριους λόγους της ενεργού συμμετοχής τους. Οι εκπαιδευτικοί απλώς πρότειναν τη διεύρυνση του θέματος για να καλυφθούν όλες οι διαφορετικές μορφές της μετανάστευσης.

Άλλοι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να αξιοποιήσουν τη δραστηριότητα ζητώντας από τους μαθητές τους να επιλέξουν ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα (ο εκπαιδευτικός μπορεί επίσης να προτείνει) και να μάθουν ποια υπηρεσία χρειάζεται η κοινότητα, π.χ. κατασκευή ηλιακού ντους στο γήπεδο ποδοσφαίρου ή παραγωγή καλαθιών για τον διαχωρισμό των αποβλήτων με τη μορφή ηρώων παραμυθιού που τρώνε μόνο ένα είδος «τροφίμων» (δηλαδή τύπου αποβλήτων). Τα παιδιά σε νηπιαγωγεία θα ταΐσουν αυτούς τους ήρωες και έτσι θα μάθουν να χωρίζουν τα απόβλητα. Ο εκπαιδευτικός είναι σύμβουλος των μαθητών.